

tre'

châu âu không có hoa kỳ

VŨ HIẾN

cơm sống

DU UYÊN

nỗi hối hận muộn màng

ĐOÀN XUÂN THU

nhà văn và người lính cao xuân huy

NGUYỄN & BẠN HỮU

hoàng hôn bên clarks hill lake

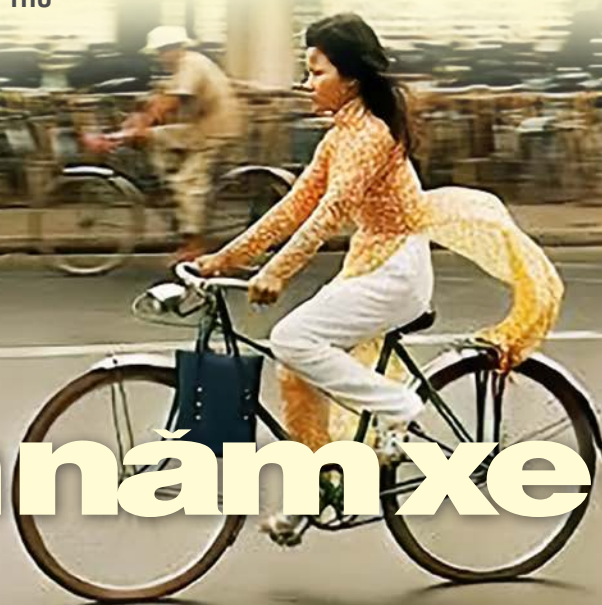
BIỂN CÁT

slab, thị trấn vô pháp luật

ĐÀO DUY HÒA

Trăm năm xe đạp

TRANG NGUYỄN

WEEKLY MAGAZINE, INC.

Phát hành Thứ Sáu hàng tuần tại
Dallas-Fort Worth và các vùng phụ cận

ĐỊA CHỈ: 3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044
Điện thoại: 972-675-4383

GIỜ MỞ CỬA

Thứ Hai - Thứ Sáu: 9am - 5pm
Thứ Bảy: 9am - 4pm
Chủ Nhật: 9am - 3pm

THỰC HIỆN

Nguyễn Trang - Nhật Hoàng
Đinh Yên Thảo

BIÊN TẬP

Nguyễn Xuân Thiệp

DỊCH THUẬT

Bảo Sơn - Phạm H Nghi

CỐ VẤN PHÁP LÝ

Luật Sư **Cao Quang Ánh**
2439 Manhattan Blvd., #302
Harvey, LA 70058

LUẬT SƯ ĐẠI DIỆN

Arthurine Kamphaus, MBA, J.D.
(Luật sư **Anh Thư**)
1140 E. Pioneer Parkway; Ste. 300
Arlington, TX 76010
Cell: 623-341-8835 . Fax: 817-394-0505

LAYOUT DIRECTOR

Bảo Huân

LAYOUT & ART DESIGNERS

Đỗ Thọ
Băng Dương - Trần Huyền
Hồ Tú - Nguyễn Hiếu- Lê Mi

PHỤ TRÁCH KỸ THUẬT & WEBSITE

Trần Huyền - Huỳnh Huy - Đỗ Anh

HOA SĨ

Bảo Huân - Hoàng Tường
CAN - Hồ Đắc Vũ

QUẢNG CÁO

Nancy - H. Oanh - Hương Lan
972-675-4383
817-421-1400

Muốn làm đại diện Trẻ?

Trẻ cần đại diện khắp nơi
trong và ngoài nước Mỹ.
Điều kiện dễ dàng, thoải mái.
Xin liên lạc: 972-675-4383
(giờ TX -CT time- xin gặp cô Kim)
email:dallas@trenews.net
website: www.baotreonline.com

Báo Trẻ đã có đại diện và đang phát hành
tại các thành phố, tiểu bang:

TRẺ DALLAS

Tel: 972-675-4383 * Fax: 972-675-3764
Email: dallas@trenews.net * info@trenews.net
Địa chỉ: **3202 N Shiloh Rd, Garland TX 75044**

TRẺ HOUSTON

Tel: 281-978-4735
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: **11210 Bellaire Blvd. #143. Houston, TX 77072**

TRẺ FLORIDA

Nguyễn Tinh
Tel: 407-948-2012 * 407-894-5111 * 407-897-1114
Fax: 407-894-6190 * Email: florida@trenews.net
Địa chỉ: **302 S. Graham Ave., Orlando, FL 32803**

TRẺ GEORGIA

Tel: 770-755-5420
Fax: 404-704-0358
Email: georgia@trenews.org
Địa chỉ: **1805 Shackelford Ct, Ste 150. Norcross GA 30093**

Với sự cộng tác

■ Hoàng Đình Nam (TX) ■ Nguyễn Thị Thanh Dương (TX) ■
■ Ngọc Linh (TX) ■ Hải Vân ■ Lê Hùng ■ LS Robert Mullins ■
■ Phạm Thành Châu (VA) ■ Trần Mộng Tú (WA) ■ Du Uyên (VN)
■ Nam Lộc (CA) ■ Tim Nguyễn ■ Như Sao ■ Triều Giang ■
■ TS Bùi Thanh Liêm (FL) ■ Bùi Quang Tuấn ■ Huy Đạo ■ Gia
Bảo ■ Lê Minh Hải (CA) ■ Tưởng Năng Tiến (CA) ■ Trùng
Dương ■ Tạ Phong Tần (CA) ■ Thi Hạnh (Na-Uy) ■ BS Trần
Lý Lê ■ Hoàng Nhất Phương ■ Thanh Dũng ■ Dương Hùng ■
Angie Hồ Quang ■ Thiên Hương ■ Trần Vũ ■ Thiên Hương ■
Hồ Đắc Vũ (MA) ■ Andy Nguyễn ■ Đặng Mỹ Hạnh ■ Hoàng
Nga ■ Lương Thu Trung ■ Trịnh Thanh Thủy (CA) ■ Đoàn
Xuân Thu (Úc) ■ Trangdài Glassey - Tra62nguyen (CA) ■ Lê
Kung Diễm ■ Đào Duy Hòa (Úc) ■ Thanh Tú ■ Thái Bảo (FL)
■ Phạm Ngũ Yên (TX) ■ Chiêu Ấn (Canada) ■ Vũ Thị Thanh
Mai ■ Ban Mai (VN) ■ Trịnh Cung ■ Diệu Cô Nương ■ Trang
Nguyễn ■ Triều Minh ■ Phương Nghi ■ Linh Đỗ ■ Hoàng Nam
Sơn (TX) ■ Hạnh Việt ■ Lưu Vỹ Bửu ■ Hoàng Vũ ■ Phạm
Thị Hoài (Đức) ■ Hương Giang ■ Hoàng Hương ■ Vũ Hiến ■
Ngân Bình ■ Đặng Hiếu Sinh ■ Đào Thị Thanh Tuyền (VN) ■
Mai Hoàng ■ Đinh Tiến Đạo ■ LS Anh Thư (TX) ■ Ian Bùi (TX)
■ Cổ Ngư (Pháp) ■ Cẩm Giang ■ Lê Trung ■ Khánh Trường ■
Lê Hữu ■ Thanh Thư ■ Thạch Thảo (TX) ■ Kim Loan (Canada)
■ Hải Di Nguyen (Anh) ■ Vũ Thành ■ LS Dương Như Nguyễn
■ Vương Mộng Long -K20 ■ BS Phạm Hồng Sơn (Pháp) ■
Lê Chiêu Giang (CA) ■ Ngô Nguyên Dũng (Đức) ■ Đặng Mai
Lan (Pháp) ■ Hoàng Vũ ■ Tiểu Lục Thần Phong (Georgia) ■
Trần Hoàng Vy (TX) ■ Lưu Huỳnh (VN) ■ Hai Quê (Pháp) ■
Gió Vivu (Canada) ■ Cyndy Thu Hoàng (TX) ■ Mộc Mạc (VN)
■ Trần Thị Nhật Hưng (Thụy Sĩ) ■ Hoàng Quân (CA) ■ Nguyễn
Thanh Bình (VN) ■ Vương Hoài Uyên (CO) ■ Nguyễn Thạch
Giang (CA) ■ Uyên Ca (VN) ■ Hồ Thụy Mỹ Hạnh (VN) ■ Đơn
Phương Thạch Thảo ■ Bảo Sơn

LƯU Ý: Tác giả chịu trách nhiệm về nội dung và hình ảnh trong bài viết gửi cho Trẻ, và nội dung không nhất thiết thể
hiện quan điểm của TRẺ. (Authors are completely responsible for their articles, including content and any photos.
Contents reflect the view of the authors and not necessarily that of Tre Magazine)
Thân chủ quảng cáo chịu trách nhiệm về nội dung và pháp luật trong quảng cáo của mình.
Mọi thay đổi về quảng cáo xin gọi trước 2 tuần. Ngưng quảng cáo xin báo trước 2 tuần.
Tất cả các mẫu layout, design đều thuộc bản quyền của Trẻ.

mục lục

4	NHỮNG BÔNG HOA CUỘC SỐNG
6	GHI NHẬN TRONG TUẦN
9	THẾ GIỚI CỦA DẾ MÈN
12	BÊN LỀ THỂ THAO
14	BÊN TÁCH CÀ PHÊ
16	TRUYỆN NGẮN
19	
20	MỤC THUẾ VỤ
22	NGÀY NÀY TRONG LỊCH SỬ
23	MIẾNG NHÀ QUAN
24	DUYÊN SÀI GÒN
27	THƠ
28	GIAO TIẾP
29	BẠN CÓ BIẾT
30	TRUYỆN NGẮN
34	
36	
39	HỘP THU TRẺ
40	SOMETHING & ANYTHING
43	MẸO VẶT
44	
46	THỜI TRANG
48	TRANG THƠ
50	
54	TẬP GHI
56	PHIẾM
58	FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ
59	Ơ RÊ KÀ
60	VIỆT NAM NGÀY CŨ
64	THẾ GIỚI QUANH TA
65	NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT
66	PHÓNG SỰ VIỆT NAM
70	CÁI NHÀ CỦA TA
72	SẢN PHẨM MỚI
73	CHUYỆN KHÓ TIN NHƯNG CÓ THẬT
74	TÀI LIỆU VĂN HỌC
76	Kiến thức phổ thông
77	
80	TRONG HẦM RƯỢU
84	
87	PHÚC LỢI XÃ HỘI
88	PHÓNG SỰ
92	Y TẾ & ĐỜI SỐNG
93	
97	PHÓNG SỰ VIỆT NAM
99	SỐ TAY KHÁCH HÀNG
102	MỖI TUẦN 1 CON SỐ
104	ĐỌC BÁO VIỆT NAM
108	THƠ
111	CÂU LẠC BỘ TIỂU LÂM

Như Sao	Homer & những chiếc xe đua
Vũ Hiến	Châu Âu không có Hoa Kỳ
Trần Lý Lê	Cúm gia cầm chuyển cũ nhưng vẫn mới
Trẻ	
Tim Nguyễn	Thanh Minh trong tiết tháng Ba, lễ là tảo mộ...
Biển Cát	Hoàng hôn bên Clarks Hill Lake
Mộc Mạc	Nguy biện
Nguyễn Đài Thi	
Trẻ	
Bánh Bèo	
Du Uyên	Cơm sống
Vương Hoài Uyên	Lối rẽ sang mùa
Minh Hải	Những tình huống khó khăn
Hoàng Vũ	Tránh ngộ độc CO
Hồ Đắc Vũ	20 & 21
Tạ Phong Tấn	Tản mạn về Quốc ngữ
Đào Thị Thanh Tuyền	Một kỷ niệm
Trẻ	
Ian Bùi	Pickleball từ đâu đến?
Hoàng Hương	Giấm trắng
Tám Vạn	Nghệ sĩ Mai Thành
Diệu Cô Nương	Tips mặc chuyển mùa
Chân Phương	
Đào Duy Hòa	Slab thi trấn vô pháp luật
Nguyễn Thanh Bình	Mỳ Quảng lạ lùng
Đoàn Xuân Thu	Nỗi hối hận muộn màng
Du Face	
Trẻ	Bang bang
Trang Nguyễn	Trăm năm xe đạp
Dương Hùng	Lễ Phục Sinh ở các nơi trên thế giới
Bảo Sơn	Lừa đảo người già
Uyển Ca	Những người không có tuổi hưu
Thiên Hương	Trồng rau
Bảo Sơn	
Trẻ sáu tám	
Nguyễn & Bạn Hữu	Nhà văn và người lính Cao Xuân Huy
Phượng Nghi	Pin lithium-ion
Hai Quê	Lục phủ ngũ tạng
Nguyễn Mạnh Tuấn	Khẩu súng săn
Trần Hoàng Vy	Tháng 3 hoa đào nở
Cindy Thu Hoàng	
Lê Kung Diễm	Những con đường... thức trắng đêm
Triệu Minh	Phòng ngừa đột quỵ
Gió Vivu	Huyền thoại người bắt tử
Nguyễn Sinh	Hôn nhân của người J'rai
Hạnh Việt	Chọn đúng chảo khi nấu ăn
Trẻ	
B.Tuyền	
Trần Mộng Tú	Ngày xưa ngày xưa
Trẻ cười	

BẢO HUÂN MICROSOFT AI

Homer & chiếc xe đua

Anh hề chính là nghệ sĩ của cuộc sống. Anh đem nụ cười đến cho mọi người. Chúng ta nghĩ đến Charlie Chaplin lừng danh thế giới, một mặt nào đó ta cũng có thể nghĩ đến Mạc Can một thời đã xa. Nhưng anh hề Homer trong câu chuyện sau đây còn đáng quý ở chỗ đi trình diễn trong bệnh viện nhi đồng, đem niềm vui đến cho những em bé ốm đau, bất hạnh. Jimmy đã gặp anh, và thế là bé sống lại với nụ cười trên môi, dù chỉ trong khoảnh khắc một buổi tối.

NS

NHƯ SAO

Trong một cuộc viếng thăm bệnh viện nhi đồng Stanford ở Palo Alto, CA, tôi trình diễn một show 30 phút cho trẻ em trong một phòng giải trí lớn. Sau buổi diễn, tôi đi dạo quanh thăm những em vì đau yếu không thể rời giường bệnh đến xem diễn. Làm xong công việc này, tôi sửa soạn ra về thì một phụ nữ trẻ tiến tới hỏi tôi có thể nào quá bước tới khu hồi sức thăm đứa con trai 6 tuổi của bà đang nằm tại đây. Cháu bé rất yêu các chú hề, nhưng cháu đang bị ung thư nặng, không sống được bao lâu nữa.

Khi mới đặt chân vào khu hồi sức, tôi được người ta yêu cầu mang mạng che mặt. Điều này tất nhiên làm tôi khó chịu vì nó sẽ che gần hết lớp son phấn hóa trang trên khuôn mặt tôi và sẽ không cho phép tôi biểu diễn cảm xúc bằng nét mặt, điều rất cần để biểu lộ cá tính và nghệ thuật của anh hề. Tuy nhiên, tôi thông cảm và bằng lòng để nhân viên của bệnh viện đeo mặt nạ lên mặt tôi. Sau đó tôi bước vào khu hồi sức cùng với người thiếu phụ mẹ của đứa bé cũng che mặt như tôi.

Khi tôi bước chân vào phòng, đã có 7 người đứng quanh giường bệnh. Một bác sĩ, một nữ y tá, ông và bà, anh và chị đứa bé, người còn lại là người cha - tất cả đều mang mạng che mặt, tất cả đều buồn bã. Đứa bé trai 6 tuổi nằm trên giường, người gấn đầy ống nylon kể cả trong mũi. Bé rên lên khe khẽ, đôi mắt nhắm nghiền.

Tôi nhìn quanh phòng, và nhìn vào mắt từng người. Ông bác sĩ nhìn lại tôi và gật đầu, tỏ ý tôi có thể đến bên giường bệnh, chuyện trò với em bé. Tôi cúi xuống, bằng giọng thì thầm, gọi tên bé nhiều lần. Bé trở mình liên tục, nhưng vẫn không mở được mắt, miệng thì tiếp tục rên khe khẽ. Tôi cầm lấy bàn tay phải của bé và nói, *“Chào Jimmy. Tên tôi là Homer, Hê Homer. Và tôi đến đây thăm em vì tôi biết em yêu những chú hê.”* Mắt bé chợt mở và bé nằm đó, vui mừng im lặng nhìn tôi. Tôi tiếp tục trò chuyện với bé, nói với bé là tôi biết bé ở trong phòng này nên ghé thăm chào bé.

Nghe nói vậy, bé bắt đầu mỉm cười và nói thật nhẹ, *“Chào Homer, em nhớ anh.”* Khi bé nói câu đó, có một sự xúc động đột ngột lan khắp phòng, và khi tôi quay nhìn mọi người thì thấy mắt ai cũng đầm lệ. Tôi quay lại với Jimmy, và bé nhẹ nhàng kể cho tôi nghe rằng bé đã có dịp dự một show diễn của tôi và hỏi tôi có nhớ bé không. Tôi trả lời rằng tôi nhớ bé chứ và vui mừng vì còn được gặp lại nhau. Điều này khiến bé cực kỳ sung sướng, rồi bé nhìn bố mẹ mình và nói. *“Bố mẹ ơi, Homer vẫn còn nhớ con nè!”*. Tối đây, tôi cố nén cảm xúc để Jimmy không nhìn thấy sự xúc động của mình.

Tôi cho tay vào túi xách và lấy ra một món đồ chơi đưa cho bé. Tất cả các món quà của tôi thường được gói lại trong mấy lớp giấy để cho các em nhỏ ở nhà thương có được niềm vui khi mở quà ra. Nhưng với bé Jimmy, tôi biết rằng bé không thể nào tự tay mở gói quà ra khi trên người bé còn bao nhiêu ống dây nylon chằng chịt. Do đó, tôi cầm lấy bàn tay phải của bé và giả vờ giúp bé mở quà, trong khi đó tôi tiếp tục chuyện trò với bé, khen bé khéo mở quà. Bé mỉm cười rạng rỡ. Quà tôi tặng bé là một chiếc xe đua đồ chơi, và bé hết sức sung sướng khi nhìn thấy nó. Tôi hỏi bé

có vui lòng cho tôi tới thăm em khi em xuất viện rồi tôi và bé có thể chơi đùa với nhau. Bé trả lời ngay: *“Thích lắm chứ ạ!”*

Tối đây, tôi biết rằng mình phải từ biệt. Tôi đã làm xong nhiệm vụ của mình. Ôm nhẹ Jimmy vào lòng, tôi nói với bé là tôi sẽ trở lại một hai hôm nữa. Bé nói bé thích lắm và bé sẽ chờ. Rồi tôi bắt tay từ biệt mọi người trong phòng. Ông bà của bé ôm lấy tôi, không nói lời nào.

Cha mẹ của bé theo tôi ra tận ngoài cửa và rồi cơn xúc động bùng vỡ. Chúng tôi đều khóc, ôm lấy nhau, chỉ nói được đôi câu ngắn ngủi. Quả thật không cần phải nói nhiều khi chúng tôi đã biết hết mọi việc. Chính lúc ấy tôi được biết từ nhiều ngày qua bé Jimmy không hề nói một tiếng, cho nên khi bé thốt lên *“Ồ, chào anh Homer”* thì mọi người trong phòng đều xúc động kinh ngạc. Tôi ngổ lời cảm ơn bố mẹ bé đã mời tôi đến đây để tham dự những giây phút đầy cảm động này cùng với gia đình. Sau đó tôi rời bệnh viện trong nước mắt. May thay, vợ tôi là Dee cùng tham dự cuộc viếng thăm và trình diễn với tôi nên có thể lái xe đưa tôi về.

Buổi sáng, khi tôi thức dậy sau một đêm hầu như không ngủ, tôi cảm thấy mệt nhưng đầy ơn phước bởi vì tôi đã có thể mang đến cho Jimmy chút ít hạnh phúc. Chiều đến, tôi nhận được điện thoại của cha Jimmy nói rằng họ rất tiếc đã không thể bày tỏ hết lòng biết ơn tôi và họ cho biết Jimmy đã ra đi lúc trời bắt đầu ngày mới, trong tay còn cầm chiếc xe đua của tôi tặng. Ông còn thông báo là gia đình đã quyết định mai táng Jimmy cùng với chiếc xe đua trong tay bé.

Là một anh hề, tôi nghĩ là tôi đến bệnh viện thiếu nhi không phải để tìm hiểu bệnh trạng của một em bé mà là để làm nở nụ cười trên khuôn mặt em, làm cho các em bớt đi chút ít đau đớn. Chúng tôi cười, chúng tôi khóc, và cùng nhau chia sẻ cũng như hứa với nhau những điều như tôi và Jimmy đã làm. Một ngày nào đó, tôi và Jimmy sẽ gặp lại và cùng chơi với chiếc xe đua như đã có lần chúng tôi cùng chia sẻ.

NS
(THEO DON BURDA)

Một châu Âu không
có Hoa Kỳ - FINANCIAL
TIMES

Tháng 2 vừa qua, khoảng 10,000 quân NATO đã tiến hành các cuộc tập trận chỉ cách biên giới Ukraine vài dặm để thử nghiệm về khả năng phản ứng nhanh lẹ của một lực lượng mới được thành lập sau khi Nga xâm lăng nước láng giềng Ukraine. Có một điều bất thường của cuộc tập trận này là sự vắng mặt của quân đội Hoa Kỳ.

VŨ HIẾN
ARLINGTON, TX

Với những căng thẳng trong liên minh giữa Hoa Kỳ và châu Âu gần đây khiến người ta không thể không đặt ra câu hỏi rằng liệu quân đội của lực địa này có đủ sức để tự mình chống lại lực lượng của Nga trong tương lai hay không. Hiện đang có nhiều nghi ngờ về cam kết của Hoa Kỳ đối với các bảo đảm an ninh cho NATO, ngay cả sau khi Hoa Kỳ quyết định tái hỗ trợ quân sự cho Ukraine sau khi chính quyền Kyiv chấp nhận một thỏa thuận ngừng bắn và Moscow thì đưa ra tín hiệu rằng họ chưa vội chấm dứt

chiến tranh. Các hành động ngoại giao của Hoa Kỳ trong việc đàm phán với Nga và thái độ lạnh nhạt của chính quyền Donald Trump đối với châu Âu làm dấy lên lo ngại.

Tự đứng một mình?

Các diễn biến nói trên khiến một số giới chức phải đặt câu hỏi mà trước đây chưa từng được nghĩ đến rằng nếu mối quan hệ xuyên Đại Tây Dương xấu đi hơn nữa, liệu châu Âu có thể buộc phải tự vệ trước Nga mà không có sự hỗ trợ của Hoa Kỳ không? Các giới chức quân sự cấp cao Âu châu và

các giới chức Hoa Kỳ từng phục vụ ở bên kia bờ Đại Tây Dương cho biết châu Âu sẽ có đủ sức mạnh để tự đứng một mình trước một tình thế như vậy.

Cái mà Âu châu thiếu là khả năng phòng không và tình báo, nhưng quân đội của họ kết hợp lại có thể tạo thành một lực lượng không quân hùng mạnh, hải quân khổng lồ và lực quân đáng gờm. Các lực lượng quân đội trên bộ của Âu châu, vốn đã bị thu hẹp sau khi chiến tranh lạnh kết thúc, hiện đang dần được xây dựng lại và bổ sung thêm

các loại vũ khí và thiết bị tối tân.

Chiến tranh nếu xảy ra sẽ gây nhiều tử vong và tàn phá rất lớn – như cuộc xâm lăng Ukraine của Nga cho thấy – và làm tăng nguy cơ chiến tranh nguyên tử. Nhưng theo ý kiến của nhiều chiến lược gia cho biết, Nga sẽ gặp nhiều khó khăn nếu đối đầu với Âu châu trong chiến tranh quy ước.

Các thành viên NATO nói rằng Nga trong vài năm nữa có thể đủ mạnh để phát động một cuộc tấn công theo lối truyền thống vào châu Âu, đặc biệt là nếu đạt được một thỏa thuận hòa bình với Ukraine sẽ cho phép Moscow tái thiết lực lượng vũ trang của họ. Liệu quân đội Nga sau khi được tái lập sẽ có đủ khả năng để xâm lăng châu Âu hay không là dấu hỏi lớn.

Một điều thực tế ở thời điểm hiện tại là 11 năm sau cuộc tấn công đầu tiên của Moscow vào Ukraine để chiếm bán đảo Crimea, và 3 năm sau cuộc xâm lăng toàn diện, một phần lớn quân đội của Nga đã bị tiêu diệt bởi một lực lượng yếu hơn của Ukraine.

Khả năng phòng thủ tập thể

Mặc dù kém về phòng không và tình báo, quân đội châu Âu tập hợp lại có khả năng phòng thủ đáng kể, mà họ đang xây dựng thông qua các chương trình huấn luyện liên tục. Quy mô của các cuộc tập trận cũng đã gia tăng và trọng tâm của châu Âu là chuyển sang chiến lược phòng thủ tập thể.

Vào mùa xuân năm ngoái, NATO đã tổ chức một cuộc tập trận lớn nhất kể từ sau chiến tranh lạnh, bao gồm

khoảng 90,000 quân, hơn 80 máy bay đủ loại và 1,100 quân xa chiến đấu – một phần lớn trong số đó đến từ Hoa Kỳ. Năm nay, NATO có kế hoạch tổ chức gần 100 cuộc tập trận khác nhau.

Các cuộc tập trận này giúp quân đội châu Âu làm quen với việc chiến đấu chung cùng đồng minh và giúp các vị chỉ huy học kinh nghiệm về việc lãnh đạo các lực lượng hỗn hợp.

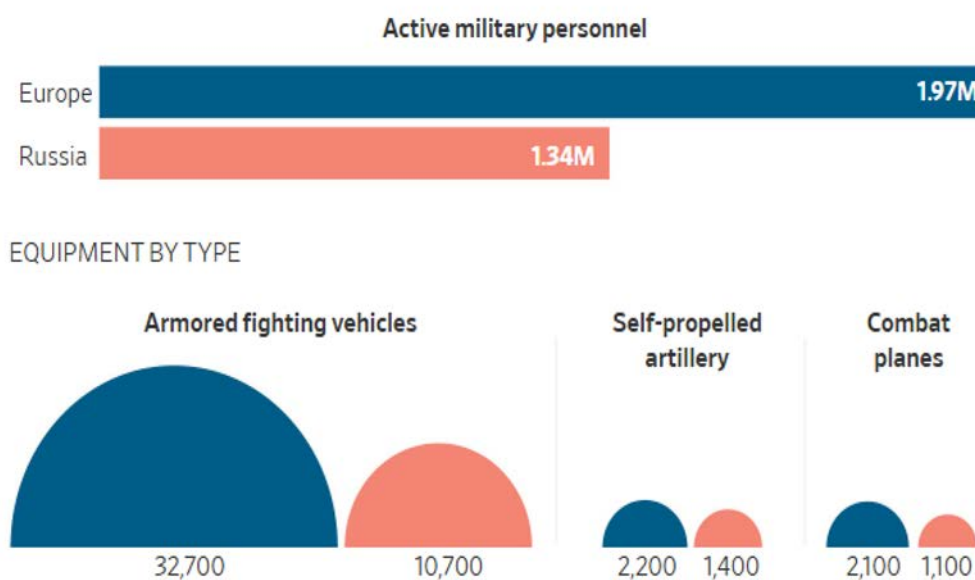
Theo một số nguồn thông tin mở, quân đội châu Âu của NATO cũng có một lượng lớn vũ khí và thiết bị quân sự. Tổng cộng, họ có khoảng 5,000 xe tăng và hơn 2,800 hệ thống pháo tự hành. Phía Nga thì còn khoảng 3,000 xe tăng sau khi bị mất hàng nghìn xe tăng ở Ukraine và khoảng một nửa số hệ thống pháo tự hành

so với châu Âu.

Các loại vũ khí không người lái drone đã làm giảm tính hữu dụng của các hệ thống quân sự truyền thống nói trên và Nga hiện là quốc gia dẫn đầu thế giới về các hệ thống drone. Các quốc gia khối NATO cũng đang cấp tốc học hỏi kinh nghiệm từ Ukraine và phát triển các hệ thống drone và chống drone cho quân đội của họ.

Riêng về không chiến theo lối truyền thống, theo viện nghiên cứu chiến lược quốc tế IISS, các thành viên châu Âu trong khối NATO có khoảng 2,000 chiến đấu cơ và các máy bay chiến đấu khác. Các quốc gia châu Âu đang mở rộng và hiện đại hóa các đơn vị không quân. Đến năm 2030, châu Âu sẽ có hơn 500 chiến đấu cơ F-35 tối tân do Hoa Kỳ sản xuất.

Cũng theo IISS, lực lượng không quân Nga có khoảng 1,000 chiến đấu cơ, máy bay ném bom và máy bay tấn công lực lượng trên bộ, và những máy bay này không hoạt động hữu hiệu trong chiến đấu. Viện IISS ước tính cứ 5 máy bay được đưa vào chiến đấu ở Ukraine thì Nga đã mất khoảng một chiếc.

Lực lượng quân sự châu Âu và Nga - IISS

Tổng thống Nga Vladimir Putin đã định hướng lại nền kinh tế của Nga theo hướng hoạt động thời chiến, và hiện đang tăng hết công suất để hỗ trợ cho quân đội. Nếu chiến sự ở Ukraine chấm dứt, các giới chức phương Tây lo ngại là Nga có thể nhanh chóng xây dựng lại lực lượng quân đội của họ.

Kho vũ khí của các quốc gia châu Âu hiện đã khá cạn kiệt do phải cung cấp cho Ukraine trong suốt 3 năm qua và đang gặp khó khăn để thay thế những loại vũ khí đó.

Các nhà lãnh đạo Âu châu đang gấp rút tìm cách để tài trợ cho hoạt động sản xuất quân sự mới, trong đó đã tổ chức một cuộc họp thượng đỉnh ở Brussels vào đầu tháng 3. Nỗ lực trên lại

càng trở nên cấp bách hơn do áp lực từ phía chính quyền Donald Trump.

Làm cách nào để các quốc gia châu Âu có thể tự chiến đấu mà không có sự tham gia của Hoa Kỳ là một câu hỏi mới đối với các quốc gia trong khối NATO. Trong khi các khoản đầu tư của châu Âu sẽ củng cố khả năng phòng thủ của lục địa này, nhưng các kế hoạch chiến đấu và cấu trúc chỉ huy của NATO thì nay vẫn dựa trên sự tham gia của Hoa Kỳ – và thậm chí kể cả vai trò lãnh đạo.

Ngoài NATO, châu Âu không có bộ chỉ huy quân sự nào khác trên toàn lục địa. Các quốc gia châu Âu đã nhiều lần thảo luận về việc thành lập một lực lượng chiến đấu đa quốc gia

nhưng cho tới nay vẫn chưa đạt được tiến triển đáng kể nào.

Không có lựa chọn khác

Hiện nay, châu Âu đang cân nhắc xem chiến lược phòng thủ tập thể nào sẽ thích hợp nhất nếu không có Hoa Kỳ. Theo các giới chức trong liên minh cho biết, điểm khởi đầu có thể thực hiện được là sử dụng ngay chính các kế hoạch tác chiến của NATO và sau đó có thể tùy nghi thích ứng với các cấp độ quân đội khác nhau.

Các chi tiết, độ phức tạp và tính linh hoạt của các kế hoạch chiến đấu đều được giữ bí mật. Tuy nhiên, chiến lược căn bản hiện tại của NATO, cũng giống như trong thời chiến tranh lạnh, là sử dụng các lực lượng có

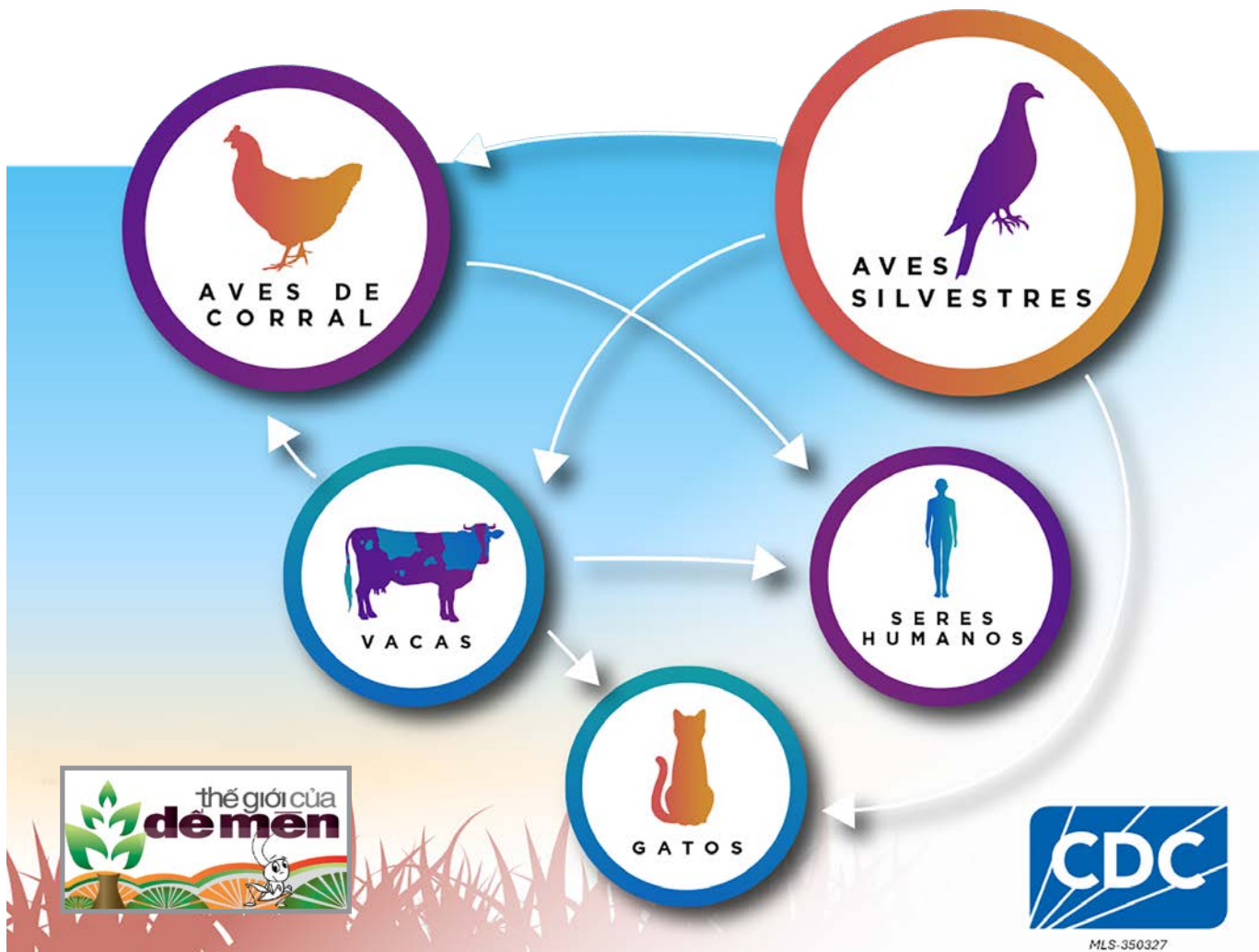
sẵn ở châu Âu để ngăn chặn các lực lượng tấn công của Nga cho đến khi quân tiếp viện từ Hoa Kỳ đến.

Châu Âu vẫn có thể sử dụng các bản thiết kế của NATO làm cơ sở cho các kế hoạch phòng thủ của họ, ngay cả khi các kế hoạch nói trên có một vài lỗ hổng. Phát triển khả năng tự phòng thủ để trám vào các khiếm khuyết trong trường hợp Washington từ chối tham gia vào một cuộc xung đột tương lai là một nỗ lực sẽ làm tăng chi phí hiện đại hóa quân sự của châu Âu. Nhưng có lẽ châu Âu không còn lựa chọn nào khác khi bàn về việc tự phòng thủ an ninh cho chính mình mà không có Hoa Kỳ.

VH

Cuộc tập trận của NATO vào tháng 2 - BLOOMBERG NEWS

Cúm gia cầm

chuyện cũ nhưng vẫn mới

TRẦN LÝ LÊ
ORLANDO, FL.

Cúm gia cầm, tên dân gian là “Bird flu” và tên khoa học là “H5N1 avian influenza”. Cúm gia cầm trở thành mối bận tâm của cư dân Hoa Kỳ khi đi chợ, giá trứng gà tăng vù vù. Theo dữ liệu của Federal Reserve, từ tháng Giêng năm 2022, giá một tá trứng gà từ \$1.46 đã lên đến \$4.95 vào tháng Giêng năm nay trong khi giá một cân Anh (khoảng nửa ký lô) thịt gà từ \$3.06 đã lên đến \$3.97.

Gà và chim chóc bị cúm, chết dịch hàng loạt, cả 166 triệu con, nên trứng và thịt đều lên giá khi trận dịch khởi đầu năm 2022. Từ đó, dịch cúm gia cầm xảy ra hàng năm. Dù cúm gia cầm không ảnh hưởng cho lắm đến sức khỏe con người nhưng chuyên viên thú

y / canh nông như ông Andrew Bowman, tại Ohio State University's College of Veterinary Medicine, vẫn thắc mắc rồi lo ngại vì chưa thể trừ khử hoặc kiểm soát được những trận dịch này. Nhiều vấn nạn vẫn còn là câu hỏi chưa được giải đáp thỏa đáng.

1. Mua và ăn thịt gà có an toàn cho sức khỏe không? Trứng gà và sữa có an toàn không?

- Theo bộ Canh Nông Hoa Kỳ, thịt gà và trứng là thức ăn an toàn vì kỹ nghệ chăn nuôi gà lấy thịt và trứng được kiểm soát rất chặt chẽ và thường xuyên thử nghiệm, nhất là khi siêu vi khuẩn gây cúm bị hủy hoại trong việc nấu nướng thức ăn. *Cơ quan FDA khuyến cáo rằng nên nấu trứng chín hẳn, trông đỏ và trông trắng đều đồng đặc. Đừng ăn sống hoặc trứng tái "hồng đào".*

Chuyên viên thú y, Amber Itle, của tiểu bang Washington, khẳng định rằng gà nuôi trong sân vườn tiếp xúc với chim trời có thể bị lây bệnh nhưng khi nhiễm siêu vi khuẩn cúm, các gia súc này không còn đẻ trứng và thường chết vì bệnh tật.

Theo giáo sư y khoa chuyên về bệnh truyền nhiễm, bác sĩ Peter Chin-Hong, University of California San Francisco, sữa [bò, dê,

cừu...] đều được khử trùng qua phương pháp "pasteurization", siêu vi khuẩn cúm không còn hoạt động được nữa, nên các món sữa ấy đều an toàn cho sức khỏe ngoại trừ sữa "tươi" hay "raw milk" không được khử trùng nên không an toàn vì siêu vi khuẩn cúm có thể sinh sôi, tăng trưởng trong các tuyến sữa của gia súc.

2. Tại nông trại, cúm gia cầm lây lan ra sao?

-Cúm gia cầm hay H5N1 rất dễ lây lan khiến chim gà nhiễm bệnh chết hàng loạt. Sau khi bị nhiễm siêu vi khuẩn, thú vật lây bệnh nhanh chóng và truyền bệnh qua các vi thể bay trong không khí, phân, nước miếng và nước mũi, mắt. Siêu vi khuẩn H5N1 có thể lan truyền từ nông trại này sang nông trại khác qua các vi thể trong không khí.

Tại nông trại nuôi bò sữa, gia súc nhiễm bệnh truyền siêu vi khuẩn qua các tuyến sữa nên sữa có thể bị nhiễm trùng và không an toàn khi chưa được khử trùng đầy đủ. Ngay cả chó mèo trong nông trại cũng có thể nhiễm cúm gia cầm khi uống sữa tươi. *Nghĩa là không nên uống sữa "tươi", raw milk, dù sữa tươi ngon ngọt hơn sữa đã khử trùng.*

3. Ta có cần giết hết chim gà nhiễm bệnh để trừ khử cúm gia cầm

không?

Khi nhận biết dịch cúm gia cầm đã xuất hiện, luật pháp liên bang Hoa Kỳ đòi nông trại phải trừ khử chúng bệnh vì siêu vi khuẩn cúm lây lan rất nhanh giữa gia súc trong vùng và có thể lan xa qua không khí. Hầu như mọi gia súc đều nhiễm bệnh và chết dịch. *Không có sự lựa chọn nào khác.*

Ngoài ra, luật pháp còn đòi nhân công của nông trại phải áp dụng các phương pháp phòng ngừa bệnh truyền nhiễm như dùng quần áo khử trùng, tắm rửa mỗi khi ra khỏi nông trại, xịt thuốc tẩy rửa thường xuyên, ngăn ngừa thú rừng vào nông trại... và các phương pháp phòng ngừa khác. Kỹ lưỡng như thế nhưng vẫn có thể xảy ra vấn nạn truyền nhiễm vì một vài nông trại không giữ đúng các quy luật kể trên và trận dịch bắt đầu.

Theo ông Bowman, trâu bò nhiễm cúm gia cầm vẫn hồi phục, do đó không cần trừ khử để phòng ngừa.

4. Đã có bao nhiêu gà mái [nuôi lấy trứng] bị trừ khử?

Từ tháng Giêng năm nay, đã có khoảng 23 triệu gà mái bị giết trong các nông trại tại Hoa Kỳ theo số liệu của bộ Canh Nông. Trong số này, 18.8 triệu là gà mái nuôi lấy trứng ("layers") và 2.2 triệu con gà nuôi để lấy thịt ("broilers")

Gà [nuôi lấy] trứng và gà [nuôi lấy] thịt là các giống gà khác nhau về di tính. "Tuổi thọ" do đó khác biệt và gà trứng dễ nhiễm bệnh vì [phải] sống lâu hơn. Giáo sư John Cranfield, chuyên gia kinh tế nông nghiệp tại University of Guelph, Ontario, Canada giải thích rằng chỉ cần nuôi gà thịt khoảng 6-7 tuần là có thể bán trong khi gà trứng phải nuôi đến 5 tháng mới đẻ trứng, và tiếp tục đẻ trứng suốt cả năm. *Dưỡng chất từ trứng gà khó thay thế bằng các thực phẩm khác nên dù giá bán gia tăng khá cao nhưng người tiêu thụ vẫn tiếp tục mua trứng.*

5. Cách trừ khử gà nhiễm bệnh: Tùy theo nông trại và tùy theo giống và số gia cầm cần trừ khử. Với số lượng lớn (cả trại gà), chủ trại xịt thuốc khiến gà chết ngạt nhanh chóng. Xác gà được đem đốt hoặc tiêu hủy bằng nhiệt lượng, khí nitrogen, nước và vi khuẩn. Tàn tro được giữ ở nhiệt độ 131 độ F suốt 3 ngày để hoàn toàn hủy hoại siêu vi khuẩn cúm, sau đó dùng làm phân bón.

6. Vịt, chim chóc có bị ảnh hưởng cúm gia cầm như gà không?

Số liệu của bộ Canh Nông cho thấy khoảng 12,000 chim rừng (170 giống chim khác nhau) sinh sống tại Hoa Kỳ. Chính

các loài chim di ấy tạo ra chúng cúm gia cầm qua phân rơi hoặc tiếp giáp với thú nuôi.

7. Cúm gia cầm có ảnh hưởng đến mùa màng không?

Cây cỏ không bị nhiễm bệnh cúm gia cầm nhưng ta vẫn cần rửa sạch rau cỏ trước khi ăn.

8. Cúm gia cầm có ảnh hưởng đến con người không?

Hiện nay sự truyền bệnh cúm gia cầm giữa con người (human-to-human) **chưa** xảy ra cho đến khi siêu vi khuẩn này [có thể] biến thể (mutation). Khoảng 70 nhân công trong nông trại đã bị cúm gia cầm, triệu chứng nhẹ, do lây bệnh từ gà nhiễm trùng. *Khi siêu vi khuẩn có thể truyền sang con người,*

thì sự rủi ro gia tăng rất cao vì siêu vi khuẩn biến thể mỗi lần truyền bệnh.

9. Có thể nào cúm gia cầm trở thành trận dịch toàn cầu như Covid 19 không?

Các chuyên viên nghiên cứu về bệnh truyền nhiễm đang lo âu; với số lượng gia cầm nhiễm cúm gia cầm, việc truyền bệnh cho con người có thể xảy ra với xác suất khá cao. Con người đã trải qua 4 trận dịch cúm toàn cầu (pandemic) từ đầu thế kỷ XX, cả 4 đều bắt nguồn từ cúm gia cầm.

10. Ta có thuốc chủng ngừa cúm gia cầm chưa?

Chính phủ liên bang dự trữ 2 loại thuốc chủng ngừa cúm gia cầm nhưng cần sự chuẩn thuận của cơ quan FDA, các loại

thuốc này mới được sử dụng. Ngoài ra, một số phòng thí nghiệm đang thử nghiệm các thuốc chủng ngừa mới, dùng kỹ thuật mRNA (dùng cho Covid).

11. Có thuốc chủng ngừa cúm gia cầm cho gà không?

Đã có thuốc chủng ngừa cúm gia cầm cho gà, nhiều quốc gia trên thế giới như Pháp đang sử dụng; tại Hoa Kỳ, bộ Canh Nông chưa chuẩn thuận vì việc sử dụng thuốc chủng ngừa có thể gây nhầm lẫn, gà nhiễm bệnh và gà đã chủng ngừa đều có cùng kháng thể. Ngoài ra việc chủng ngừa chỉ có thể tiết giảm nhiễm bệnh nhưng chưa hoàn toàn trừ khử chứng bệnh này chưa kể việc chim trời “rải” siêu vi khuẩn mà ta không thể

trừ khử.

12. Các nông trại nhiễm cúm gia cầm có được tài trợ không?

Để khuyến khích việc trình báo bệnh truyền nhiễm, chính phủ Hoa Kỳ trợ giúp các nông trại gặp nạn. Qua tháng Mười Một năm 2024, bộ Canh Nông đã chi trả 1.25 tỷ Mỹ kim bù đắp cho số gà thịt và gà đẻ trứng bị trừ khử để ngừa bệnh. Các món tiền khác đã dùng trong việc khử trùng và hỏa thiêu xác gà chết. Tháng Hai năm 2025, bộ Canh Nông công bố rằng 1 tỷ Mỹ kim sẽ được dùng trong các chương trình liên quan đến cúm gia cầm như gây giống các loại gà mới và tiếp tục các phương pháp phòng bệnh.

13. Đến khi nào thì giá trứng gà mới “bình thường” trở lại?

Câu hỏi này chưa có lời giải đáp chính xác, tùy thuộc vào việc gây giống gà mới nhanh chậm ra sao, trung bình là 6 tháng mới có loại gà mới, và có nông trại [mới] nào bị nhiễm bệnh hay không. *Hoa Kỳ đang hỏi mua trứng từ Âu Châu và các quốc gia khác; Thổ Nhĩ Kỳ vừa bán cho Hoa Kỳ mấy chục triệu trứng gà để “giải tỏa” bớt giá cả “cắt cổ” trên thị trường.*

TLL

Theo tài liệu của bộ Canh Nông Hoa Kỳ và cuộc phỏng vấn của đài truyền thông NBC

NGUỒN: NEWS.FSU.EDU

Thế giới thể thao luôn tỏa sáng những tài năng. Nhưng một siêu sao thì hiếm như sao chổi. Ví dụ, môn đá banh, khi Pele giải nghệ, 20 năm sau mới xuất hiện Maradona và hơn một phần ba thế kỷ, cụ thể là 36 năm sau mới lộ ra thiên tài Messi.

Lần này, chúng tôi cùng bạn điểm qua vài nét về một siêu sao của làng bóng rổ nữ hiện nay: Caitlin Clark...

Khi là sinh viên, chơi cho đội bóng rổ nữ trường đại học University of Iowa, trong màu áo đội Iowa Hawkeyes.

Sự góp mặt của cô khiến vé xem trận đấu đã bán hết vé nhanh nhất trong lịch sử bóng rổ nữ (cả NCAA và WNBA)

Roman Carter nhận xét “Tôi nghĩ niềm đam mê và sự cống hiến của Caitlin Clark thật tuyệt vời, cô ấy có những kỹ năng không giống ai và những phẩm chất khiến cô ấy trở thành người vĩ đại nhất mọi thời đại.”

Caitlin Clark được ghi nhận là một trong những cầu thủ bóng rổ nữ đại học giỏi nhất, ghi điểm nhiều mọi thời đại, giữ kỷ lục NCAA trong lịch sử bóng rổ (cả nam lẫn nữ)

(NCAA viết tắt của National Collegiate Athletic Association = Hiệp hội Thể thao của các trường Đại học Hoa Kỳ)

Lần đầu tiên, sau 30 năm (kể từ 1995), một trận chung kết nữ đã không còn vé để mua...

Lần đầu tiên có nhiều người xem trận đấu vô địch đại học dành cho nữ nhiều hơn nam giới, khoảng 4 triệu người

Trước khi mùa giải 2023-24 chính thức bắt đầu, Iowa đã phá kỷ lục khán giả tham dự một trận đấu của bóng rổ nữ với 55,646 người xem trong trận giữa Iowa Hawkeyes với DePaul tại sân vận động Kinnick, sân nhà của đội Iowa.

Năm 2024, số người xem ti vi các giải bóng rổ nữ tăng 300%.

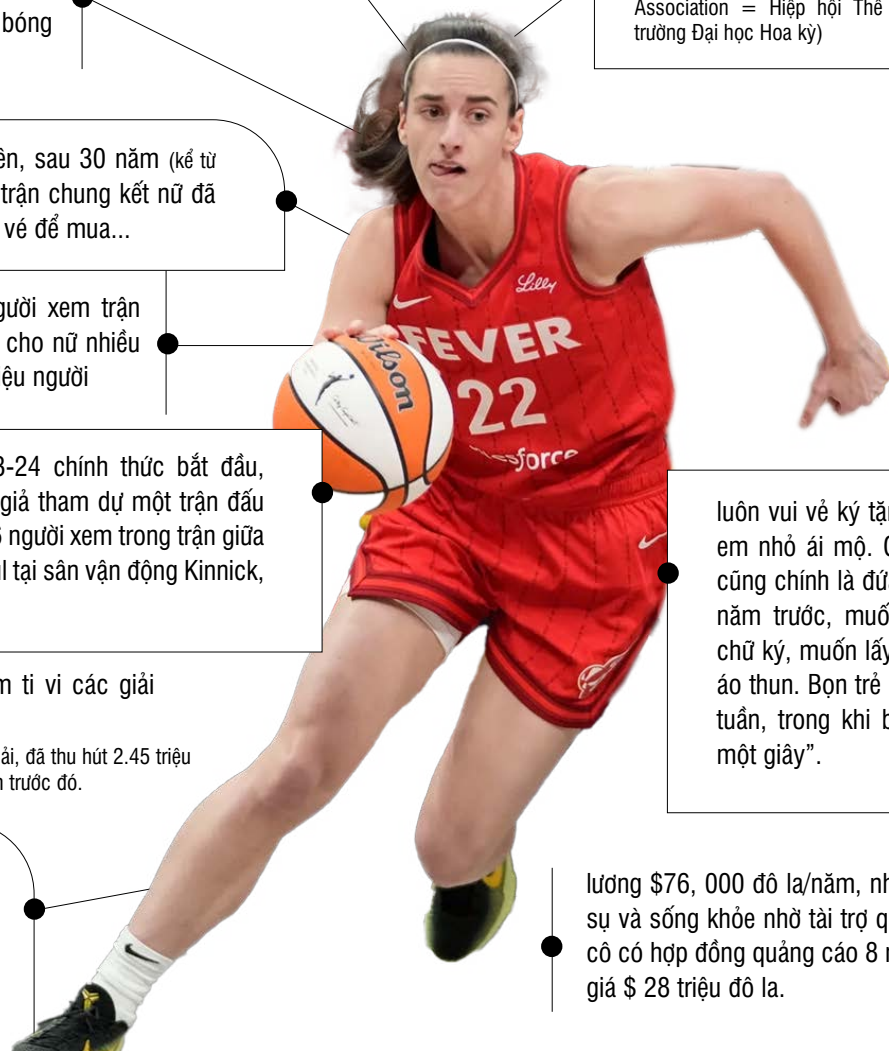
Khi Clark chính thức tham gia giải, đã thu hút 2.45 triệu khán giả, tăng 374% so với năm trước đó.

Trận đấu cuối cùng cho Iowa Hawkeyes với South Carolina, đã thu hút lượng khán giả trung bình khoảng 19 triệu trên ABC và ESPN, tăng 89% so với cùng trận đấu vào năm 2023.

Lượng khán giả đạt 24 triệu, kể cả những đài khác, và trở thành trận bóng rổ nữ được xem nhiều nhất mọi thời đại.

luôn vui vẻ ký tặng cho các em nhỏ ái mộ. Cô nói “Tôi cũng chính là đứa trẻ đó vài năm trước, muốn có được chữ ký, muốn lấy một chiếc áo thun. Bọn trẻ háo hức cả tuần, trong khi bạn chỉ tốn một giây”.

lương \$76, 000 đô la/năm, nhưng Clark giàu sự và sống khỏe nhờ tài trợ quảng cáo. Hiện cô có hợp đồng quảng cáo 8 năm với Nike trị giá \$ 28 triệu đô la.

CAITLIN
Clark

SINH 22-1-2002 TẠI DES MOINES, IOWA, U.S. | CAO 6 FT 0 IN (1.83 M) | NẶNG 152 LB (69 KG)

Clark dẫn đầu toàn quốc với trung bình 32.7 điểm ghi được mỗi trận. Đứng đầu với 8.7 pha “dọn cỗ” cho đồng đội ghi bàn. Mỗi trận trung bình mất được 5.4 cú ghi bàn 3 điểm.

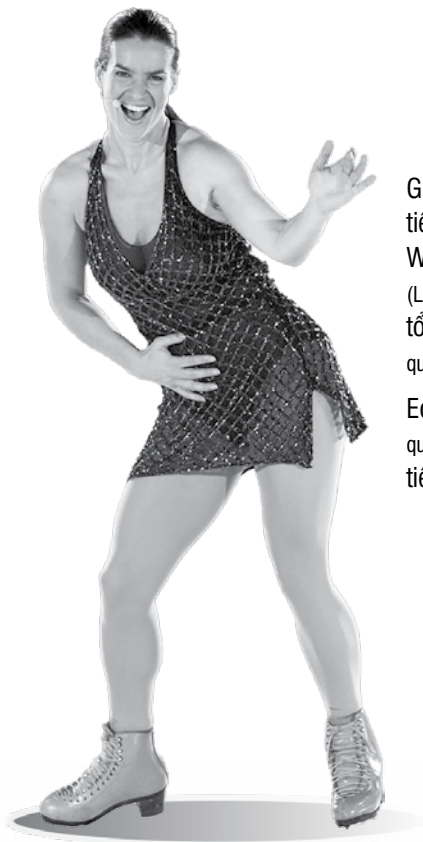
Ngày này năm xưa...

27-3

1988

Katarina Witt một tài năng sáng giá của Đức đã giành ngôi vô địch ở Giải Trượt băng Nghệ thuật Nữ (Ladies' Figure Skating Championship) tổ chức tại Budapest (Hungary).

Năm trước, tại giải Ladies' Figure Skating Championship tổ chức tại Cincinnati (Mỹ) năm 1987, Katarina Witt cũng giành ngôi vị cao nhất.

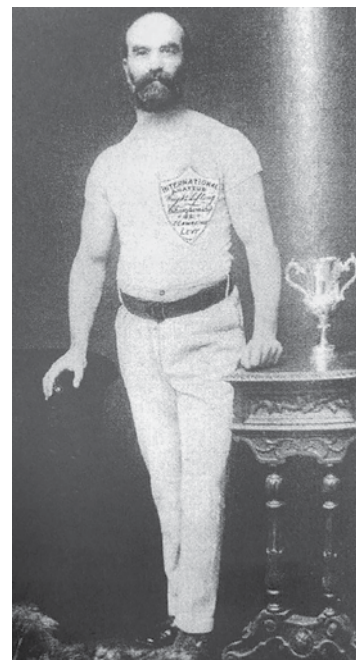

28-3

1891

Giải cử tạ thế giới lần đầu tiên được International Weightlifting Federation (Liên đoàn Cử tạ Thế giới: IWF) tổ chức tại London (Anh quốc).

Edward Lawrence (Anh quốc) là nhà vô địch đầu tiên.

28-3

1981

Tiina Lehtola (Phần Lan: Finland) lập kỷ lục khi "bay" trên không một quãng xa 100 mét ở môn ski jumping nữ.

NHỮNG TRẬN SẮP TỚI CỦA ĐỘI TUYỂN MỸ

MAR 20

CONCACAF

NAM HOA KỲ vs PANAMA

6:00 PM CDT | SÂN SOFI STADIUM, LOS ANGELES, CA, USA

APR 05

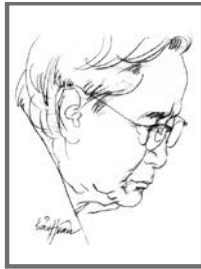
THÂN HỮU

NỮ HOA KỲ vs BRAZIL

4:00 PM CDT | SÂN SOFI STADIUM, LOS ANGELES, CA, USA

Một số trận bạn có thể xem tại FOX, ESPN2 hoặc Telemundo (công ty con của NBC, tiếng Tây Ban Nha)

* CST cũng là Central Time (CT)

TIM NGUYỄN
GARLAND, TX.

Thanh Minh trong tiết tháng Ba, lễ là tảo mộ...

Tết Thanh Minh là một trong những ngày lễ truyền thống lâu đời của người Việt Nam để tưởng nhớ và bày tỏ lòng thành kính đối với tổ tiên, đem theo không khí của sự tôn kính và tri ân đối với tiền nhân. Năm nay tiết Thanh Minh bắt đầu từ ngày 4/4/2025 và kết thúc vào ngày 19/4/2025 Dương lịch. Ngày Tết Thanh Minh (4/4/2025) nhằm vào thứ Sáu ngày 7/3 Âm lịch.

Về mặt nghĩa đen, thanh là khí trong, minh là sáng sủa. Tiết Thanh Minh nghĩa là khi trời mát mẻ quang đãng, dài khoảng 15 - 16 ngày, và ngày đầu tiên được gọi là Tết Thanh Minh.

Tết Thanh Minh là sự kiện có ý nghĩa quan trọng về tâm linh của người Việt, ngày Tết Thanh Minh gắn với lễ tảo mộ, để sửa sang lại phần mộ của gia tộc cho khang trang, sạch sẽ hơn. Vì thế, đây cũng là dịp để mọi người tri ân, tưởng nhớ những người thân đã mất.

Trong dịp Thanh Minh, các gia đình thu xếp thời gian ra nghĩa trang, mang theo dụng cụ để chăm sóc mộ phần. Với những ngôi mộ còn chưa xây, mọi người dùng xẻng, cuốc để đắp lại cho đầy đặn, rẫy hết cỏ dại và những cây hoang mọc trùm lên mộ, tránh để trâu bò đến quấy hoặc ngăn rắn, chuột đào hang làm tổ, mà theo quấy rối sự yên nghỉ của người đã khuất. Những ngôi mộ đã xây thì được quét tước, dọn dẹp. Sau đó, những người tảo mộ bày hương hoa lễ vật, thắp hương làm lễ, đốt vàng mã.

Theo truyền thống của người Việt Nam, Tết Thanh Minh là ngày con cháu hướng về cội nguồn tổ tiên. Dù đi làm xa thì vào ngày này cũng về tụ họp để tảo mộ, quây quần, làm mâm cúng tổ tiên tươm tất để thể hiện lòng thành kính với ông bà.

Ngoài ra, ngày lễ này còn dạy con cháu biết kính trọng, yêu thương, thể hiện lòng hiếu thảo đối với ông bà, cha mẹ khi còn sống, làm trọn đạo lý “uống nước nhớ nguồn” tốt đẹp mà tổ tiên đã dạy dỗ.

Do vậy, Tết Thanh Minh là một phong tục truyền thống có tính nhân văn, nhắc nhở chúng ta sống hướng về cội nguồn, niệm tâm tri ân, tỏ lòng thành kính của mình đối với những người đi trước.

Ngày Tết Thanh Minh cũng là dịp để gia đình sum họp, quây quần bên nhau...

Tết Thanh Minh, như ghi nhận trên, có ý nghĩa rất sâu và đẹp. Người Việt chúng ta ở đâu cũng

**Bốc mộ sĩ quan tù cải tạo ở Làng Đá,
xã Cẩm Nhân, Yên Bái - VAF PHOTO**

nên ghi nhớ, nhất là người Việt ở xa nước như với chúng ta nơi này. Riêng với Tim, những ngày này cũng nghĩ đến Tết Thanh Minh.

Ôi, tháng Ba ta rồi đó. *Thanh Minh trong tiết tháng Ba... Lễ là tảo mộ...* Nhưng đi viếng mộ ai bây giờ? Nấm tro tàn của mẹ cha thì giờ đây đã nương gởi ở Chùa Già Lam. Còn mộ vợ, chỉ là hũ tro gởi trong nhà thờ. Thôi thì... đi viếng mộ bạn vậy. Ôi, nghĩ tới những nấm mồ không hương khói, có khi không cả bia đề, nằm đầu đó trên một ngọn đồi, mà cảm thương đến lạnh người. Gần đây đọc lại một bài tạp ghi của Phan Lạc Phúc nói tới việc viếng thăm những người bạn đã khuất, lòng riêng cũng muốn làm một cuộc... tảo mộ tưởng tượng nhân tiết thanh minh.

Nhà thơ Trần Tiến Dũng ở Việt Nam, năm 2006, có làm một cuộc đi viếng những nấm mộ như thế. Không phải viếng mộ bạn mà đi thăm những nấm mồ hoang lạnh của các chiến sĩ VNCH sau năm 1975 bị bắt đi cải tạo rồi chết chôn trong núi rừng Yên Bái ở Miền Bắc Việt Nam. A, Thác Bà - Yên Bái với rừng trầm thủy và những con đường núi cheo leo... Nguyễn có biết những nơi này vì đã ở đó lúc đi tù cải tạo Miền Bắc. Bài viết của Trần Tiến Dũng có tựa đề “Núi Lạnh, hành trình tìm về những nấm mồ hoang”. Trần Tiến Dũng tới thị xã Yên Bái đi xe ôm lên Đồi Trần rồi Đồi Cây Khế tìm những ngôi mộ của sĩ quan Miền Nam ở đây - cái còn bia, cái đã bị nước cuốn trôi đi. Và những câu chuyện dân chúng kể lại có thể làm rơi nước mắt người nghe. Chúng ta hãy theo chân Trần Tiến Dũng: “Trở lại đồi Cây Khế, tôi nhờ anh xe ôm mua tí lễ vật, hương nến. Giữa trưa, tôi và vợ chồng bác Huyền, anh xe ôm cùng

mấy đứa trẻ chần trâu thấp nén hương dâng lên những linh hồn người lính năm ấy dù nay có còn tên hay đã mất tên. Những đóm lửa rất nhỏ không đủ ấm đôi Cây Khế!...” Kết thúc bài “Núi Lạnh”, nhà thơ Trần Tiến Dũng viết:

“Cầu nguyện cho các vong linh còn ẩn khuất được sớm trở về nhà. Chúng tôi tin, chỉ khi nào những linh hồn của các bên liên quan trong cuộc chiến tranh cũ thất lạc về được trong vòng tay hương khói của gia đình, chừng ấy bao nỗi oan khiên sẽ tan.

Sẽ không bao giờ có sự bình an đúng nghĩa cho một cá nhân, một dân tộc nếu cho đến tận hôm nay đêm đêm vẫn còn những linh hồn khóc giữa núi lạnh. Người lính VNCH cũng ra đi vì lý tưởng yêu nước chân thành của mình. Một dân tộc cao thượng không có núi lạnh.”

Riêng Nguyễn cũng có những người bạn nằm lại núi đồi Yên Bái, Vĩnh Phú, Thanh Chương - Nghệ Tĩnh. Xin được gọi tên nhau giữa mùa Tảo Mộ này. Thành Tường, lúc đi tù Cộng Sản vẫn còn độc thân, đã nằm lại ở Cẩm Khê, nấm mộ đất không bia đề ẩn sau đám lau thưa. Nhớ những năm 80 khi đã trở lại Sài Gòn, đêm đi dạy chui đạp xe trên đường Nguyễn Tri Phương, ngược nhìn trăng qua hàng cây sao, chợt nhớ tới Tường và thấy ánh trăng dẫn đường đưa mình... *về lại chốn xưa / mùa này cây đào cẩm Khê đã trở bông / hồn oan đêm cầm đèn gọi cửa...* Cậu em trai của gia đình, cũng độc thân và kiên cường như Tường, chết ở Vĩnh Phú lúc tuổi đời chưa tới 30, nấm mộ đất giờ biết còn không... Và rồi thành Hậu... Khoảng mùa xuân năm 1980, lúc ở trong thành đá xanh Thanh Chương, nhân đi lao động

phát rẫy, bạn bè tiện tay bèn dọn cỏ bãi tha ma chôn những người tù vắn số. Lúc bấy giờ Hậu phụ trách nấu nước cho Đội, động lòng thương xót, rót mấy bát chè xanh để trên khoảnh đất trống, gọi là tưởng tới những hồn oan. Không ngờ chỉ mấy tháng sau, chính Hậu ra nằm ở chỗ đó. Còn nữa, những người tù đi không hết đoạn đường oan nghiệt, nhiều lắm... Như Thực Vũ. *Anh ở đây / bạn bè anh cũng ở đây...* Thực Vũ chết trong tù. Ca từ của bài hát đã theo anh về trong núi xám. Chu A Hạnh, và thành Duyệt... thì không chết trong trại tù, nhưng chết khi đã về lại Sài Gòn, đảo điên giữa cỏi người và bụi, khói.

Bạn tù rồi tới bạn văn. Nhớ lại những năm tháng khi tóc còn xanh, mộng đời còn đầy ắp. Thanh xuân hát trên đồi cỏ tía. Không hiểu sao ngày ấy, đâu có ai rủ rê ai đâu, mà lại cùng đi vào con đường văn chương, viết lách. Những Tạ Ký, Tôn Thất Khái, Thế Viên, Joseph Huỳnh Văn, Hoàng Trúc Ly, Kim Tuấn, Ngô Kha, Trịnh Công Sơn, Nghiêu Đề, Lê Uyên Phương, Mai Chử, Duy Năng, Trần Đông Phong... Và Cao Đông Khánh, giờ ở đâu, trong ánh trăng vịnh Frisco - *Hán đã đến / đã ở / và đã đi / trống thêm một chỗ trống...* Ôi, các bạn đã lần lượt ra đi, để lại một khung trời nhiều mây trắng. Và mới đây, Thanh Tâm Tuyên và Như Phong, Đình Cường, Nguyễn Đình Toàn, Nguyễn Thanh Châu... Nhân tiết Thanh Minh, Nguyễn tôi chợt nhớ chợt thương... Xin gởi đến các bạn đôi lời của một bản tang ca chưa viết trọn. Riêng với các bạn Tạ Ký, Bùi Giáng... hiện nằm ở Gò Dưa, Thủ Đức, hẹn về thăm các bạn khi ở tiền trường sân khấu không còn những khuôn mặt quý dữ.

TN

BÀO HUÂN

Hoàng hôn bên Clarks Hill Lake

BIỂN CÁT

Một lần nào

Cho tôi gặp lại em

Nghe em nói

Tôi vui một lần.... ()*

C ô đứng yên, hai tay khoanh trước ngực, mái tóc bay rối tung theo gió. Màu chiều trải một vạt vàng óng ánh trên mặt hồ, nhấp nhô theo những cơn sóng lượn. Xa tấp bờ bên kia có một cụm cù lao xanh ngát bóng cây, chia hồ nước thành hai dòng chảy về phía xa tít chân trời. Thi thoảng có vài cánh chim chao chác liệng lưng chừng,

trôi khuất mù cuối chân mây.

Ngân ấy thứ, như những tạo tác tuyệt vời của thiên nhiên, đã làm cô mê đắm ngay lần đầu phát hiện nơi này. Ba buổi chiều rồi, cô đã thả bộ từ nhà con gái đến đây, với một AirPods trên tai, lặng lẽ đắm mắt vào cõi riêng mình, cho đến khi hoàng hôn phủ xuống.

- Di... Là Di đó, phải không?

Một tiếng kêu ngập ngừng vang lên từ phía sau. Cô giật mình ngoảnh lại. Tim cô như đập nhanh hơn một chút khi nhìn thấy người

đàn ông trước mặt.

- Tuấn !

Đôi mắt sau làn kính cận như sáng bừng lên. Anh buông vội chiếc xe đạp thể thao, phóng những bước chạy về phía trước.

- Không ngờ lại gặp Di nơi đây.

- Thật tình cờ quá phải không Tuấn... Tuấn...

May quá, suýt nữa thì cô đã buột miệng nói ra cái biệt danh mà bọn con gái vẫn gán ghép cho tên lớp trưởng đáng ghét.

Anh tiếp lời:

- ...Tuân đứt chai .

Cả hai, không hẹn mà cùng cười khi nhớ lại chuyện xưa.

Chẳng biết có oán thù gì từ kiếp trước, mà bọn con gái chuyển từ trường nữ sang, đã không ưa bọn con trai trường bạn. Ngược lại, bọn con trai lớp chuyên cũng chẳng ưa gì bọn “di dân” đó. Mang tiếng là “ăn nhờ ở đậu”, mà đã cướp ngay chức lớp phó học tập trong lần bầu bán đầu năm. Chưa dừng ở cú knock out 1-0, tuần kế tiếp con nhỏ lớp phó lại đại diện bọn con gái, tặng thêm cho tên lớp trưởng một cú nữa, nâng tỉ số lên 2-0.

Lỗi cũng là của Tuân. Đêm trước vì ham đọc cho hết bộ “*Thần điêu đại hiệp*”, mà quên mất bài tập toán về nhà. Chuyện cũng chẳng có gì, nếu nhỏ Di lớp phó bỏ qua trong buổi kiểm tra vở đầu giờ. Khi nhỏ đứng trước bàn Tuân, gõ cây thước cộp cộp như ra lệnh, Tuân nghĩ nhỏ sẽ nể tình “trưởng bối” mà bỏ đi. Nhưng không, nhỏ lướt nhìn quyển vở với phần bài tập bỏ trống của Tuân, và thản nhiên cầm lấy chiến lợi phẩm đặt lên bàn thầy, trước vẻ mặt hả hê của bọn con gái. Mỗi thù này không chỉ riêng Tuân, mà còn là của bọn con trai, khi bị thầy phê bình:

- Thầy thất vọng với nam sinh lớp mình quá. Lớp

trưởng mà còn như thế.

-oOo-

- Vậy mà mình lại đối diện nhà nhau chứ.

- Ừ, đúng là “oan gia ngõ hẹp” mà.

Anh gật gù:

- Khi phát hiện nhà hàng xóm mới dọn đến là nhà Di, tôi đã hậm hực lắm, đi kể liên với lũ bạn. Bàn tới bàn lui, mới thấy trong cái rủi có cái may. Cả bọn tận dụng ngay địa hình lý tưởng đó để lên kế hoạch phục thù.

Cô ngạc nhiên:

- Phục thù à?

Anh bối rối:

- Cái sẹo trên trán Di đó.

-?

- Biết Di hay ngồi đàn trên balcon buổi tối, cả bọn con trai ém binh sau mấy chậu cây trên sân thượng nhà tôi, rồi... rồi... giường ná bắn sang.

Cô bất giác đưa tay sờ lên trán:

- Trời ơi, lúc đó một viên sỏi trúng ngay đây, làm Di đau đến phát ngất.

Anh xót xa:

- Nghe tiếng Di hét lên, cả bọn hoảng hốt chạy nhanh xuống lầu. Đêm đó tôi không ngủ được. Chờ mãi hai hôm mới thấy Di đi học lại. Muốn đến xin lỗi Di mà ngại không dám.

Cô hóm hỉnh:

- À, thì ra đây là lý do Tuân cứ lẻo đẻo đạp xe

theo Di hoài làm Di bức mình muốn chết. Có lần, giờ chơi, Di và nhỏ Linh lên tới bãi xe, lên xì lớp xe của Tuân cho bố ghét.

- Di cũng ác thật.

Cô cười nhe chiếc răng khểnh:

- Di sẽ còn ghét Tuân dài dài nếu không có chuyện xảy ra. Lần đó xe Di bị hư. Mà, hôm ấy mưa lớn lắm. Tuân dừng lại đổi chiếc xe đạp cho Di, rồi giục Di về trước. Chao ơi, Tuân anh hùng ghê!

Đã bao nhiêu lần anh nghe qua những lời khen chê. Nhưng sao lời khen từ cô bạn nhỏ ngày xưa, về một câu chuyện xa xưa, vẫn làm anh ngượng ngùng như thời mới lớn.

Những kỷ niệm bỗng hiện về tựa dòng chảy qua câu chuyện giữa hai người.

- Hôm sau khi vừa vào trường, cả lớp đã phát hiện ra hai chiếc xe đổi chủ, bèn làm âm lên. Báo hại tôi bị Di giận lây không nhìn mặt. Làm ơn mắc oán mà!

Cô bật cười:

- Kỳ chết được.

Anh nhìn nụ cười với chiếc răng khểnh. Nụ cười đã theo anh suốt cả tháng năm dài trong nỗi nhớ.

- Tôi thì không nghĩ thế.

Giọng anh rất nhẹ, thoảng như hơi thở.

Cô bối rối vờ như không nghe thấy và nhìn về phía ánh dương chói lọi

phía chân trời. Những sắc màu lung linh rực rỡ như đang bùng lên trước khi khép lại một ngày.

- Khi đó tôi chỉ mong tối đến, sau khi vội vội vàng vàng làm xong bài vở, để chạy tốt lên sân thượng hòa nhạc với Di.

- Trời ơi, Tuân thổi kèn harmonica dở dễ sợ.

Anh nheo mắt:

- Còn Di đàn guitar cũng dở dễ sợ.

- Vậy là chúng mình đã làm phiên hàng xóm với chương trình âm nhạc kinh hoàng.

Tiếng cười cả hai vang lên thật hồn nhiên.

- Bây giờ Di vẫn còn đàn chứ?

- Không. Còn Tuân?

- Lâu rồi tôi cũng không chơi harmonica nữa.

Cô bồi hồi nhớ lại:

- Giữa năm lớp 12, khi Tuân bị gọi đi “nghĩa vụ quân sự” phải nghỉ học nửa chừng, thì khoảng vài tháng sau nhà Di cũng vượt biên. Sang đây rồi, cuộc sống nhiều thay đổi, Di không có thời gian cho sở thích riêng mình.

Cô hạ giọng rất nhỏ:

- Với lại, mỗi khi nhìn thấy cây đàn guitar, bỗng dưng Di lại thấy buồn.

- Suốt thời gian qua, cho dù vô vọng, tôi vẫn mong gặp lại Di.

Anh nhìn cô, ánh mắt đăm đăm, thiết tha:

- ... Để nói cho Di biết,

tôi đã tìm Di mòn mỏi... Từ khi đi “nghĩa vụ” trở về, và, cả thời gian sau này nữa.

Mỗi khi nhìn thấy một mái tóc, một bóng dáng thân quen, tôi lại vội vã đuổi theo, rồi ngỡ ngàng thất vọng.

Đôi mắt cô long lanh như chứa đầy nước dưới lòng hồ:

- Cảm ơn Tuấn.

- Di còn nợ tôi một tiếng “Anh” đó. Tôi lớn hơn Di một tuổi, nhớ không?

Cô giấu nỗi buồn trong tiếng cười:

- Với Di, con trai mà học chung lớp cùng con gái thì phải gọi là chị nhé.

Nhặt một viên sỏi, anh vươn người quảng thật xa, ngỡ chừng có thể trút hết nỗi buồn:

- Thôi, xí xóa cho nhau đi. “Trả nợ một đời không hết tình đâu”... (**)

Gió chiều nay nhiều quá làm bụi vương vào mắt cô cay mù. Cô buộc lại mái tóc:

- Di về nhé.

- Để tôi đưa Di một đoạn.

- Thôi, Di thích thả bộ dọc theo bờ hồ. Với lại, nhà cũng gần đây mà.

Anh đưa tay bắt lấy tay cô:

- Di vẫn mơ mộng như ngày nào. Vậy, mai gặp nhau nhé.

Cô lắc đầu:

- Mai Di bay sớm rồi. Di ở chơi với con gái hơn tuần. Đã đến lúc trở về.

Anh thảng thốt:

- Chúng ta sẽ giữ liên lạc với nhau chứ?

Cô lắc đầu, nheo mắt.

Họ đứng trong yên lặng. Chỉ có tiếng sóng âm ào khua trong không gian im ắng.

Dường như sự nuôi tiếc những tình cảm trong sáng lẫn những tháng năm tươi đẹp chẳng thể nào còn tìm thấy lại, như một tảng đá to đang đè nặng trên ngực mỗi người, nén lại thành hơi thở dài buồn buồn. Cảm giác như họ là hai con tàu lướt qua nhau trong đêm, đủ để cảm nhận được sự hiện diện của nhau, nhưng không bao giờ dừng lại để tiếp cận. Mỗi người có một phần đời riêng, một cuộc sống riêng.

Nhẹ nhàng, anh siết chặt những ngón tay cô trước khi buông rời mãi mãi. Một nụ cười buồn bã hiện trên khóe môi:

- Tạm biệt nhé, cô bạn nhỏ.

Cô nhìn anh lần cuối, thì thầm lời chia tay:

- Tạm biệt nhé, Tuấn.

Ánh mắt hai người chạm

vào nhau một thoáng. Và lặng lẽ, họ cùng hướng về phía hoàng hôn. Ánh sáng cuối cùng của ngày đang lướt qua dưới đường chân trời, dần dần mờ nhạt rồi chìm khuất. Dù chỉ trong khoảnh khắc, vẻ đẹp tuyệt vời của thiên nhiên đã choáng ngợp lòng người, ghi dấu mãi khôn nguôi.

Lặng lẽ, cô quay lưng bước. Những bước chân xào xạc trên lá, xa dần, xa dần cuối con dốc mờ mờ tối.

Anh nhìn theo dáng cô. Như bao nhiêu năm trước anh đã dõi theo cô từ hành lang lớp học. Hình như hôm nay nhiều gió lắm. Không biết gió từ lòng hồ thổi lên hay từ ký ức xa xăm bỗng chợt thoảng về...

BC (SC)

(*) Một lần nào cho tôi gặp lại em (Vũ Thành An)

(**) Xin trả nợ người (Trịnh Công Sơn)

Ngụy biện

MỘC MẠC

Socrates (triết gia người Hy Lạp cổ đại) nổi tiếng với khả năng truy vấn đến tận gốc rễ vấn đề. Có lần, các đệ tử của ông đặt câu hỏi: Thưa thầy, thầy có thể giải thích ngụy biện là gì không?

Socrates hỏi lại: Giả sử có hai người, một người sạch sẽ, một người lấm lem bẩn thỉu. Nếu mời họ đi tắm, các em nghĩ ai sẽ đi tắm trước?

Một đệ tử tự tin trả lời: Là người bẩn, thưa thầy.

Socrates lắc đầu: Không, là người sạch sẽ. Vì người sạch sẽ đã quen với việc tắm gội thường xuyên. Người bẩn thì chẳng thấy cần thiết phải tắm.

Ông hỏi lại: Vậy ai sẽ đi tắm trước?

Các đệ tử bắt đầu lúng túng, nói: Là người sạch sẽ!

Socrates lại bảo: Sai rồi, người bẩn cần phải tắm hơn chứ.

Rồi ông lại hỏi tiếp, với ánh mắt trêu người: Vậy thì cuối cùng, ai sẽ đi tắm trước?

Lần này, đám đệ tử gãi đầu: Có lẽ cả hai người đều sẽ đi tắm.

Socrates nhếch mép: Không. Cả hai đều sẽ không tắm. Người sạch sẽ thì không cần, còn người bẩn thì không có thói quen.

Lũ học trò bối rối: Thầy thay đổi liên tục, lần

nào nghe cũng có vẻ đúng, nhưng chúng con chẳng hiểu đâu là câu trả lời chính xác cả!

Socrates mỉm cười, nói chậm rãi: Đó chính là ngụy biện. Dựa vào hình thức lý luận chặt chẽ nhưng lại trái quy luật khách quan, đưa ra những kết luận nghe thì đúng nhưng thực ra là sai.

Các đệ tử vẫn chưa phục: Vậy làm sao để nhận ra sai lầm khách quan trong những ngụy biện ấy, thưa thầy?

Socrates kể thêm một ví dụ: Giả sử hai người cùng chui vào sửa ống khói. Khi ra ngoài, một người sạch sẽ, một người lấm lem. Các em nghĩ ai sẽ đi tắm trước?

Đám đệ tử đồng thanh: Là người bẩn!

Socrates lại nói: Sai. Người sạch sẽ nhìn thấy người kia lấm lem, sẽ nghĩ rằng mình cũng bẩn mà đi tắm. Còn người bẩn nhìn thấy người kia sạch sẽ, lại nghĩ rằng mình cũng sạch mà không cần tắm.

Lũ học trò reo lên: Vậy là người sạch sẽ sẽ tắm trước!

Socrates lắc đầu: Không đúng. Hai người cùng chui từ một cái ống khói ra, làm sao có chuyện một người sạch, một người bẩn được? Đây chính là thứ lập luận đi ngược với sự thật, là một loại ngụy biện.

BẢO HUÂN

ENROLLED
AGENT

NGUYỄN ĐÀI THI

Cô Nguyễn Đài Thi là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Cô có bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Với hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô Đài Thi đã từng kiểm toán (audit) thuế doanh nghiệp và cá nhân. Khi làm việc cho Bộ Tổng Thanh Tra Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thi rất rành rẽ về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Cô thường xuyên chia sẻ các đề tài thuế vụ qua các đài radio và TV tại Dallas. Trẻ hân hạnh được cùng cô Đài Thi cộng tác để hướng dẫn đồng hương về luật thuế liên bang và giải đáp các vấn đề rắc rối với Sở Thuế. Độc giả ở khắp nơi có thể gửi thư bưu điện hoặc email cho tòa soạn Trẻ, ghi chú "Mục Thuế Vụ".

Email: bientap@trenews.net

Nhắn tin (text only) câu hỏi đến

469-328-3453

hoặc gửi thư về tòa soạn:

**3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044**

HỎI: Thưa cô Đài Thi, trước đây tôi bị Sở Thuế kiểm toán thuế của năm 2020. Tôi làm thợ independent contractor, cuối năm lãnh mẫu 1099-NEC. Người khai thuế cho tôi đã đại diện cho tôi trước Sở Thuế, đã trình bày chứng từ, hóa đơn cho một số chi phí mà tôi đã khấu trừ thuế hợp lệ. Nhưng Sở Thuế không chấp nhận các chứng từ của tôi và không cho tôi khấu trừ đồng nào cả. Thế là chẳng những họ bắt tôi đóng thuế thêm mà còn cộng thêm tiền phạt và tiền lãi suất, tổng cộng gần 10,000 đô la. Người đại diện của tôi nói là họ đã ra đến tận tòa "cãi" với Sở Thuế, nhưng Sở Thuế vẫn truy thu thuế tôi. Vụ này kéo dài hơn một năm, tôi đau đầu mệt mỏi quá nên đành mượn tiền người thân để trả hết số tiền đó, vì tôi thấy để càng lâu thì số tiền đó lại càng tăng. Xin cô cho tôi hỏi vì sao Sở Thuế khó chịu và vô lý như vậy? Tôi có chứng từ hợp lệ chứ đâu có khai gian mà tại sao họ không cho tôi khấu trừ. Xin cảm ơn cô.

ĐÁP: Thưa ông, tôi hiểu tâm trạng "đau đầu và mệt mỏi" của việc bị kiểm toán thuế. Có nhiều người rơi vào hoàn cảnh như ông, bị phạt thuế oan nhưng đành phải "trả cho rồi" vì đã bị lo lắng mất ăn mất ngủ một thời gian dài.

Tuy ông không nói rõ là khoảng khấu trừ thuế nào của ông bị Sở Thuế

không chấp nhận, nhưng qua kinh nghiệm nghề thanh tra Sở Thuế của tôi thì tôi có những nhận xét sau đây.

Không phải là Sở Thuế không cho ông khấu trừ thuế vì chứng từ của ông có vấn đề, mà là vì họ cho rằng khoảng trừ đó không hợp lệ. Một khi họ cho rằng khoảng trừ thuế không hợp lệ thì họ không cho trừ đồng nào cả, dù có chứng từ hay không. Ví dụ như một người làm nghề phó nhòm, dù có thu nhập và chứng từ chi phí hẳn hoi, nhưng Sở Thuế không cho khấu trừ thuế đồng nào cả vì họ cho rằng người này làm nghề phó nhòm cho vui chứ không phải để thực sự kinh doanh kiếm sống.

Trong bất cứ vụ kiểm toán thuế nào, thanh tra Sở Thuế không được quyền ứng xử theo bản tính cá nhân "khó chịu, vô lý". Sở Thuế đều phải đưa ra bản tường trình kết quả kiểm toán thuế. Nếu họ bắt mình phải đóng thuế thêm, đóng loại tiền phạt nào, và tính tiền lãi suất ra sao, thì họ đều phải ghi rõ lý do và đã dựa trên luật thuế nào. Nếu mình không đồng ý với lý do Sở Thuế đưa ra thì mình vẫn có quyền bổ sung bằng chứng để thuyết phục họ thay đổi quyết định của họ. Còn nếu như họ cứ nhất quyết không chịu đổi ý thì còn nhiều cách khác để khiếu nại nữa.

Trong trường hợp của ông, tôi nghĩ rằng có thể người đại diện cho ông đã chưa làm hết nhiệm vụ của họ, hoặc là họ không có đủ khả năng hoặc kinh nghiệm để đương đầu với Sở Thuế. Cũng có thể họ không có bằng chuyên môn để khiếu nại lên trên nữa.

Còn chuyện họ nói với ông rằng họ đã ra đến tận tòa để “cãi” cho ông thì tôi không tin đó là sự thật, vì chỉ có luật sư mới đại diện cho ông trước tòa được. Người khai thuế của ông chỉ là người khai thuế, không phải là luật sư, cho nên chuyện ra tòa là chuyện không thể xảy ra.

Rất tiếc rằng bây giờ hồ sơ kiểm toán thuế của ông đã quá hạn để khiếu nại, chứ nếu không thì tôi sẽ khuyên ông nên tìm một chuyên gia có kinh nghiệm hơn để giúp ông giải quyết rắc rối này và lấy lại số tiền thuế gần 10,000 đô la mà ông đã phải đóng thêm.

HỎI: Chào chị Đài Thi, có thực sự là nếu mình thiếu thuế thì Bộ Ngoại Giao sẽ thu hồi hoặc không cấp thẻ thông hành để về Việt Nam hoặc để đi du lịch các quốc gia khác không?

ĐÁP: Xin thưa, đúng là vậy. Bộ Ngoại Giao có thể sẽ thu hồi thẻ thông hành, hoặc không cấp, cũng như không gia hạn thẻ vì lý do thiếu nợ thuế. Đây là đạo luật mới của chính phủ Mỹ, mới ra cách đây vài năm, cho

phép sự hợp tác giữa Sở Thuế và Bộ Ngoại Giao.

Nếu số tiền thiếu thuế trầm trọng thì Sở Thuế sẽ báo cho Bộ Ngoại Giao biết để tiến hành việc tước thẻ thông hành. Năm nay, 2025, thì số nợ thuế phải trên 65,000 đô la, tính luôn cả tiền phạt và tiền lãi. Con số này thay đổi hàng năm. Mỗi năm mỗi tăng một ít.

Xin quý vị lưu ý là con số nợ thuế phải hơn 65,000 đô la thì Sở Thuế mới thông báo cho Bộ Ngoại Giao. Nếu dưới một chút là hồ sơ thuế sẽ không bị chuyển qua Bộ Ngoại Giao.

Hơn nữa, khi thiếu thuế thì tiền phạt và tiền lãi cứ tiếp tục tăng, cho nên tuy trả một ít để số nợ thuế xuống dưới 65,000 đô la nhưng không bao lâu thì con số đó nó lại tăng lên cũng khá lạ.

Trước khi hoặc ngay cả sau khi rời Mỹ để đi du lịch Việt Nam hoặc các nước khác, để biết về tình trạng thẻ thông hành của mình có còn hiệu lực hay không, thì có thể gọi thẳng Văn Phòng Thẻ Thông Hành (Passport Office) số điện thoại (877) 487-2778.

Khi thiếu thuế trên mức 65,000 đô, và sau khi Sở Thuế đã nhiều lần tìm kiếm cũng như tiến hành các thủ tục niêm phong tịch thu khác, thì họ sẽ gửi 1 lá thư mang số CP 508C đến nhà mình. Họ sẽ cho mình 30 ngày để

thanh toán số nợ này, hoặc để cho mình khiếu nại, nếu như mình chứng minh được là số nợ thuế đó không đúng. Sau 30 ngày, nếu họ không thấy mình trả lời hoặc trả thuế, thì họ sẽ báo cho Bộ Ngoại Giao thu hồi thẻ thông hành.

Sau khi mình đã thanh toán nợ thuế, Sở Thuế sẽ gửi cho quý vị lá thư số CP 508R (lá thư họ gửi trước đây là CP 508C), rằng họ không còn thu hồi thẻ thông hành của mình nữa.

Trong trường hợp nợ thuế trên 65,000 đô mà thẻ thông hành vẫn còn hiệu lực, và cũng không có tiền trả thuế mà mình cần phải đi Việt Nam hoặc ra nước ngoài thì cứ đi, nhưng có thể thẻ thông hành sẽ bị thu hồi trong lúc mình đang ở nước ngoài. Mỹ vẫn sẽ cho mình quay trở về Mỹ.

Trường hợp này xảy ra cũng rất thường xuyên, vì Sở Thuế và bộ Ngoại Giao làm giấy tờ chậm, chưa kịp thu hồi thẻ thông hành trước khi mình rời Mỹ. Nhưng đến ngày mình trở về Mỹ thì sẽ bị hải quan tịch thu thẻ tại phi trường, mặc dù họ sẽ vẫn cho mình trở vào nước Mỹ. Sau khi vào rồi thì mình không được bước chân ra khỏi Mỹ nữa, cho đến khi nào quý vị thanh toán xong món nợ thuế.

Khi thẻ thông hành đã bị thu hồi, đợi đến lúc đó mình mới trả thuế

thì cũng hơi muộn. Tuy nhiên, cũng vẫn có cách giải quyết, chỉ có điều cần thời gian nhiều hơn và khó khăn hơn.

Tóm lại là nếu nợ thuế trên 65,000 đô la thì sẽ bị thu hồi thẻ thông hành. Và nếu bị thu hồi thì vẫn quay vào Mỹ được, và không được rời Mỹ. Khổ nỗi là khi mình có chuyện khẩn cấp, chẳng hạn như người thân ở Việt Nam bị bệnh nặng hoặc có tang, thì vẫn không đi được. Rất tiếc là bộ luật tịch thu thẻ thông hành này rất gắt gao. Không có bất cứ lý do gì được miễn hoặc được cứu xét trường hợp ngoại lệ, dù có giấy chứng nhận của bác sĩ nhà thương hay nhà quản.

Khi gặp trường hợp khẩn cấp, cần tìm đến các văn phòng dịch vụ chuyên môn giải quyết rắc rối thuế để giúp quý vị. Họ biết cách liên lạc với Sở Thuế và làm thủ tục giấy tờ nhanh chóng để quý vị có thể đi Việt Nam sớm nhất có thể. Không phải văn phòng khai thuế nào cũng chuyên trị các vấn đề đặc biệt này.

Hơn nữa, trong những trường hợp đặc biệt này, Sở Thuế chỉ cho phép 3 loại chuyên gia đại diện cho quý vị. Đó là:

- IRS Enrolled Agent
- Attorney - Luật Sư
- CPA

NDT

VÉ ĐI VIỆT NAM

TUẦN LỄ TỪ
27-03-2025 -02-04-2025

TÊN HÃNG	STOP	TẠI	GIÁ TIỀN
SPIRIT AIRLINES	2	LAX, TPE	\$1.072
EVA AIR	2	LAX, TPE	\$1.072
SPIRIT/VIETNAM	2	LAX, TPE	\$1.085
CHINA AIRLINES	2	LAX, TPE	\$1.107
TURKISH AIRLINES	1	IST	\$1.360
CATHAY PACIFIC	2	LAX, HKG	\$1.419
ASIANA/STARLUX	2	SEA, ICN	\$1.491
AMERICAN/STARLUX	2	LAX, ICN	\$1.491
QATAR/STARLUX	1	DOH	\$1.537

*Giá vé thay đổi trong ngày
*Mỗi tiểu bang có giá khác nhau

TỈ GIÁ HỐI ĐOÁI

NGOẠI TỆ	VIỆT NAM
ĐÔ LA MỸ	\$25,320 VN ĐỒNG
EURO	\$26,960 VN ĐỒNG
ĐÔ LA CANADA	\$17,235 VN ĐỒNG
ĐÔ LA ÚC	\$15,632 VN ĐỒNG
YEN NHẬT	\$166.21 VN ĐỒNG
TIỀN US	NGOẠI TỆ
1USD	148,563 YEN NHẬT
	0.91999 EURO
	0.77348 BẢNG ANH
	1.43940 CANADA
	0.88543 THỤY SĨ

Ngày nay trong lịch sử

27/3/1933

Ngày 27 tháng 3 năm 1933, là ngày sinh của Chuẩn tướng QLVNCH Lê Văn Hưng, là Tư lệnh phó Quân đoàn IV. Ông sinh tại Hóc Môn, Gia Định. Ngày 30 tháng 4 vào lúc 8 giờ 45 sáng, khi hay tin Tổng thống Dương Văn Minh ra lệnh buông vũ khí, Chuẩn tướng Lê Văn Hưng đã tuần tiết tại tư dinh ở trại Lê Lợi, Cần Thơ, bằng súng lục. Hưởng dương 42 tuổi.

27/3/1912

Ngày 27 tháng 3 năm 1912, là ngày những cây anh đào đầu tiên bao quanh Tidal Basin ở Washington D.C. được trồng. Chúng là món quà của Thị trưởng Yukio Ozaki của thành phố Tokyo gửi tặng để bày tỏ sự hàn gắn giữa Hoa Kỳ và Nhật Bản. Ngày nay nơi đây trở thành một ngày hội hoa anh đào rộn rịp vào mỗi tháng Tư.

Mùa hoa anh đào ở Washington D.C.

BÁNH BÈO

LỜI GIỚI THIỆU: Những phát biểu của những người lãnh đạo, đôi khi được xem là chân lý, lời vàng thược ngọc. TT Nguyễn Văn Thiệu nổi tiếng với câu “Đừng nghe những gì CS nói, mà hãy nhìn những gì CS làm”. Lãnh đạo CSVN cũng phát biểu rất nhiều, được dân mạng xem như “thước đo” về khả năng của họ. Mời bạn theo dõi chọn lọc của Bánh Bèo...

Bạn bè quốc tế - không ai tới Việt Nam vì công an CSVN, người dân trong nước lại có rất nhiều người ra đi khỏi quê hương bởi công an CSVN.

"NHỮNG CHIẾN CÔNG CỦA CÔNG AN TPHCM TÔ THẨM THÊM MÀU CỜ TRUYỀN THỐNG CỦA LỰC LƯỢNG CÔNG AN NHÂN DÂN; NÂNG CAO VỊ TRÍ, VAI TRÒ CỦA CÔNG AN NHÂN DÂN TRONG MẮT CỦA BẠN BÈ QUỐC TẾ VÀ ĐẶC BIỆT LÀ TRONG MẮT NGƯỜI DÂN."

Nguyễn Văn Đước - Chủ tịch Ủy ban TPHCM

Đây là khẳng định khi còn làm Bộ trưởng Bộ Thông tin - Truyền thông CSVN của Nguyễn Mạnh Hùng - nay (2025) ông đã là Bộ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ CSVN, vừa được giao thêm chức Phó Trưởng Ban Chỉ đạo phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số CSVN:

"90 TRIỆU NGƯỜI SẼ DÙNG MẠNG XÃ HỘI VNA VÀO NĂM 2020."

"NẾU NGÀY NÀY NĂM SAU - NGÀY 11-12-2023, THỦ TƯỚNG ĐẾN DIỄN ĐÀN, MÀ KHÔNG NHÌN THẤY SỰ PHÁT TRIỂN CỦA LĨNH VỰC CÔNG NGHỆ SỐ, CÁC SẢN PHẨM DO NHỮNG DOANH NGHIỆP CÔNG NGHỆ SỐ VIỆT NAM LÀM RA, GIÚP CHO NGƯỜI DÂN HẠNH PHÚC, ĐẤT NƯỚC PHÁT TRIỂN, TÔI XIN PHÉP TỪ CHỨC."

"CHỦ TRƯỞNG BỘ CÔNG AN HUYỆN RẤT ĐƯỢC HOAN NGHÊNH."

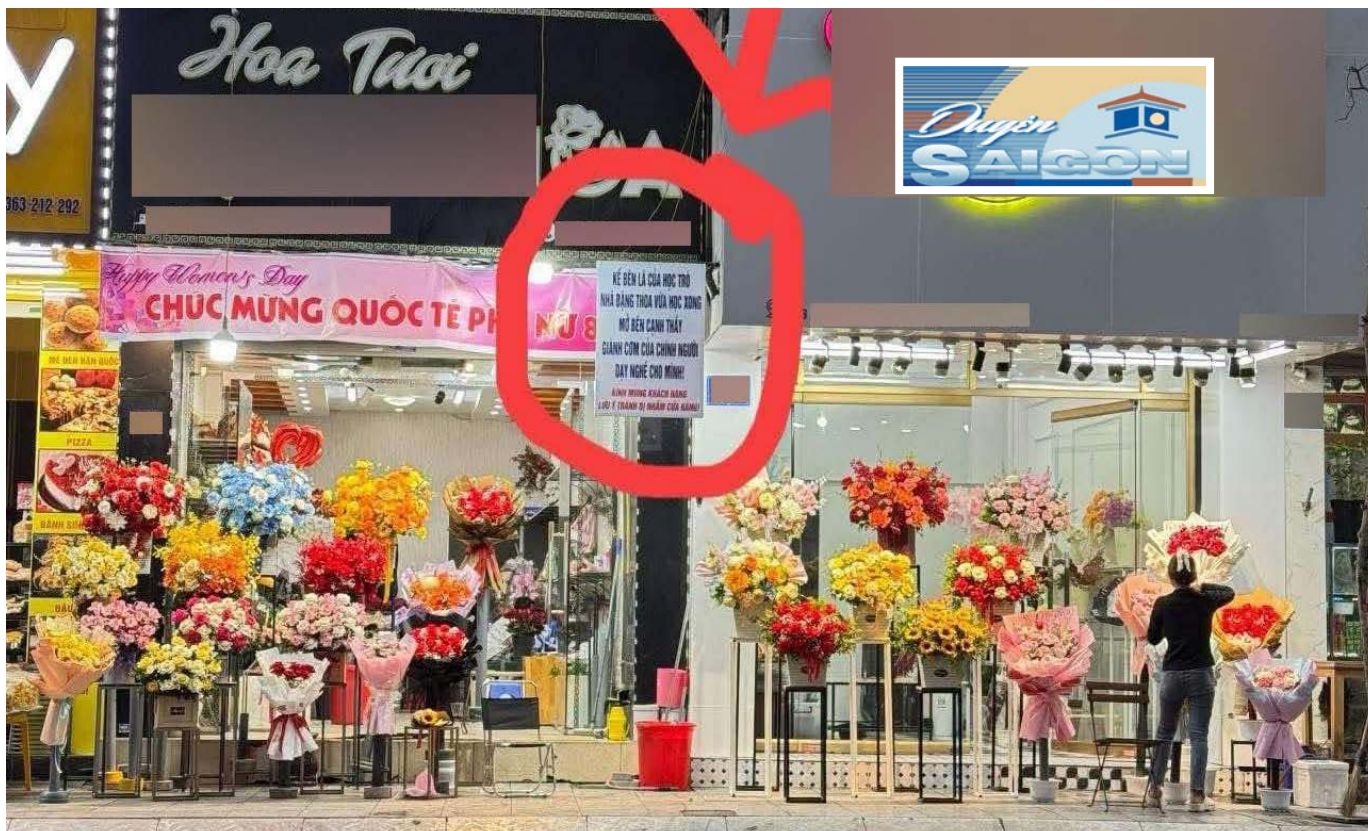
Tô Lâm
Cựu Bộ trưởng công an CSVN,
đương kim Tổng bí thư CSVN

"LỰC LƯỢNG VŨ TRANG MÀ THUA 1 CHỖ 1 MÉT LÀ CHẾT ẤY... NÊN QUỐC PHÒNG CỦA CHÚNG TA LÀ QUỐC PHÒNG TOÀN DÂN, CHIẾN TRANH NHÂN DÂN. TRONG XÂY DỰNG KHU VỰC PHÒNG THỦ CỦA CHÚNG TA LÀ XÃ GIỮ XÃ, HUYỆN GIỮ HUYỆN, TỈNH GIỮ TỈNH. NAY KHÔNG CÒN CƠ QUAN QUÂN SỰ CẤP HUYỆN, VIỆC XÂY DỰNG TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CƠ QUAN QUÂN SỰ ĐỊA PHƯƠNG NHƯ THẾ NÀO?"

Phan Văn Giang
Phó Bí thư Quân ủy Trung ương CSVN,
Bộ trưởng Bộ Quốc phòng CSVN

Ý ông Giang là công an CSVN chỉ đánh dân chứ không biết đánh giặc, muốn bỏ cấp nào cứ bỏ!

Cơm sống

DU UYÊN
SÀI GÒN, VN

Ông bà hay dạy: “Có đức thì mặc sức mà ăn”. Nhưng mà phải tu thân mới tích được đức, vậy thì lâu quá. Nên đa số thiên hạ bây giờ khoái ăn lẹ, chẳng cần nêm nếm gì cho thấm tháp, miễn có lưng cơm đầy bụng là được.

Tấm bảng mà bà chủ cửa hàng hoa Đặng Thoa treo trước cửa cảnh báo người mua hàng
- NGUỒN: ĐẶNG THOA

Ở¹ Quảng Ninh, có cái tiệm bán bông tươi rất bụi tên Đặng Thoa, bà chủ tiệm cùng tên rất giàu. Đối diện tiệm bông tươi Đặng Thoa có tiệm sửa xe Hoàng Gia, tiệm sửa xe cũng rất bụi, nhưng có lẽ chủ tiệm sửa xe không giàu bằng chủ tiệm bán hoa. Bởi vậy nên chủ tiệm sửa xe Hoàng Gia đưa con gái (15 tuổi) qua tiệm bông tươi Đặng Thoa cầu sư, hứa sẽ làm việc lâu dài sau khi học nghề xong. Cô chủ Đặng Thoa nhận trò, thấy cháu gái tuổi nhỏ nghĩ học nên không tính học phí và hỗ trợ học trò 4 triệu/tháng cho cháu sinh hoạt.

Ai ngờ, ngay sau khi học xong, nhân dịp kỳ nghỉ Tết âm lịch, cô học trò nghỉ luôn.

Tưởng tình thầy trò sẽ trở lại thành tình hàng xóm hoặc nâng cao thành tình đồng nghiệp, vì theo cô chủ Đặng Thoa đăng trên trang cá nhân thì lâu lâu cô vẫn nhận học trò (tính phí) và những người này vẫn ra mở tiệm làm ăn tốt, vẫn giữ liên lạc với cô Đặng Thoa.

Không ngờ, học trò của cô dỗi luôn đồn giặc tới đóng sập cửa nhà Đặng Thoa. Một bữa đẹp trời, Đặng Thoa nhìn qua cửa sổ, thấy cha của học trò (chủ tiệm sửa xe đổi điện) đang bắt kê vào ngôi nhà trống kế bên tiệm hoa Đặng Thoa. Hỏi ra mới biết, người học trò kiêm hàng xóm sắp thành đồng nghiệp của Đặng Thoa thật. Thật đáng trân trọng nếu cô bé không mở ngay tiệm hoa sát rạt cạnh bên tiệm hoa của thầy dạy mình. Ngày khai trương, hoa bên tiệm thấy nở rộ rõ bao nhiêu thì cửa hàng mới của trò cũng khoe sắc bấy nhiêu. Cách bó hoa, phối hợp màu, cách tư vấn nà nà. Khiến nhiều người qua lại ngó vô, tưởng đâu hai thầy trò “chia nhánh” làm ăn chung. Té ra không phải!

Để thỏa nỗi uất ức, bà chủ tiệm Đặng Thoa đăng bài lên mạng xã hội tố cáo cha học trò, mẹ học trò và cả học trò của cô. Ngoài đăng bài, cô này còn in

Đặng Thoa cùng với Hoàng Liễu và 28 người khác · Theo dõi
5 giờ · 🌐

🌟 Lời cảnh tỉnh cho các bạn đồng hoa hay những người sống bằng bằng công việc kinh doanh làm nghề.

🌟 Sửa xe máy hoàng gia dẫn con gái 15 tuổi sang nhà hoa tươi Đặng thoa xin được học nghề và phụ việc . Hứa khi học xong sẽ làm việc lâu dài . Minh thương cháu còn nhỏ tuổi đã nghỉ học nên dạy nghề không lấy tiền phí và còn hỗ trợ cháu 4tr/1 tháng lấy tiền sinh hoạt cá nhân.
Ai ngờ sau khi truyền song nghề liền phản thầy thuê luôn nhà bên cạnh để cạnh tranh. Cướp bát cơm của chính người thầy đào tạo nghề cho mình.

🔥 ông chủ sửa xe máy hoàng gia(bố đẻ của shop hoa Hồng ánh)phát biểu : “sống không treo lên đầu lên người khác thì người khác cũng ngồi lên đầu lên cổ Minh.”

🌟 Xã hội sao lại tồn tại một loại người Không biết liêm sisống vô ơn, và dạy thế hệ con cái lối sống thất Đức đến thế.
Chúng ta có thể nghèo nhưng Không hèn.
Đời bố có thể sai nhưng nhất định phải dạy con không được mắc sai lầm như bố.

➡️ SỚM đây là một thằng bố tồi , một bà mẹ ngu không cho con ăn học lại dạy con cái cách sống thiếu đạo Đức và nhân cách.

❤️ Kính mong quý khách hàng của Đặng Thoa chú ý tránh vào nhầm cửa hàng !
Xin cảm ơn!

hắn tấm bảng treo trước tiệm hoa Đặng Thoa với nội dung: “(tiệm) kế bên là của học trò nhà Đặng Thoa, vừa học xong mở bên cạnh thầy, giành cơm của chính người dạy nghề cho mình.”

Mạng xã hội như một công đường tự do tố cáo

- xét xử...

2

Không cần ngoài Bắc cho xa, ngay cái chợ Tân Định trứ danh ở Sài Gòn, nơi mấy bà mấy cô hay lui tới may áo dài, đồ cưới

Mạng xã hội như một công đường tự do tố cáo - xét xử
- NGUỒN: ĐẶNG THOA

đồ đó cũng có một câu chuyện tương tự xảy ra hồi 1-2 năm trước, rất được đề tâm nhưng sau cũng chìm ngấm.

Chuyện rằng, có con nhỏ tên Linh, tuổi đời hăm mấy bẻ đôi vừa lạnh lợi vừa phơi phới. Nó tìm tới bà Hai (chuyên may áo dài - tay nghề thuộc hàng có số má ở cái chợ này) để xin học nghề. Bà Hai thương con Linh thiệt tình, dạy cho nó từng đường kim mũi chỉ. Nó trưởng thành dần, từ cầm kéo run run, giờ cắt vải, đo đạc, đính cườm lộng lẫy... mãn được hết. Ai thấy cũng tấm tắc khen. Bà Hai còn nói, “Mày học cho giỏi, sau này mở tiệm, tao mừng cho mày”. Vậy mà, khi con Linh mở tiệm, bà Hai rầu thúi ruột.

Học xong rồi, con nhỏ Linh nó không đi đâu xa xôi, nó lại mở tiệm ngay sát vách sạp cô Hai, cách có mấy gian hàng chớ nhiều! Cái tiệm con Linh nhỏ nhỏ mà có võ, bởi nó biết cập nhật xu hướng đồ... Nào là bảng hiệu sáng trưng, chớp tắt, mặt tiền treo mấy tấm áo dài lụa óng ánh - gặp gió là từng tà áo bay bay nhẹ, nhìn rất sang. Con nhỏ Linh nó trẻ, nó lạnh, nó lại biết cái trò quảng cáo trên Facebook, Instagram, kiểu “áo dài giá rẻ, may lẹ, giao tận

nhà”... Đã vậy giá may đồ của con Linh còn rẻ hơn giá may đồ của bà Hai.

Ngày xưa trăm người bán, vạn người mua. Nay vạn người bán, hiếm lắm mới có người mua. Vậy mà nhiều khách thấy tò mò cũng chạy qua con Linh may thử, có nhiều khách tuyệt đối tẩy chay Linh. Tiệm may Bà Hai bị tuột hậu, ế, không cạnh tranh lại đứa học trò vừa giỏi vừa thông minh vừa biết dùng internet như một công cụ hỗ trợ bán hàng... Có lẽ từ nay tới ngày nghỉ hưu, bà sẽ cân nhắc kỹ khi nhận thêm học trò...

Nhiều người cũng bất bình đăng bài tố cáo con Linh giùm bà Hai, nhưng có lẽ dư luận Việt quá quen với những câu chuyện “tình thầy trò” bị coi rẻ này nên không nhiều người quan tâm...

3

Vậy mà gần đây, có một câu chuyện “tình thầy trò” cơm sống lại khiến cư dân mạng rần rần bàn luận rất sung...

Nhớ hồi trước, có anh nọ, thấy đoàn của sư Minh Tuệ - ông sư nổi tiếng đi bộ, ngủ ngồi, sống đơn sơ, làm dân mình ai cũng nể - muốn ra nước ngoài đăng đi khát thực, anh bèn theo xin được phụ giúp. Ban đầu, ảnh một dạ hai vâng, xưng hô “thầy - sư phụ” ngọt xớt, còn thể thốt sống chết vẫn

đi theo thầy, thầy có đuổi vẫn đi theo thầy, không bao giờ rời đoàn, không bao giờ phản bội thầy của anh - sư Minh Tuệ. Nghe mà cảm động, tưởng đâu anh này là trò ruột, chung thủy tới cùng.

Ai dè, đời không như là mơ. Chẳng bao lâu, anh bị đoàn “đuổi khéo” ra khỏi nhóm và không chịu nhận lại, nghe đâu vì đủ thứ lý do: lúc thì nói nhiều hơn làm, lúc thì gây lộn, làm mất đoàn kết, đa số là do anh nhìn ai cũng ra kẻ địch...

Bị loại, anh không chịu ngồi im ngấm lại mình, mà anh chạy tới đi xả lời thề và tìm báỉ một người khác làm sư phụ mới, quay ngoắt 180 độ. Từ

đó, mỗi ngày anh đều ra nhiều video tạc dư luận không hay cho đoàn tu của sư Minh Tuệ, khi thì ông này tu giả, ông kia phản động, ông nọ muốn tị nạn chính trị, có người muốn hại “thầy cũ” của ông... Có hôm cao hứng anh còn khẳng định không đất nước nào chứa một đoàn ăn xin, cái đoàn ăn xin mà anh phải lạy lục xin vào rồi bị đuổi ra vì lắm lời. Chưa hết, anh còn tính lập đoàn tu riêng, anh kêu gọi các sư “tinh tấn” hãy tìm tới anh, đi theo anh, chỉ cần nhận anh làm trưởng đoàn, chịu sự giám sát của anh... là yên tâm đi bộ qua Ấn tu hạnh đầu đà (mà anh nói là đoàn

ăn xin trước đó). May mà anh là con người, chứ anh là con sói, là bị mấy con sói khác “quánh” bằm đầu chứ ở đó đòi làm trưởng đoàn. Có câu tôi đọc thấy hay lắm: Con người khác con vật ở chỗ, con vật không bao giờ để con yếu kém, đàn độn dẫn đầu, đầu chỉ 1 lần.

Ngấm lại, đời nay lạ thiệt, miệng nói nghĩa mà tay làm nghịch, tu thì chưa thấy đâu, chỉ thấy cái tâm tà. Lời thề là để mình chứng cho uy tín và lòng trung thành của bản thân để người khác tin tưởng, nên lời thề rất giá trị mà không ai dám đùa bỡn. Ngày xưa một lời nói ra thôi là 4 con chiến mã khó theo rồi, huống chi là lời thề. Bởi... lời thề mà dễ dàng xả được thì cứ thề thoải mái bao nhiêu lần cũng được vì nó thể hiện uy tín và lòng trung thành của người thề không bằng 1 xu.

4

Thiệt tình, đời người như một cuốn phim dài tập, mỗi người một vai, diễn xuất khác nhau. Có người trung thành, có người phản trắc, có người lúc này thế này, lúc khác thế khác. Chỉ có cái vai diễn của anh nọ, nó treó ngoe quá... Chắc chén cơm của anh ấy còn sống nhăn, anh ăn không được nên không đá bát, đá luôn người cho cơm!

DU

VƯƠNG HOÀI UYÊN

lối rẽ sang mùa

TRANH ĐÌNH CƯỜNG

*Lối nào sang mùa xuân?
Mai nở vàng phía trước
Trời mịt mù hơi sương
Ta ngập ngừng lạc bước.*

*Lối nào sang mùa hạ?
Phượng rơi lạc lối về
Cơn mưa rào thác lũ
Cuốn trôi niềm đam mê.*

*Lối nào sang mùa thu?
Lá vàng che mắt dấu
Tìm ai trong mù sương
Heo may về trước giậu.*

*Lối nào sang mùa đông?
Con chim buồn trốn tuyết
Có ai ngồi bên sông
Nghe dòng đời chia biệt.*

*Lối nào ta đi qua
Bốn mùa không mở cửa
Tay gõ vào hư vô
Nghe đời qua một nửa.*

VHU

I Suy Đi Ngẫm Lại I

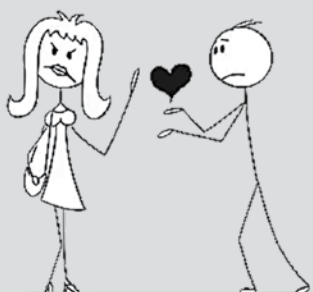
Mỗi người đều có 3 tính cách: tính cách biểu hiện, tính cách nội tâm và tính cách tưởng tượng. Tính cách thứ 3 là cái mà họ nghĩ là có thật.

SUU TÂM

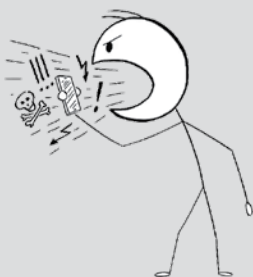
Xinh đẹp và đau khổ luôn choàng vai nhau, đến cuối cuộc đời.

ALFRED TENNYSON

Nếu bạn chửi rủa người nào đó mỗi ngày, có nghĩa bạn đang cầu phúc và sự trường tồn cho hắn.

NGẠN NGŨ TRUNG HOA

MINH HẢI

Những tình huống khó khăn

Trong giao tiếp hàng ngày, nhất là ở chỗ đông người, đôi khi ta gặp những tình huống khó xử, buộc phải thận trọng để tránh những điều đáng tiếc.

- Chẳng hạn bạn đang đi bộ trong khu chung cư của mình thì gặp phải hai cha con vô tình hay hữu ý vừa đi vừa liệng rác và những cái ly giấy xuống đường. Điều đáng nói là nơi đó không cách xa thùng rác là bao. Gặp trường hợp này bạn nên bình tĩnh. Để tránh sự ô uế mất vẻ thanh lịch của khu chung cư, đồng thời không làm phật lòng hai cha con nhà kia, bạn nên cúi xuống nhặt hết đem bỏ vào thùng rác. Đừng nói gì cả và cũng không nhìn mặt hai cha con. Cứ xem đây là một bài học không lời cho họ.

- Bạn đang đi trên đường phố đông người, bỗng một gã mang chiếc ba lô to tướng cố chen lấn để tiến tới, khiến chiếc ba lô va vào người bạn. Gã ấy vẫn thản nhiên tiến bước. Gặp trường hợp này

bạn không nên đuổi theo dùng những lời lẽ nặng nề với gã. Tốt hơn hết là nên bỏ qua để khỏi gây rối đường phố.

- Bạn đang đi trên chuyến xe bus hoặc xe điện của thành phố, người mệt mỏi và chán nản sau một ngày làm việc vất vả, chỉ muốn tìm một chỗ ngồi nghỉ chân. Bỗng bạn nhìn thấy một anh chàng nhếch nhác một mình chiếm tới 3 chỗ ngồi. Trường hợp này bạn có thể tiến tới nói nhỏ nhẹ với người hành khách kia. "Xin lỗi, tôi có thể ngồi ở đây không ạ." Nếu gã kia từ chối thì bạn nên im lặng tránh đi, đừng lớn tiếng gây gổ làm phiền người chung quanh. Như thế đấy bạn ạ, trên những phương tiện di chuyển công cộng thỉnh thoảng ta vẫn gặp những người muốn chiếm nhiều chỗ ngồi cho riêng mình như muốn thách thức sẵn sàng gây hấn với người khác. Gặp trường hợp ấy bạn nên yên lặng bỏ qua để khỏi gây thù chuốc oán cho mình.

MH- THEO ETIQUETTE

BẢO HUÂN

HOÀNG VŨ

Trong những cơn bão mùa đông, khi nhiệt độ giảm xuống quá thấp, các công ty điện lực thường cắt điện nhằm giảm áp lực lên lưới điện. Để đối phó, nhiều gia đình đã sử dụng máy phát điện dự phòng. Tuy nhiên, các máy phát điện chạy bằng xăng lại tiềm ẩn nguy cơ nguy hiểm chết người: đó là ngộ độc khí carbon monoxide (CO).

Tránh ngộ độc CO

■ Carbon monoxide là một loại khí độc không màu, không mùi và không vị, nên khó mà phát hiện nếu không có thiết bị chuyên môn. Khí này xuất hiện khi đốt cháy các vật liệu chứa carbon như xăng, dầu, khí propane, than, gỗ hoặc khí đốt tự nhiên. Nó có thể xuất hiện trong các dụng cụ như bếp ga, lò sưởi, máy phát điện di động và động cơ xe hơi. Đặc biệt, máy phát điện di động là một trong những nguồn thải ra khí CO nhiều nhất. Một động cơ 5 kilowatt có thể phát ra lượng CO tương đương với 450 chiếc xe hơi đang nổ máy.

■ Ngộ độc carbon monoxide xảy ra khi con người hít phải lượng lớn khí này, khiến oxy trong máu bị thay thế bởi CO, gây thiếu oxy cho não, tim và các cơ quan trọng khác. Điều này có thể dẫn đến tổn thương nặng các mô và tử vong chỉ trong vài phút nếu không được phát hiện kịp thời. Ngay cả khi thoát khỏi tình trạng nguy hiểm, ngộ độc CO có thể để lại hậu quả lâu dài như tổn thương não vĩnh viễn, bệnh tim, sảy thai.

Một số triệu chứng phổ biến của ngộ độc CO bao gồm:

- Đau đầu âm ỉ
- Suy nhược cơ thể
- Chóng mặt
- Buồn nôn hoặc nôn mửa
- Khó thở
- Nhầm lẫn, mất phương hướng
- Mờ mắt
- Bất tỉnh

Những người có nguy cơ cao bao gồm thai nhi, trẻ nhỏ, người già và những người mắc bệnh tim mãn tính.

Cách sử dụng máy phát điện an toàn để tránh ngộ độc khí CO

1. Không bao giờ sử dụng máy phát điện trong không gian kín: Tuyệt đối không chạy máy phát điện trong garage, tầng hầm, nhà kho hay bất kỳ không gian kín nào, ngay cả khi cửa mở.
2. Hướng ống xả ra xa nhà: Nếu có thể, hãy đặt máy phát điện theo hướng gió thổi để bảo đảm khí CO không bị tích tụ gần khu vực sinh hoạt.
3. Chọn máy phát điện có chức năng tự động tắt: Một số dòng máy phát điện hiện đại có gắn cảm biến CO, giúp tự động tắt máy khi nồng độ khí CO đạt mức nguy hiểm.

Cảnh báo về thiết bị nhà bếp, bếp nướng và xe hơi

Nếu không có máy phát điện, cũng không nên sử dụng bếp gas, lò nướng, bếp nướng than, xe hơi hoặc lò sưởi dầu/kerosene để giữ ấm mà nên dùng lò sưởi hoặc bếp đốt củi để thay thế. Hãy bảo đảm thông gió đầy đủ trong nhà và lắp đặt máy dò CO ở mỗi tầng để phát hiện nguy cơ kịp thời. Những biện pháp này có thể giúp bạn và gia đình tránh khỏi mối nguy hiểm từ khí carbon monoxide, bảo vệ sức khỏe và tính mạng trong những tình huống khẩn cấp.

HỒ ĐẮC VŨ
MELROSE, MA

20 & 21

Tiếp xúc

C hín giờ tối, người đàn ông lớn tuổi, đội nón kết kiểu thủy thủ, quần đin, áo vải thô màu xanh biển, gõ cửa 3 tiếng rồi, 2 tiếng nhanh, đúng như giao ước.

- Cháu lên gác. Có khách quan trọng của chuyến đi.

Ching bỏ lon mì vô thùng rác, lên gác.

Bác mở cửa, đưa người khách vô bàn.

- Mọi chuyện đã sắp xếp... Tôi sẽ đưa C đi, đúng vào 7 giờ tối mai.

Bác tôi chấp hai tay.

- Cảm ơn! Cảm ơn!

Ông ta để nón kết xuống bàn, nói nhỏ.

- Bây giờ! Ông phải thanh toán tiền thù lao như đã bằng lòng!

- Tất nhiên! Tôi mong rằng ông sẽ giúp cháu tôi suốt chuyến đi.

- Tôi chỉ giúp được trong phần việc của tôi... Tối Kuwait là chuyện của những người khác. Chuyến đi đã hoạch định chính xác. Tôi sẽ chở cô từ quận Dalandzhen tới Thẩm Quyển. Lên tàu ở đó, chạy qua Kuwait, đi xe tải tới Morocco, từ đây xe chở hàng container đưa vô Tây Ban Nha, ngang qua Pháp rồi tới Bỉ, sau đó, container được chuyển sang tàu biển, cập bến Anh Quốc. Sẽ có người đưa tới nơi tạm trú an toàn...

- Cháu tôi sẽ gọi phone báo cho biết đã tới nơi an toàn từ đó?

- Chắc chắn là vậy! Cô sẽ bắt đầu làm việc ngay, họ đã có sẵn một số những hãng cần người làm...

- Cầu trời!

- ... Và cô ta sẽ có một cuộc đời mới! Sung túc, đầy đủ, hạnh phúc nơi nước Anh giàu có!

Bác tôi vô phòng, đem ra một hộp gỗ. Ông run run mở nắp.

- Đây là số tiền tôi dành dụm ... Tôi cho cháu nó mượn... Lạy trời! Khi tôi được Anh. Nó sẽ làm việc và trả góp cho tôi mỗi tháng. Tôi gửi ông 6,000 đô như đã đồng ý và tôi sẽ trả tiếp 4,000 đô khi cháu tui phone về từ Anh Quốc.

Người đàn ông lấy tiền, đội nón, ra cửa thật nhanh.

Chuyến đi

7 giờ tối ngày mai. Tiếng gõ cửa. 3 rồi, 2 nhanh. Cũng người đàn ông với áo quần và nón kết thủy thủ vô phòng. Ching ngồi bên kia bàn với ông bác. Người đàn ông đưa gói quần áo.

- Cô thay đồ!

Ching lấy gói áo quần, vô trong thay đồ. 5 phút sau, Ching bước ra trong bộ đồ màu vàng và chiếc nón lưỡi trai bằng vải, cũng màu vàng.

- Từ bây giờ, cô không nói tên tuổi, lý lịch... Cô là số 21.

Người đàn ông đưa Ching ra xe. Ông bác đứng bên trong, tay kéo khung cửa sắt.

- Kít! Két... Kít!

Tiếng cửa rít nhẹ, Ching thấy bác cô khóc.

Tối đó. Người đàn ông đưa Ching lên tàu, xuống khu chờ hàng.

- Đây!

Ông ta chỉ một thùng chứa hàng lớn, bằng sắt.

- Cô sẽ ở chung với 20 người khác. Suốt chuyến đi.

Ching bước tới, nhìn vô thùng. Như ông ta nói. Một số người Trung quốc, đứng ngồi, nằm. Mặt mày có vẻ mệt mỏi. Họ đưa tay chào.

20, 21

Ching vô thùng, ngồi ở một góc. Người thanh niên ngồi bên phải, mặt bộ đồ xanh công nhân, đeo kính cận, nở nụ cười thân thiện.

- Cô là người thứ 21! Đúng như họ đã cho biết!

Ching ngạc nhiên.

- 21?

Cô chỉ tay vô mình.

Anh ta quay lại nhóm người.

- Các bạn đồng hành! Đây là cô 21!

Ching đưa tay.

- Chào!

- Chào 21! Tôi là 20!

Anh thanh niên nói.

Người đàn ông thủy thủ

đẩy chiếc xe thùng tới. Ông lấy ra 2 cây đèn pin, móc hai bên hông thùng sắt, ánh sáng đủ soi sáng mọi nơi. Ông đưa 21 bao ny lông.

- Đây là 21 phần ăn, từ bây giờ cho tới sáng hôm sau.

Ông chỉ vô thùng.

- Trong này có 21 chai nước...

- Nhưng!... Ông ơi!... Uống nước rồi tiểu ở đâu?

Anh thanh niên đeo kính cận hỏi.

Ông ta cười.

- Uống xong, tè vô chai!

- Còn...?

- Đi cầu?

- Trong thùng có một cuộn giấy lớn và cả trăm bao ny lông ...

- ... Nhưng sẽ bị hôi.

- Mỗi ngày, tôi sẽ mang thức ăn, nước uống và dọn dẹp! Bây giờ thì tôi khóa cửa thùng lại. Tàu sắp đi.

Anh thanh niên đưa tay cản.

- Xin đừng khóa? Chúng tôi cần thở...

Người đàn ông bước vô, chỉ xuống 2 góc ở cuối thùng.

- Đây có sẵn 2 lỗ thông hơi, đủ không khí cho mọi người ... Không được che hay nằm lên!

- Dạ cảm ơn ông tốt bụng!

Người đàn ông, bước tới cầu thang, lên tầng trên.

Sau khi ăn xong. Anh

thanh niên coi đồng hồ.

- Bây giờ là 9 giờ tối. Chúng ta đang đi ngoài biển...

- Chắc không?

Có người hỏi.

- Chắc!... Tôi đã ngủi thấy mùi nước biển và nghe tiếng sóng từ lỗ thông hơi.

Anh bước tới, ngồi sát bên Ching.

- Chào cô 21!

- Chào!... Tôi tên là...

Anh đưa ngón tay lên miệng.

- ... Vì an toàn của tổ chức chuyên đưa người trốn ra ngoại quốc, nên họ không muốn chúng ta có tên tuổi, lý lịch...

Anh thanh niên nói nhỏ.

- ... Nhưng tôi là Ching, ở Dalandzhen, Tây bắc Thẩm Quyến.

- Tôi là Wen, ở Vũ Hán.

Hải Quan Kuwait

Sáng hôm sau, mọi người đang đợi phần ăn. Có tiếng la, tiếng chân chạy rầm rầm phía trên đầu. Tiếng mở khóa. Người đàn ông đẩy chiếc xe thùng chui lệ vô. Ông lấy mọi thứ để ra sàn, thu bao rác, chai nước tiểu, bao phân.

- Sắp vô hải phận của Kuwait, Hải Quan sẽ lên tàu kiểm tra, yêu cầu mọi người không nói chuyện, nằm yên xuống sàn, cho đến khi tôi trở lại... Nếu họ nghe thấy...

Ông chỉ tay.

- ... Thì chết cả đám!

Người đàn ông khóa cửa thùng. Đi lạ.

Mọi người nằm sát xuống sàn, tay bịt miệng, nhắm mắt ngủ.

Wen nằm gần Ching. Thì thằm.

- Nếu tụi hải quan tìm thấy... Nó sẽ tống mình về Tàu liền!

Có những tiếng đi tới lui trên đầu. Vì thời tiết của Kuwait, nên thùng hàng nóng lên và bắt đầu ngộp, 21 con người nằm dẹp dưới sàn thùng bằng sắt, cố bò tới 2 lỗ thông hơi, thở phì phò, mồ hôi ướt như tắm.

Có tiếng mở khóa, cửa thùng mở ra. Từ bên ngoài tối thui, một người da đen bước vào.

- Đi ra!

Anh đưa tay chỉ.

- Đi thẳng theo hướng này, lên thùng sắt chỗ hàng.

Mọi người lấy túi, đi theo hướng tay của anh da đen. Bước ra cầu tàu, leo lên một thùng sắt chỗ hàng khác.

- Lẹ lên!

Anh da đen đếm.

- 8...9...12... 15, 20... 21.

21 người đã vô trong. Anh ta đẩy một thùng gỗ lớn.

- Đây là Kuwait! Xe sẽ kéo thùng hàng đi trong vòng 30 phút...

Anh chỉ thùng gỗ.

- Thực phẩm và nước

trong 3 ngày!

Anh da đen nói tiếng Anh và ra dấu. Wen dịch lại cho mọi người. Thùng gỗ được đẩy vô sát vách bên trong. Anh da đen khóa cửa. Wen mở thùng gỗ, chia những bao bánh mì thịt nguội và nước cho mọi người. Chừng nửa tiếng sau thì thùng xe chuyển động, tới lui, đứng lại, rồi chạy đi. Mọi người có thể nghe tiếng xe chạy trên đường, tiếng bánh xe rào rào, lúc nhanh, lúc chậm.

- Em thấy chuyển đi cũng yên ổn.

Ching nói.

- Cho tới bây giờ thì ... Chưa có gì nguy hiểm.

- Mong tới nơi an toàn... Cho em có cơ hội sống một cuộc đời tốt đẹp... Và làm việc để trả lại tiền cho bác em.

- Anh là con duy nhất, nhà nghèo. Nên mẹ anh phải cặp ông công an để mượn tiền cho anh đi... Cũng như em, anh sẽ làm việc để trả tiền lại cho mẹ! Cho bà thoát khỏi ông công an, về quê làm vườn, nuôi heo.

- Lạy trời!

Cướp sa mạc

Tối hôm sau, lúc đang ngủ thì xe lắc mạnh, mọi người lăn quay về phía trước, rồi bật lại lăn dôn vô vách thùng sau, vì xe thắng quá gấp. Có tiếng súng bắn từ xa, tiếng xe rú lên, dừng lại. Một tràng súng bắn

gần và một tiếng nổ lớn, nhá lửa, ù tai, nổ đom đóm mắt ngay trên nóc thùng. Tiếng nhiều chiếc xe chạy tới, tiếng người la và khóa thùng hàng mở lách cách, cánh cửa tung mạnh ra.

Wen, ngẩng đầu. Bên ngoài là buổi chiều trên bãi cát dài như sa mạc. Một nhóm da đen cầm súng, có người mặc đồng phục lính màu kaki, nón rừng, phía sau là 2 chiếc xe tải nhỏ, gắn súng lớn. Hai người đang múa tay nói chuyện với ông da đen to con, tay cầm súng ngắn. Họ nói tiếng Anh pha tiếng địa phương. Nhưng Wen đoán được.

- Đây là một toán võ trang của Ma Rốc... Họ đòi cướp thùng, vì nghĩ rằng có hàng đắt tiền... Vậy là tụi nó sẽ cướp mình!

Ông da đen to con la lên, bắn một phát. Hai người của xe dạt ra. Ông ta bước tới chĩa súng.

- Đi ra! Lẹ lên! Đi ra hết! Mọi người nhảy xuống xe.

- Đùng!

Ông nổ một phát dưới đất, tay ra dấu.

- Quỳ xuống!

Mọi người quỳ xuống.

Ba người khác bước tới lấy hết túi xách, ba lô. Lột đồng hồ, dây chuyền, nhẫn.

Ông da đen nổ một phát lên trời, chỉ tay.

- Lên xe!

Mọi người leo vô thùng.

- Đây là đâu vậy anh?

Wen hỏi anh da đen đang đóng cửa

- Xứ Gibraltar, Ma Rốc! Sắp tới Tây Ban Nha, rồi qua tới Bỉ, đoạn đường dài nhất, nhưng an toàn.

Anh đóng cửa, khóa lại. Xe chạy.

Tới Bỉ

- Cũng may, anh giấu được cái đồng hồ.

- Hèn!

- Tính ra. Tụi mình đi đã 5 ngày rồi...

- Lẹ vậy! Nếu không gặp tụi cướp sa mạc, thì chuyến đi đã rất an toàn.

- ... Theo họ nói thì 7 ngày là tới nơi... Chỉ 2 ngày nữa thôi!

Tiếng bánh xe nghe lớn hơn. Xe chạy chậm và ngừng lại.

Cửa thùng mở. Anh da đen leo lên. Wen thấy bầu trời xám đen, lấp lánh sao sau lưng anh.

- Đây là vùng núi, biên giới Pháp, Tây Ban Nha...

Anh da đen đưa tay chào mọi người lơ nhố dưới ánh đèn pin mờ đục.

- Chúng ta chuyển qua xe thùng khác để tới Bỉ, từ đó sẽ qua Anh.

Anh vỗ tay.

- Sắp tới rồi! Mọi người có chuyển đi bình an, vui vẻ!

Anh xuống xe, 21 người đi theo. Đứng đợi tại một trạm nghỉ của xe tải dọc

xa lộ.

Wen kéo tay Ching, chỉ.

- Nhìn bảng báo đường. Belgium 220 km.

- Vậy là chỉ còn lại đoạn đường biển qua Anh...

Ching chấp tay trước ngực, nhìn trời.

- Lạy trời phạt!

Tới đất lành

Chiếc xe tải kéo thùng hàng tới. Mọi người lên xe. Người thanh niên da trắng đẩy thùng gỗ tiếp tế vô. Nói tiếng Anh.

- Hello! Đây là phần ăn, uống trong 1 ngày cho 21 người, vì chúng ta sẽ tới thành phố Purfleet, Essex, Anh Quốc bằng tàu biển ngay chiều nay.

Những tiếng lao xao vui mừng.

Anh da trắng bước xuống xe. Đóng cửa thùng. Một cơn gió nóng hổi của mùa hè tạt vô. Tiếng khóa lách cách. Xe nổ máy, thùng xe rung rung, lắc lư. Tiếng bánh xe nghiêng trên đá, từ từ ra tới xa lộ, và chỉ còn tiếng rì rì rất nhẹ.

- Xe đang trên đường tới Bỉ, rồi sẽ qua Anh bằng tàu biển.

Ching bồng ôm Wen.

- Giấc mơ đổi đời của em đã tới một cách bình yên quá anh!

Cô ngả đầu trên vai Wen, khóc ngon lành.

- Vậy là anh đã có cơ hội cho mẹ anh thoát khỏi cha công an, về quê làm vườn, nuôi heo... Và sau

đó anh sẽ bảo lãnh mẹ anh qua, an hưởng tuổi già với anh!

- Em thì mẹ đã chết, ông bác không bao giờ muốn đi khỏi nhà... Em sẽ sống một mình.

Ching nhìn vô mắt Wen.

- Hay là!... Em sống với anh? Ừ! Mình sống chung đi anh!

Wen nhìn Ching.

- Anh cũng mong được vậy!

Wen bồng yên lặng, đưa tay ra dấu.

- Anh nghe tiếng sóng biển đánh vô tàu... Đúng rồi! tiếng sóng! Vậy là tụi mình tới Anh Quốc

Ching ôm cứng Wen.

- Trời đã định sẵn tụi mình với nhau!

- Định sẵn?

- Thì anh là 20, em là 21, sát bên anh.

Wen vòng tay ôm Ching.

- Rầm!

Có tiếng đụng nhẹ. Xe lắc lư, rung rinh, từ từ chạy đi.

- À xe đã ra khỏi tàu... Vậy là nước Anh... Trời ơi! Tụi con đã tới Anh Quốc!

Wen nằm lăn ra sàn, nước mắt ràn rụa. Ching ôm chặt Wen.

Bi kịch

Xe bắt đầu chậm lại, tiếng bánh xe nghiêng trên đá... Chậm lại... Chậm lại. Tiếng thắng xe kêu lớn.

- Két ké...t...tt!

Mọi người trong xe không biết chuyện gì xảy ra, nằm im dưới sàn.

Rất lâu.

Wen bấm đồng hồ. Anh lăm lăm.

- Đã 6 tiếng từ lúc xe ngừng... Sao không thấy ai tới?

Mọi người lao xao.

- Xin im lặng! Vì người ta có thể nghe được tiếng ồn từ bên ngoài... Và nếu họ báo cảnh sát!... Cả đám vô tù, rồi bị tống về nơi ra đi!

Mọi người im lặng.

6 giờ qua tiếp.

- Vẫn không có người tới...

Trong thùng bắt đầu nóng và khó thở. Wen lau mồ hôi trên mặt, cởi áo.

- Chắc đang buổi trưa... Nóng quá!

Ching ngồi dậy, cô cởi áo.

- Nóng! Em khó thở!

Những người khác cũng cởi áo, có người đã trần truồng, mồ hôi đầy người.

Wen bò vòng thùng xe, tìm chỗ có thể phá ra để lấy không khí, nhưng thùng xe hoàn toàn bằng sắt và không có một khe hở nào. Anh kêu mọi người, gỡ chiếc thùng gỗ đựng thực phẩm, lấy mấy mảnh gỗ, cố đục vô nóc thùng xe, đục vô những mối hàn bên hông xe, với hy vọng có được lỗ không khí, nhưng chỉ làm móp được lớp sắt quá dày, và mọi người càng thêm khó thở ...

- Wen!...

Wen đang nằm ngửa, mặt xanh lè vì không thở được.

Ching lắc tay anh.

- Wen! Sao không có ai đón?

Wen đưa bàn tay đã bắt đầu tím bầm, miệng đã khô da, mắt đã nở to ra

- Ching!

Anh ôm Ching, cố ngước mặt lên, miệng há to, đầu lật nghiêng qua một bên ...

3 ngày sau. Cảnh sát ở Purfleet, Essex, Anh. Tìm thấy thùng hàng, nằm bên bờ rừng ở xa lộ A-30. Trong xe có 21 người Á Châu, không biết quốc tịch đã chết trần truồng, bầm đen vì ngột thở.

“Hai người đàn ông đã bị kết tội ngộ sát 21 di dân Á Châu ở Essex, Anh.

Các công tố viên cho biết trong vụ chạy trốn đói khổ, container đã trở thành “Ngôi mộ” khi nhiệt độ bên trong “Không thể chịu đựng được” là 38.5 độ C (101 độ F).

Những di dân lậu, tuổi từ 20 tới 40 đã bị nhốt bên trong ít nhất 12 giờ. Họ đã dùng những khúc gỗ để cố đâm xuyên qua nóc thùng, nhưng chỉ làm móp phần bên trong.

Công tố viên Bill Emlyn Jones cho biết “Không có lối thoát, không ai nghe thấy họ, không ai giúp” (Wiki)

HĐV

TẠ PHONG TẦN
RANGE COUNTY, CA

Tản mạn về Quốc ngữ

Quốc ngữ là tiếng nói chung đại diện cho cả quốc gia đó. Trong một quốc gia có nhiều dân tộc nên có nhiều thứ tiếng nói (ngôn ngữ) khác nhau. Tỷ như nước Việt Nam có 53 dân tộc thì có 53 loại ngôn ngữ khác nhau. Trước đây tôi cứ nghĩ ở Quận Cam tiếng Anh là ngôn ngữ thứ nhất, tiếng Việt là ngôn ngữ thứ hai. Một thời gian sau tôi mới biết

tiếng Anh là ngôn ngữ thứ nhất, tiếng Mễ là ngôn ngữ thứ hai, thứ ba là tiếng Hoa, thứ tư là tiếng Hàn, thứ năm là tiếng Việt, kế tiếp là tiếng của những dân tộc viết như lằng quăng như Thailand, Cambodia, Palestine, Arabic v.v. (nhiều lắm). Bất kỳ quốc gia nào cũng vậy, dân tộc nào chiếm số đông thì tiếng nói của dân tộc đó được chọn làm quốc ngữ.

Thời xưa, người Mãn Thanh ở quan ngoại chiếm được Trung Nguyên và cai trị người Hán, nhưng triều đình nhà Thanh vẫn phải xài chữ viết, tiếng nói của người Hán trong công việc hành chánh quốc gia, không thể dùng

tiếng Mãn hoặc chữ Mãn được, vì dân tộc Hán chiếm phần lớn ở quốc gia Trung Hoa rộng lớn này.

Ở Việt Nam, dân tộc chiếm số lượng nhiều nhất là tộc Kinh. Kinh ở đây có nghĩa là người kinh thành, kinh đô và vùng đồng bằng ven biển nói cùng một thứ tiếng nói với nhà vua, vì vậy tiếng nói của người tộc Kinh được ngầm chọn là quốc ngữ Việt. Tộc Kinh lần đầu được nhắc tới trong sách Đại Việt Sử Ký Toàn Thư. Đây là bộ chính sử Việt Nam xưa nhất còn tồn tại nguyên vẹn (bản khắc gỗ chữ Hán) đến nay, do nhiều đời Sử quan trong Sử Quán triều Hậu Lê biên

soạn, bản in đầu tiên năm 1697, đời vua Lê Hy Tông. Bản dịch dựa trên cơ sở bản in Nội Các Quan Bản, thư viện Viện Viễn Đông Bác Cổ ở Paris.

Xin được trích một đoạn ra đây cho quý độc giả thưởng lãm:

“Trước kia, khi Thái Tổ đi đánh châu Phục Lễ, sai vận chuyển lương thực đến cất giữ ở quán doanh Gia Hưng. Đến đây, Tuyên Ủy Đại Sứ trấn Gia Hưng Lê Dao tâu là cả kho chứa và lương thực đều bị mục hỏng, xin đưa chuyển về Đông Kinh. Trung Thừa Bùi Cầm Hổ tâu:

“Chứa lương ở nơi biên giới thực là phép hay, chuyển về Đông Kinh sợ cũng không tiện.”

Vua nghe theo, nên có lệnh này.

Ra lệnh cho người Minh phải mặc quần áo người Kinh và cắt tóc ngắn.”

(Đại Việt Sử Ký Toàn Thư - Bản Kỷ - Quyển XI, trang 401) Người Kinh trong sách này ngụ ý là người Việt ta, người Minh là quân lính nhà Minh thua trận, bị vua Lê Thái Tổ (Lê Lợi) bắt ở lại Việt Nam.

Chữ Quốc ngữ là một loại chữ viết ghi lại Quốc ngữ của quốc gia đó.

Người Việt xưa không muốn xài chữ Hán, bèn

Một nửa trang giấy đơn khai sinh ở Bắc kỳ năm 1938, có chữ Quốc ngữ, chữ Nôm và chữ Pháp.

mượn nét chữ Hán để sáng tạo ra chữ Nôm (Nam), nhưng chữ Nôm sớm “chết yểu” vì nó còn rắc rối hơn chữ Hán, muốn học chữ Nôm trước tiên phải biết chữ Hán. Cho tới khi người Việt “mượn” được chữ Latin để ký âm thì quả là một sáng tạo tuyệt vời: dễ học, dễ nhớ, dễ viết. (Ở đây tôi xin phép không dài dòng về người đầu tiên có công sáng tạo chữ quốc ngữ Việt Nam)

Năm 1867, ông Trương Vĩnh Ký (Pétrus Ký, 1837 - 1898) đã xuất bản 2 cuốn sách là văn phạm tiếng Pháp và văn phạm tiếng Việt dành cho người Việt. Trong sách này, ông Trương Vĩnh Ký đã gọi chữ Latin cho tiếng Việt là chữ quốc ngữ.

Để xóa bỏ sự thống trị của chữ Hán, ngày 22 Tháng Hai năm 1869, Phó Đề đốc Marie Gustave Hector Ohier ký nghị định “bắt buộc dùng chữ Quốc ngữ thay thế chữ Hán” trong các công văn ở Nam Kỳ. Có thể nói, đây là lần đầu tiên chữ Latin cho tiếng Việt được công nhận Quốc ngữ bằng mệnh lệnh hành chính và được bảo hộ bằng sức mạnh của chính phủ cai trị. Năm 1879 về sau, chính phủ bảo hộ tiếp tục có lệnh các văn kiện chính thức phải dùng chữ Quốc ngữ, đưa chữ Quốc ngữ vào trường học, ai biết chữ Quốc ngữ được giảm hoặc miễn thuế thân, miễn

sưu dịch, được bổ nhiệm chức vụ làng, xã. Năm 1919, vua Khải Định bãi bỏ khoa cử chữ Hán ở Bắc kỳ.

Nói dông dài về quốc ngữ và chữ quốc ngữ có liên quan gì tới đồng hương người Việt ở Mỹ hay không? Xin thưa với quý độc giả là rất có liên quan. Ngày 1 tháng Ba năm 2025, Tổng thống D. Trump đã ký lệnh hành pháp Chỉ Định Tiếng Anh là Ngôn Ngữ Chính Thức của Hoa Kỳ (Designating English as the Official Language of The United States,) tức English là quốc ngữ, gây xôn xao trong một số đồng hương ở Quận Cam, nơi có đông cư dân gốc Việt sinh sống nhứt. Nhiều người lo lắng sau lệnh hành pháp này họ sẽ không được trợ giúp tiếng Việt trong các vấn đề học hành, thi quốc tịch, bảo hiểm Y tế...

Tôi đã đọc toàn văn lệnh hành pháp, thấy nói rằng tuy English là tiếng “phổ thông” ở Hoa Kỳ, nhưng từ trước tới nay chưa có văn bản nào công nhận là ngôn ngữ chính thức; kế tiếp, mục đích của lệnh hành pháp nhằm “khuyến khích học và áp dụng ngôn ngữ quốc gia của chúng ta sẽ biến Hoa Kỳ thành một ngôi nhà chung và trao quyền cho những công dân mới đạt được giấc mơ Mỹ. Nói tiếng Anh không chỉ mở ra cánh cửa về mặt kinh tế mà còn giúp những

người mới đến tham gia vào cộng đồng của họ, tham gia vào các truyền thống quốc gia và cống hiến cho xã hội...” Lệnh hành pháp không có chữ nào nhắc tới việc cấm trợ giúp ngôn ngữ khác (“requires or directs any change in the services provided by any agency.”)

“Người đứng đầu cơ quan (công sở, tổ chức) nên đưa ra quyết định khi họ cho là cần thiết để hoàn thành sứ mệnh của cơ quan tương ứng và cung cấp hiệu quả các dịch vụ của Chính phủ cho người dân Hoa Kỳ. Người đứng đầu cơ quan không bắt buộc phải sửa đổi, xóa hoặc ngừng sản xuất các tài liệu, sản phẩm hoặc các dịch vụ khác được chuẩn bị hoặc cung cấp bằng các ngôn ngữ khác ngoài tiếng Anh.” Như vậy, sếp các công sở, dịch vụ (Thí dụ: Sở Xã Hội, Bảo Hiểm Y tế, Sở Di Trú, DMV...) có quyền quyết định về việc tiếp tục, mở rộng hay không trợ giúp ngôn ngữ khác ngoài tiếng Anh.

Y chang như ở Việt Nam, tiếng Việt là Quốc ngữ, chữ Việt Latin là chữ Quốc ngữ, nhưng đâu có ai cấm người Tàu Chợ Lớn nói tiếng Tàu và viết chữ Hán, đâu ai cấm người Miên miền Tây Nam kỳ nói tiếng Miên và viết chữ Khmer. Các vua Việt Nam thời ấy nghĩ càng đáng thương, trong giai đoạn giao thời giữa chữ Hán và chữ

quốc ngữ của quốc gia, các Ngài Ngự phải phê chiếu bằng 3 loại chữ viết: Hán, Nôm, Quốc ngữ Việt.

Tôi biết nhiều người Việt tuổi xế chiều qua Mỹ theo con cháu, gần như bị giam trong chiếc lồng sắt vô hình vì rào cản ngôn ngữ. Có những người đã phải quay trở về Việt Nam sinh sống vì không chịu được áp lực sống đơn độc, suốt ngày chỉ quanh quẩn trong nhà, con cháu thì đi cả ngày chẳng có ai nói chuyện.

Theo tôi thì chúng ta không cần phải lo lắng về lệnh hành pháp thượng dẫn ở trên, mà ngược lại còn có thể mừng. Nếu tôi là người có thẩm quyền như dân biểu, nghị sĩ chẳng hạn, nhân cơ hội này tôi đề xuất chính phủ liên bang trợ giúp ngân quỹ lập thêm nhiều cơ sở, trung tâm dạy tiếng Anh cho người Việt, nhằm thực hiện mục đích của lệnh hành pháp là “chính sách khuyến khích học và áp dụng ngôn ngữ quốc gia”, “biến Hoa Kỳ thành một ngôi nhà chung và trao quyền cho những công dân mới đạt được giấc mơ Mỹ”, chẳng phải là chúng ta được hưởng thêm lợi ích từ lệnh hành pháp của Tổng thống hay sao?

TPT

Toàn văn lệnh hành pháp:

<https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/03/designating-english-as-the-official-language-of-the-united-states/>

Trong Bến xe miền Đông mới

Một kỷ niệm

ĐÀO T. THANH TUYỀN
SÀI GÒN, VN

Cũng bởi facebook nhắc lại kỷ niệm “ngày này 4 năm trước” (2021), một chiều tôi ngẫu hứng đi 2 chặng xe buýt từ nhà ở quận 7 qua Thủ Đức mà tôi ghi có chút tiêu tếu là đi

từ thành phố này sang thành phố kia, điểm cuối cùng là Bến xe miền Đông mới. Khi ấy bến xe chưa hoạt động, có 3 tuyến xe buýt chạy đến nơi là 55, 76 và 93. Metro còn dang dở, ga cuối chỉ mới “khung sườn”...

Nhưng, đứng bên dưới nhìn lên đường tàu điện tôi hình dung một sự sắp xếp khá hợp lý của hai nơi: nhà ga cuối cùng của Metro và Bến xe miền Đông mới.

Chiều ấy, tôi đi bộ một vòng khắp bến xe rộng và đẹp, xuống cả các tầng hầm... nhìn bao quát chẳng kém các bến xe ở Singapore hay ở Kuala Lumpur tôi đã từng đi, có khi còn đẹp hơn vì mới.

Album hình tôi chụp hôm đó khá chi tiết khi xe qua những con đường mà tôi thấy có điểm gì đặc biệt ghi nhớ như cái Tháp

Cầu vượt dẫn qua một nhà ga

điều áp ở gần cầu Điện Biên Phủ (Cầu Phan Thanh Giản)... Nhìn trên cao, đường Metro chưa gì lắm cộng thêm sự hoang mang vì đã chờ đợi quá lâu rồi (hơn 10 năm) mà người ta dự đoán còn chờ nữa. Tôi mơ ngày cho tôi “điền vào chỗ trống” có đoàn tàu vào những bức hình này.

Rồi 4 năm sau cũng ngẫu hứng, tôi ra khỏi nhà đi lại tuyến buýt đó và lượt về tôi đi Metro để tận hưởng cảm giác được “điền vào chỗ trống” cho những tấm hình cũ.

Đang mùa thành phố cây xanh lá và mùa rộn ràng của nhiều loại hoa như sứ, điệp vàng, lim xẹt, giáng hương, kèn hồng... bên đường làm dịu mắt phần nào cái màu nắng chói chang cũng là một “đặc sản” quanh năm của Sài Gòn.

Cái khác đầu tiên thấy được là Tháp điều áp ở Điện Biên Phủ (Phan

Đường tàu metro

Thanh Giản) không còn màu xi măng như xưa mà được sơn 2 màu trắng xanh với dòng chữ Sawaco nổi rõ. Tháp này và tháp ở Nhà máy nước

Thủ Đức được xây dựng xong cùng lúc vào năm 1966. Lúc đó, tháp có tên là Surge Tower (tháp trào), còn người dân Sài Gòn xưa thì quen gọi là

“tháp phi thuyền Apollo” vì nhìn nó giống như hỏa tiễn của phi thuyền Apollo. Nó khiến tôi nhớ một thời trường tôi học gần Nhà máy nước Thủ Đức. Hàng ngày đúng 12 giờ trưa có tiếng còi hụ vô cùng to, rõ ràng và sắc nét. Sau này tôi có hỏi một người quen làm ở nhà máy nước được biết chỉ là còi báo hiệu 12 giờ, nó “hụ” từ thời thành lập nhà máy nước. Sinh viên học buổi sáng thì tan lớp rồi vào căng tin lấy cơm trưa, học buổi chiều lục tục chuẩn bị lên lớp. Bạn học cùng thế hệ tôi thời ấy hay dân vùng quanh nhà máy nước chắc không thể nào quên. Tôi nghe nói bây giờ không còn tiếng còi hụ nữa. Thời tôi học đã qua gần nửa thế kỷ rồi!

Chợ Thủ Đức vẫn như ngày nào tôi tuổi 20, từ chợ tôi đạp xe qua mấy con dốc mới đến trường. Có lần Ba tôi từ Nha Trang vào Thủ Đức thăm

Ga Bến xe Suối Tiên là ga cuối

tôi ở ký túc xá. Ba đi cách sao mà xe dừng ở chợ Thủ Đức là bến cuối. Ba không biết đón chuyển xe lam đi ngang qua trường tôi, ông đi bộ từ chợ Thủ Đức đến ký túc xá (chắc phải hơn 3 cây số), bàn chân Ba sưng lên vì ông mang đôi dép sa-pô mới. Ba cảm râm: “Xứ gì mà không có một chiếc xích lô”. Ba ơi, xích lô nào mà đạp lên nổi hai con dốc từ chợ Thủ Đức đến ngã tư Đại học Sư Phạm Kỹ Thuật.

Tôi nhớ T, bạn học cùng lớp với những năm ăn cơm độn bo bo, mì sợi mà hai đứa có tiền để dành đi học dương cầm với một soeur ở Dòng Notre Dame Des Missions; những năm bao cấp thiếu thốn ấy mà chúng tôi đã có những buổi chiều thật... “quý tộc” trong không gian thơm thoảng mùi hoa hồng cùng tiếng đàn,

tiếng nhạc Thánh ca... T đã nằm lại sâu trong lòng đại dương xanh thẳm nơi nào đó trong thân phận thuyền nhân bất hạnh của một giai đoạn lịch sử bi thương. Đời người

là chuỗi những *dữ liệu* chỉ một chạm nhẹ là bật tung ra, đôi lúc không thắng lại được.

Và kìa, đoàn tàu xinh xắn hiện ra ở đường trên cao vào nhà ga cuối cùng

Trụ Tháp điều áp ở Nhà máy nước Thủ Đức nhìn từ trên metro

là Bến xe miền Đông mới. Tôi phải thú thật, một cảm giác khó tả trong tôi khi nhớ lại 4 năm trước mình đã qua đây nhìn lên cao với ước mơ được chụp những tấm hình “điền vào chỗ trống”.

Còn làm tôi nhớ hôm khánh thành tàu điện, miễn phí cho khách đi 1 tháng, bạn ở nước ngoài gửi qua tôi tấm hình người chen chúc trên các toa với lời nhắn: “Khiếp, người ta có cả trăm năm rồi, làm gì mà háo hức tàu điện dữ”.

Tôi nhắn lại: “Vậy là bỏ không hiểu người Sài Gòn rồi. Nhìn lại quá khứ đi, đám tang các nghệ sĩ: Thanh Nga, Lê Công Tuấn Anh, Trịnh Công Sơn... gần nhất là Chí Tài hay xưa nhất là cụ Phan Chu Trinh, dân Sài Gòn đã đưa tiễn đông thế nào. Dân Sài Gòn đã yêu thương ai, hay thích cái gì thì họ phải tìm đến cho bằng được. Đó là tính cách rất dễ thương của người Sài Gòn. Tôi đã thấy những người già lụm cùm lên cho bằng được lên tàu điện, hãy hiểu tâm trạng và cảm

Nhà máy nước Thủ Đức

xúc của họ, đi đến cuối đời người mới được đặt chân lên cái phương tiện mà người ta đã có hàng trăm năm...”

Từ chỗ xe buýt ngừng, đường đi toàn bộ có mái che, đúng nghĩa “*mưa không tới mặt, nắng không tới đầu*”. Bến xe đẹp, rộng rãi nhưng vắng khách dù xe đi về các tỉnh miền Đông và cả miền Tây. Có bảng điện tử lịch xe chạy, tiện nghi hơn nhiều các bến xe cũ, cảm giác này khá dễ chịu. Ngồi xuống một băng ghế, ký ức tôi lại miền man cái thời mới vào Sài Gòn học, cơm ăn cơm dở xếp hàng mua vé ở bến xe hồi ấy gọi là “Xa

cảng miền Đông” trên đường Lê Hồng Phong (Pétrus Ký cũ) quận 5. Chiều mới mở bán mà phải xếp hàng “đặt cục gạch” từ sáng sớm, còn đề phòng móc túi, cướp giật, lường gạt... Tôi chép lại một đoạn trên Internet miêu tả về cái bến xe ở Sài Gòn ngày ấy: “*Bến xe trên đường Pétrus Ký hoạt động suốt 24 giờ, mang đến một không khí nhộn nhịp suốt cả ngày lẫn đêm. Những người từ các tỉnh lẻ, khi lần đầu đặt chân đến Sài Gòn, thường bước chân vào bến xe Pétrus Ký này, ngơ ngác ngắm nhìn cảnh sắc hoa lệ của thành phố. Bến xe Pétrus*

Ký đã được đổi tên thành Xa cảng Miền Đông Nam Bộ vào ngày 11 tháng 12 năm 1976. Đến năm 1981, chính quyền thành phố quyết định di chuyển bến xe này đến Bình Triệu. Họ đổi nó thành Bến xe Miền Đông” (là Bến xe miền Đông cũ).

Tôi hỏi chuyện hai người khách, ngẫu nhiên sao họ đều về miền Tây, một người đi Cần Thơ, một người về Cao Lãnh. Chị đi Cao Lãnh nói với tôi rằng, nếu chị ra Bến xe miền Tây, xe về Cao Lãnh sẽ dừng trước nhà chị, nhưng vì chị mang đồ công kênh đi từ Suối Tiên nên ra đây cho gần. Có chút bất tiện là đi

từ bến xe này, đến Cao Lãnh phải đi xe trung chuyển về nhà. 2 tuyến xe cùng về Cao Lãnh nhưng chạy khác đường.

Tôi lòng vòng một lát ở bến xe rồi sang nhà ga Metro trở về.

Tôi xuống ga Bến Thành lên cửa số 3 là vào ngay chợ. Đông đúc khách du lịch ăn trưa, mua sắm, tiếng người mua bán trả giá. Ở chợ Bến Thành hầu như người bán hàng nào cũng nói được ít nhất là tiếng Anh, còn các tiếng khác như Trung, Nga, Pháp... không nhiều nhưng người bán, người mua đều giao tiếp được thông cảm, vui vẻ.

Bài và hình ĐTTT

NGÀY 22-3-2025

Ngọc Văn

Tôi thấy báo Trẻ thỉnh thoảng có những mục mới như “*Phụ nữ thanh lịch*”, chỉ một trang ngắn gọn nhưng thật đầy đủ ý nghĩa, hữu ích và súc tích... Trang “*Miếng Nhà Quan*” cũng là một mục rất thâm thúy, độc đáo. Gần đây tôi không thấy mục “*Phụ nữ thanh lịch*” xuất hiện nữa. Trang “*Miếng Nhà Quan*” cũng đổi lại Lời Giới Thiệu không hay bằng lời cũ ...

Người phụ trách “*Phụ nữ thanh lịch*” hiện đang bận việc và sẽ tiếp tục cộng tác khi sắp xếp xong. Chúng tôi xin cảm ơn những ý kiến thẳng thắn của bạn và sẽ đăng lời giới thiệu “*Miếng Nhà Quan*” như cũ. Chân thành cảm ơn bạn.

NGÀY 18-3-2025

Minary Chien Tran

Tôi có người bạn thân sống ở Canada, ông ấy rất yêu thích nước Mỹ, nhiều lần muốn nhập tịch Mỹ nhưng con cái có việc làm tốt nên bỏ ý định đó. Mới đây,

ông tỏ vẻ bất mãn khi Mỹ (ông TT Trump) áp thuế nặng nề lên sản phẩm của Canada. Tôi có giải thích, Trudeau (*chủ tịch của Trẻ*: cựu Thủ tướng Canada) đánh thuế sản phẩm nông nghiệp của Mỹ 250% đến 390% ... và nhiều sản phẩm khác của Mỹ cũng bị đánh thuế rất cao nhằm bảo hộ mậu dịch, điều này dễ hiểu và hợp lý thôi, nhưng khi bị Trump đập trả thì họ la oai oái, nhất là châu Âu chuyên trị đưa tin “một chiều”, cắt xén đầu đuôi để dẫn dắt dư luận. Bạn tôi vẫn tỏ vẻ chưa hài lòng lắm. Xin nhà báo lên tiếng giùm, tôi tin là sẽ có sự “*thuyết phục*” hơn ... Cảm ơn.

Cảm ơn sự tín nhiệm của bạn, nhưng Trẻ xin phép miễn trả lời và không can dự vào những cuộc tranh luận này. Tuy nhiên, chúng tôi tin rằng, một ngày không xa, chính quyền Mỹ và Canada sẽ có những đối sách thích hợp, và mối tương quan giữa hai quốc gia sẽ nói lại tốt đẹp như xưa.

NGÀY 21-3-2025

Vuong Ngoc Trong

Đang định hỏi hương mà đọc “*Việt kiều hỏi hương*” thấy hỏi hộp quá. Đề nghị lại nhé. Cảm ơn tác giả.

(truyện ngắn “*Việt kiều hỏi hương*” của Nguyễn Thị Thanh Dương, đã đăng tại: <https://baotreonline.com>, bạn chỉ cần gõ chữ “*Việt kiều hỏi hương*” tại ô SEARCH)

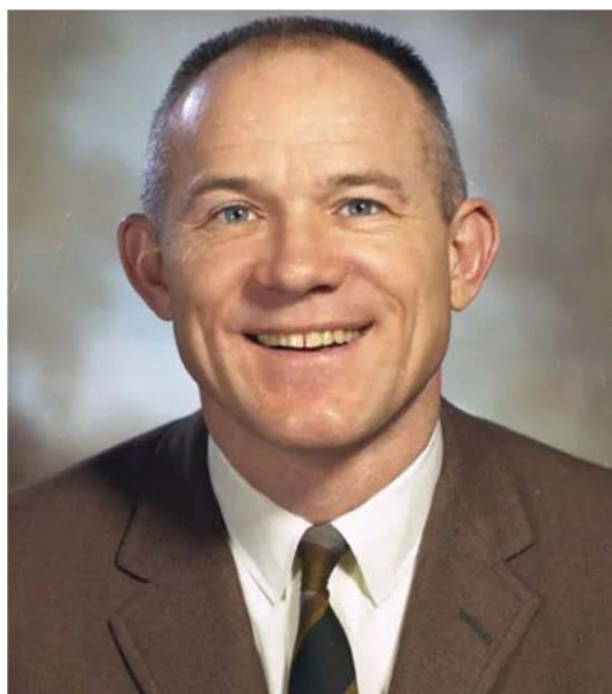

Pickleball ? từ đâu đến

IAN BÙI
DALLAS, TX

Pickleball là môn thể thao phát triển nhanh nhất trên nước Mỹ trong mấy năm qua. Theo thống kê của tổ chức USA Pickleball, số người Mỹ chơi pickleball ngày nay đã vượt trên 10 triệu (tính luôn trẻ em trên 6 tuổi). Không những vậy, số thành viên của tổ chức này đang trên đà tăng trưởng hơn 30% mỗi năm kể từ 2019, với khoảng 70,000 thành viên đóng niên liễm hiện nay. Trước kia môn thể thao này thường bị gọi đùa là tennis cho người già, nhưng giờ đây nó đang được giới trẻ tham gia rất đông đảo.

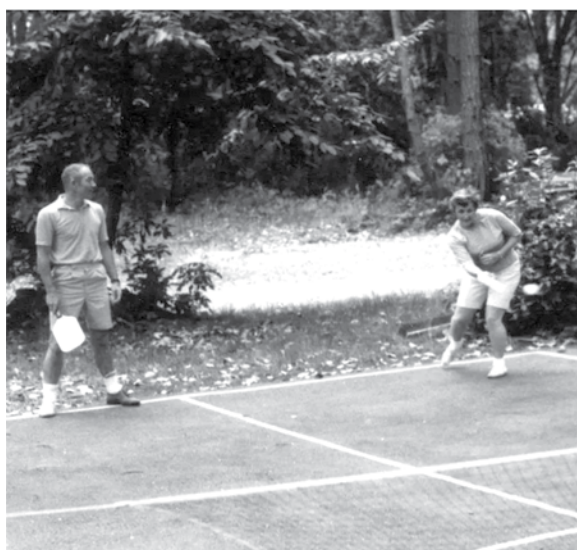

Tuy đa số công chúng mới biết đến pickleball trong khoảng 5-7 năm trở lại nhờ những cuộc tranh tài được chiếu trên các đài TV đại chúng như CBS Sports hay ESPN, pickleball thật ra đã được phát minh 60 năm trước, vào năm 1965, như một trò tiêu khiển để giết thì giờ. Người thường được gọi là “cha đẻ của pickleball” tên là Joel Pritchard, một chính trị gia từ tiểu bang Washington. Ông Pritchard từng làm nghị viên tiểu bang, dân biểu Quốc Hội và phó thống đốc. Ông và hai người bạn tên là Bill Bell và Barney McCallum đã chế ra môn chơi này trên sân sau trong vườn nhà mình.

Joel Pritchard (1925-1997)

Vào một ngày thời tiết xấu nọ trên đảo Bainbridge Island gần Seattle, Pritchard và Bell vừa đi đánh golf về thì bắt gặp mấy đứa con đang ngồi nhóc mỗ thở than chẳng có gì cho chúng chơi. Thấy vậy ông bèn lục tìm mấy cây vợt bóng bàn cũ cùng với một quả banh nhựa đưa cho chúng và nói, “Tụi bây lấy mấy cái này, đem ra sân vũ cầu sau mà chơi. Muốn đánh kiểu nào cũng được miễn đừng quấy rầy tao và chú Bell là OK.” Tụi nhỏ nghe lời, xách vợt và banh ra sân. Mấy tiếng đồng hồ sau không thấy chúng trở lại, Pritchard ra coi chuyện gì thì thấy chúng mải mê chơi quên hết thì giờ.

Sân pickleball đầu tiên trên đảo Bainbridge (USPICKLEBALL.ORG)

Ngày hôm sau, Joel Pritchard và Bill Bell bèn bắt chước chơi thử và phát hiện trò chơi này rất vui. Thế là họ biểu tụi nhỏ “đi chỗ khác chơi” để mấy chú mấy bác thử. Họ nhờ hàng xóm Barney McCollum dùng của máy chế ra mấy cây vợt khổ to hơn vì mấy cây vợt ping-pong quá nhỏ không chịu nổi sức banh, gãy tùm lum. Sau vài trận banh, họ cho hạ lưới xuống gần mặt đất giống như tennis, thế là môn pickleball ra đời. Suốt mùa hè năm đó bộ ba tiếp tục vừa chơi vừa chế ra luật cho pickleball, nhất là cách tính điểm. Họ còn rủ mấy người hàng xóm qua chơi cho xôm tụ và cho thêm ý kiến.

Joel Pritchard và vợ, Joan Sutton, chơi pickleball (USPICKLEBALL.ORG)

Theo lời kể của Frank Pritchard, con trai của Joel, mẹ ông là người nghĩ ra chữ Pickleball để gọi trò này. Nó đến từ chữ “pickle boat”, là cách gọi chiếc thuyền đua của đội dỏ nhất của trường nơi bà từng học đại học, vì bà thấy nó giống như một sự hỗn hợp giữa bóng bàn, tennis và vũ cầu tuy chẳng cái nào ra cái nào. Về sau có người thì cho rằng nó đến từ tên con chó Pickle của gia đình Pritchard, nhưng Frank Pritchard khẳng định điều đó không đúng vì mãi đến năm sau (1966) họ mới có chú chó ấy. Dù sự thật là gì chẳng nữa, một điều không thể chối cãi là đến giữa thập niên 1970 Pickleball đã trở thành một trò chơi khá thịnh hành quanh vùng Seattle.

Joel Pritchard (trái) và thống đốc tiểu bang Washington Dan Evans trước một trận banh. (USPICKLEBALL.ORG)

Ngay từ đầu, Pritchard và hai người bạn của ông quyết định pickleball phải dễ chơi cho mọi lứa tuổi, bất kể nam nữ, và đặt tính chất cộng đồng lên trên hết. Barney McCallum kể họ đã tranh luận rất nhiều lần về những yếu tố quan trọng trong luật chơi, nhất là về khu vực “non-volley” gần lưới (gọi là kichen) để tránh trường hợp những người cao to nhanh mạnh chạy lên sát lưới đập banh áp đảo người già cả chậm chạp hơn. Và giao banh kiểu tennis bị loại ngay từ đầu vì nó cũng thiên vị những người trẻ khỏe. Chính nhờ những chi tiết như vậy mà pickleball được lứa người lớn tuổi ưa chuộng. Trong ảnh là một khu nhà cho người trên 55 gần Tucson, Arizona với mấy chục sân pickleball để thu hút dân hưu trí. (SBRANCHREALTY.COM)

Năm 1984 hiệp hội US Amateur Pickleball Association ra đời, quyển luật chơi banh Pickleball được xuất bản cùng năm, chính thức hoá môn thể thao này trên diện rộng. Kể từ đấy số người tham gia dần dần tăng lên, đồng thời số sân pickleball cũng tăng theo. Với sự bùng nổ của Internet vào cuối thế kỷ 20, một số trang web chuyên về pickleball cũng ra đời để phục vụ người chơi, đặc biệt quan trọng là giúp họ tìm sân để đánh banh. Nhờ những nỗ lực đó mà số người tham gia ngày càng đông. Các giải pickleball nghiệp dư cũng như chuyên nghiệp bắt đầu thu hút được khán giả. Số sân banh tăng đáng kể, từ vài nghìn trên toàn quốc đầu TK21 nay đã lên đến hơn 11,000. Trong ảnh là một giải pickleball chuyên nghiệp ở Florida. (KESQ)

Hiện tượng pickleball đang lan mạnh khắp thế giới, kể cả tại VN. Âu cũng là một dấu hiệu tốt cho xã hội vốn nghèo sinh hoạt thể thao. Nếu bạn là người “có tí tuổi”, từng chơi bóng bàn, vũ cầu hay tennis nhưng không chơi được nữa vì nó đòi hỏi quá nhiều thể lực, pickleball có thể là môn thể thao cho bạn. Nên nhớ, mục đích ban đầu của Joel Pritchard là trong pickleball, tinh thần cộng đồng và giao tiếp xã hội là trên hết. Bạn có thể chơi nhanh hay chậm tùy thích, đừng cố gắng quá độ, miễn sao mình và những người bạn chơi cùng đều cảm thấy thoải mái và yêu đời. Như cụ Bùi Giáng từng hay nói: “Vui thôi mà!”

Sân pickleball đầu tiên trên đảo Bainbridge Island nay là một địa điểm lịch sử. (USPICKLEBALL.ORG)

Giấm trắng

HOÀNG HƯƠNG

Là nguyên liệu rẻ tiền, an toàn và thông dụng trong việc làm sạch các đồ dùng trong nhà. Tuy nhiên, không nên dùng giấm để làm sạch trong các trường hợp dưới đây:

■ Bất cứ thứ gì có chứa thuốc

tẩy clo (chlorine bleach). Khi thuốc tẩy clo trộn với giấm sẽ gây phản ứng hóa học tạo ra khí clo độc. Đây là nguyên tắc quan trọng nhất cần ghi nhớ khi dùng giấm để vệ sinh nhà cửa

■ Đá cẩm thạch, đá granit

và các bề mặt đá tự nhiên khác. Không dùng giấm trắng để vệ sinh các bề mặt này. Bao gồm mặt bàn, sàn nhà, tường phòng tắm hay đồ gia dụng có chất liệu bằng các loại đá trên. Vì axit trong giấm có thể gây ra các vết rỗ trên đá tự nhiên.

■ **Mạch vữa** (grout). Không nên dùng giấm để làm sạch mạch vữa không được bịt kín (unsealed). Có thể dùng giấm để làm sạch mạch vữa đã được bịt kín (sealed), nhưng tốt nhất là tránh sử dụng giấm mà nên dùng chất tẩy rửa không có tính axit.

■ **Thép không gỉ** (stainless steel). Không nên dùng giấm để làm sạch các đồ dùng bằng thép không gỉ như dao, đồ nấu nướng hay đồ gia dụng. Vì việc tiếp xúc lâu dài với axit trong giấm có thể gây ra hiện tượng rỗ trên thép không gỉ.

DALLAS Sự Kiện

ENNIS BLUEBONNET TRAILS FESTIVAL

11/4 tới 16/4. Lễ hội bluebonnet hàng năm với nhiều sinh hoạt giải trí, trình diễn nhạc, triển lãm nghệ thuật và thủ công, sinh hoạt dành cho trẻ em. Thưởng lãm hoa bluebonnet dài trên 40 dặm đường mòn

Địa điểm: Ennis Welcome Center, 201 NW Main, Ennis TX 75119.

Giá vé: \$5 cho người lớn, trẻ em miễn phí.

BREAKAWAY MUSIC FESTIVAL

4/4 và 5/4. Lễ hội âm nhạc với góp mặt của Slander, Zed, Afrojack, Gryffin và Louis The Child cùng với 16 nghệ sĩ lưu diễn quốc gia. Có chương trình disco im lặng

Địa điểm: Fair Park, 3809 Grand Ave, Dallas TX 75210.

Giá vé: \$70-\$220.

DALLAS BLOOMS:

12/3 tới 13/4. Trưng bày trên 500,000 hoa xuân với 350,000 tulip cùng với hoa thủy tiên, lục bình và anh đào. Ngoài ra còn có trưng bày tượng bằng đồng

Địa điểm: Dallas Arboretum and Botanical Garden, 8525 Garland Rd, Dallas TX 75218. **Giá vé:** \$26.

Nghệ sĩ Mai Thành

Nghệ sĩ Mai Thành, 2015

“Nghệ thuật thì muôn trùng, mà mình thì quá bé nhỏ. Thế nên khi đã trót nhận một vai nào đó tôi chỉ biết cố gắng mang hết sức lực ra đóng, trước hết cho đạo diễn hài lòng, rồi đến người xem, chứ không phải vì lấy cái danh cho mình”

(Mai Thành)

“Điện ảnh là một nghệ thuật tương đối khó, tâm lý cứ bị ngắt quãng, lại cần phải diễn thật chứ không chú trọng vào sự biểu diễn bằng ngoại hình như sân khấu, gian khổ hơn nhiều nhưng vô cùng thú vị”

(Mai Thành)

TẦM VẠN
ĐỨC QUỐC

Nghệ sĩ Mai Thành (1939 -2021) tên thật là Võ Văn Thiêm, sinh tại làng An-Ngãi-Trung, huyện Ba-Tri, tỉnh Bến-Tre. Mang dòng máu nghệ sĩ của gia đình (ông ngoại là bầu gánh hát bội Thanh Long), ông say mê nghệ thuật từ tuổi thiếu niên rồi khi trưởng thành, quyết định nộp đơn thi vào trường Quốc gia Âm nhạc và Kịch nghệ Sài-Gòn ở khóa đầu tiên. Ông chọn khoa cải lương cùng với các bạn Hương Xuân, Phương Ánh v.v. và được các nghệ sĩ tiên-phong Năm Châu, Phùng Há dẫn dắt, chỉ dạy.

Sau 3 năm miệt mài học tập, Mai Thành và Hương Xuân đạt điểm thủ khoa, được các bầu gánh hát đại ban mời mọc với những giao kèo hấp dẫn. Nghệ sĩ Hương Xuân và Mai Thành cộng tác với gánh hát Ánh Chiêu Dương của

thầy Năm Châu, nghệ sĩ Phương Ánh nhận được lời mời của bà bầu Thơ về hát cho gánh Thanh Minh Thanh Nga. Riêng Mai Thành còn được nhà trường giữ lại để học thêm một năm sư phạm và phụ trách việc trợ giảng bên cạnh các bậc tiền bối như Phùng Há, Năm Châu, Duy Lân cũng như góp phần đào tạo nên những nghệ sĩ đàn em như Ngọc Hoa (Thoại Miêu), Tài Lương, Đỗ Quyên v.v.

Trên sân khấu Ánh Chiêu Dương, Mai Thành từng tham gia những vở tuồng cải lương nổi tiếng như *“Khi người điên biết yêu”*, *“Giai nhân và ác quỷ”*, *“Vó ngựa truy phong”*, *“Men rượu hương tình”*, *“Trần Minh khổ chuối”* v.v.

Sau ngày 30 tháng tư năm 1975, trường Quốc Gia Âm Nhạc và Kịch Nghệ bị Việt cộng “tiếp quản” với lời hứa suông rằng sẽ cho phép nhà trường sử dụng lại các tác phẩm của soạn giả Nguyễn Thành Châu, Duy Lân cùng những tác giả khác để giảng dạy và cho học sinh tập dợt. Đến cuối năm 1975, họ thay thế bằng những tác phẩm của miền Bắc vào giờ học cũng như trong các kỳ thi cuối khóa.

Mai Thành bất mãn “vậy là xong rồi, cải lương sẽ không còn đất sống” và coi như kết thúc nền ca kịch cải lương “thật và đẹp” hàng chục năm của miền Nam Việt-Nam thân yêu. Ông nêu lên thắc mắc và nhận được câu trả lời “chế độ nào có nền văn hoá của xã hội đó” và họ cũng khẳng định rằng chế độ xã hội chủ nghĩa không sử dụng cũng như chấp nhận nền cải lương và âm nhạc của Sài-Gòn cũ. Họ

lớn tiếng chê bai và đánh giá nền văn nghệ ở miền Nam là “tiểu tư sản” và thiếu tính hiện thực. Họ lên án nhân vật Lĩnh Nam trong tác phẩm “Sân khấu về khuya” của soạn giả Nguyễn Thành Châu là “thằng điểm đội lốt văn nghệ” và khó chịu với cảnh một chồng với hai, ba vợ trong vở tuồng “*Mạnh Lẽ Quân*”. Có lần ông còn được nghe từ một vị có “máu mặt” của phía Việt cộng lớn tiếng miệt thị “phải dẹp bỏ ngành cải lương miền Nam bi ai, sâu thẳm”.

Ông nghĩ rằng nếu còn tiếp tục giảng dạy ở trường (lúc này đã đổi tên thành trường Nghệ thuật sân khấu) là làm rẻ rúng tên tuổi mình trong mắt khán giả, là chấp nhận sự thất bại, là niềm sỉ nhục cho nền nghệ thuật cải lương miền Nam Việt-Nam. Cải lương chỉ là một hình thức giải trí nhưng ép buộc cải lương chuyên chở thêm những giáo điều, sự áp đặt và tuyên truyền thì cải lương sẽ như con thuyền quá tải giữa cơn lốc xoáy. Đời người chỉ sống có một lần, ông không muốn làm cánh tay nối dài cho chế độ và nhất là không chấp nhận sống nhục, sống hèn.

Mai Thành quyết định rời lớp, bỏ trường và chuyển qua thoại kịch để kiếm sống qua ngày. Ông cởi bỏ “chiếc áo cải lương” mà ông đã từng gắn bó, đam mê và hạnh phúc trong

Nghệ sĩ Mai Thành trong vở kịch “Lá sầu riêng”, 1975

khoảng thời gian 15 năm có lẽ.

Do làn sóng phim Hong Kong tràn vào thị trường Việt-Nam vào cuối thập niên 80, sân khấu cải lương xuống dốc trầm trọng. Giới chức ngành văn hoá, văn nghệ mới cho phép “cởi trói” và sử dụng trở lại tuồng tích của các soạn giả ngày trước như Kiên Giang, Quy Sắc, Yên Lang, Hà Triều Hoa Phượng v.v. nhưng cũng không thể nào vực dậy khi cải lương đã thoái trào và bị khán giả quay lưng.

Mai Thành là một nghệ sĩ có tài và đầy nhiệt huyết. Với giọng ca chân phương, giọng thoại sang sảng nhưng mộc mạc, chân thành và lối diễn xuất đa dạng, ông có thể đảm trách vai chánh, vai phụ, từ kép đẹp cho đến kép lão, kép độc trên sân khấu. Ít ai biết được, ông từng

là một trong những nhân vật cốt lõi lèo lái chương trình văn nghệ phát triển nông thôn của Bộ Dân Vận Việt-Nam Cộng Hòa cũng như của Trung Tâm Văn Hóa Việt-Mỹ ở Sài-Gòn trước năm 1975.

Để có thể tồn tại cũng như nuôi sống gia đình, sau lần “lấn sân” sang thoại kịch, Mai Thành quay lại với cải lương một thời gian ngắn ngủi rồi “rong chơi” bên điện ảnh cho đến cuối cuộc đời nghệ thuật.

Ở địa hạt điện ảnh, Mai Thành dễ dàng nhập vai những “ông già râu tóc bạc phơ” với gương mặt thanh tú, nụ cười hiền lành, phúc hậu và lối diễn xuất chừng chạc, mẫu mực. Ông góp mặt trong hơn trăm cuốn phim lớn nhỏ, đóng quảng cáo và có chỗ đứng nhất định trong giới “lồng tiếng” phim ảnh (synchronise).

Với tánh tình khảng khái, ông chưa bao giờ là thành viên của các hội văn nghệ sĩ, hội điện ảnh hay sân khấu. Dù trước hay sau, ông vẫn là nghệ sĩ Mai Thành và thẳng thắn từ chối lời đề nghị làm đơn xin được tặng thưởng danh hiệu “nghệ sĩ ưu tú” hay “nghệ sĩ nhân dân”.

Có lần trên đường từ Bạc-Liêu về lại Sài-Gòn, ông ghé lại mua bánh pía ở một cửa tiệm bên đường. Người bán hàng nhìn ông thật lâu rồi thốt lên: “Ủa, ông già ... mi Hảo Hảo”. Ông mỉm cười hiền lành và người bán hàng ân cần xin ông nhận hộp bánh làm chút quà kỷ niệm sơ giao.

Tuổi già, sức yếu, ông ra đi lặng lẽ trong mùa đại dịch vì một chứng bệnh nan y. Dù không là “nghệ sĩ ưu tú” hay “nghệ sĩ nhân dân” nhưng Mai Thành xứng đáng là một nghệ sĩ chân chính và những vai diễn của ông đã lưu lại nhiều cảm mến trong lòng công chúng yêu chuộng nghệ thuật “thật và đẹp”.

TV

Nghệ sĩ Phuong Anh trước giờ đầu hình cho đài truyền hình số 9 (THVN9)

Tips mặc chuyển mùa

■ **Mặc đồ chuyển mùa là cân bằng giữa đồ ấm và đồ chính không theo mùa.** Thêm nhiều màu sắc, để lộ thêm chút khoảng da như phần cổ, vai hay mắt cá chân để nhìn thời trang, và tinh tế hợp mùa. Tránh cứng nhắc kiểu đồ mùa lạnh thái quá dễ nhìn cũ kỹ. Lựa kiểu vải denim nhẹ là dễ nhất nhìn phong cách thức thời. Ngoài cách chọn đồ denim light wash sáng màu, lựa kiểu quần denim rộng rãi, thoải mái, hay chút phong cách vintage, retro cổ điển để không gượng gượng, gò bó mùa lạnh.

■ **Bỏ bớt những áo khoác ngoài nặng nề.** Ngoài áo trench coat nhẹ, lựa những kiểu áo khoác chất liệu mỏng, thoáng khí vẫn có thể đẹp để mặc layer nhiều lớp như áo denim, áo khoác cotton ... với kiểu cổ rộng hơn như cổ thủy thủ sailor collar, cổ phễu funnel ...

■ **Cất đi những áo cổ lọ, áo len dày, giữ lại áo len mỏng, áo cardigan nhẹ.** Lựa những kiểu áo len cổ thuyền hở xương quai xanh, hở vai, áo sweater cổ chữ V hay lựa chất liệu sweater bằng len nhẹ thoáng. Đồ len, dệt kim mỏng để mặc layer nhiều lớp.

■ **Thêm phụ kiện xuân hè** để bớt nhìn cũ kỹ, giày, túi xách, trang sức màu sắc hơn như túi xách da dệt, hay trang sức acrylic. Bớt mang nhiều giày đen, mang giày ballet, thắt lưng bện braided, bông tai giọt nước ... một chút mới lạ, một chút ra ngoài ranh giới để nhìn hiện đại.

■ **Think color!** Nghĩ đến những tông màu phấn pastel, hồng phấn, xanh nhạt, vàng bơ, xanh bạc hà, tím tử đinh hương ... Đôi khi chỉ cần thêm chút màu sắc phù hợp là đủ tinh tế về tiết điệu của mùa. Hoặc một chút gia vị khác như đôi guốc clog đế gỗ, một sơ mi satin mặc layer, hay áo sweater bằng len ...

■ **Phần thân trên thường giữ ấm, phần dưới quần, váy ... là thứ có thể mix&match** nhiều nhất trong phong cách chuyển mùa. Váy bút chì pencil skirt, váy xếp li pleat skirt ... các kiểu quần mềm mại hay casual hơn như quần cắt chéo bia, quần ống lửng, kiểu dáng họa tiết xuân hè như quần thợ mộc carpenter pant, quần ống loe, quần ca-rô ...

Tên thật Phương Kiến Khánh, sinh năm 1951 tại Nam Vang. Học cử nhân và cao học Pháp văn tại đại học Văn Khoa Sài Gòn trước 1975. Rời VN với gia đình năm 1986. Tốt nghiệp cao học (M.Ed.), Lesley College, Cambridge, Massachusetts. Sống và dạy học ở Boston.

- Tác phẩm đã xuất bản:

Chú Thích cho Những Ngày Câm Nín (1989);

Bản Án cho Các Vĩ Cầm (1992);

Nghĩa Đen (1993);

Bổ Túc Lý Lịch Cho Loài Di Dân (1994);

Biển là Một Tờ Kinh (1996), trong tủ sách thơ Trình Bày do cố thi sĩ Diễm Châu chủ biên ở Strasbourg, Pháp.

- Thơ đăng trên các tạp chí nước ngoài: Văn Học, Văn Uyển, Hợp Lưu, Thế Kỷ 21, Việt, Diễn Đàn (Paris), VietNam Forum (Đại Học Yale), Illuminations (Đại Học Charleston), Tribuna (Romania)...

Chân Phương ra đi đã gần 5 năm nhưng thơ anh vẫn còn nhiều người đọc và hâm thưởng. SAO KHUÊ

thập giá và mạn đà la

từ ngày em ra đi
tôi về cửa khúc gỗ
đóng một cây thập giá
vác lên đồi săn chim

ngày lại rồi ngày qua
em ra đi biên biệt
tôi làm như không biết
mãi săn chim đồi xa

những đêm trời mưa bão
những sáng sớm mù sa
tôi đi hiu trở giãc
hát nhỏ lời đơn ca

chim bay đi bay về
thu đông bao mùa qua
quay tròn vòng nhật nguyệt
buồn vui cũng phơi pha

hai bàn tay gỗ đã
hứng tro bụi nhật nhòa
chim dần dà chết sạch
trên ngọn đồi tha ma

khi nào em trở lại
(ví dụ chơi ấy mà)
nếu em còn về lại
nhớ viếng mộ tình ta

đó là cây thập giá
treo vọng tưởng mù lò
đó là cây thập giá
gãy giữa mạn đà la

bố cục và tĩnh vật

xuôi ngược kim đồng hồ
tròng mắt đu đưa giữa không gian

đóa hoa vô tâm
ấm trà vô cảm

tĩnh vật là chiều thu
ánh sáng chuyển sang sắc nhạt

tôi nâng bát rượu cạn

bố cục này
còn thiếu cặp môi

tequila blues

uống một mình
say một mình
men nồng -
giấy trắng -
hai người tình
thơ – sau lưng nhòa nhạt
rượu – trước mặt trào dâng
vút bút vào chai
cắn môi sâu đứt hai
ứng khẩu mấy câu
kẹt phần còn lại
cười to rồi cạn cốc :
bao giờ thành thi bá
được quỷ thần choàng vai?

(trích CHÙM THƠ SAY)

sinh nhật của tôi và gió

scrivo il mio nome sul vento. Diego Valeri

cẩn võ
hạt nắng muộn màng

ném trên lưới
vị nhạt không gian

lắng nghe con tàu gió
rời mọi bến mây
chở sạch những mùa lá rụng

bây giờ
bánh sinh nhật là vàng trắng

nén cảm
rặng cây tuyết trắng

chẳng còn bãi bờ nào
mời gọi một chuyến lang thang
trời rộng biển xanh
cạn dần trong cái gạt tàn

nhặt mảnh vụn hoàng hôn châm điếu thuốc
nhắc chiếc bóng say đặt lên vai
áp môi rét buốt lần cuối lên mặt địa cầu
tặng lại tám gương vài sợi khói

con đường xa hơn niềm tuyệt vọng rã cánh

con đường xa hơn sự vui lấp lánh danh

trong túi sẵn sàng
tám vé một chiều

hành trình
về cõi lãng quên

hành trình
vắng dấu chân em

biển chỉ đường là mộ chí

Một góc East Jesus

Slab

thị trấn vô pháp luật

Tại một khu vực khổng lồ nằm giữa sa mạc California, hàng trăm người sống bên lề xã hội, không chịu sự giám sát của chính phủ. Ở đây, việc sử dụng ma túy, bạo lực và trộm cắp không bị trừng phạt. Những công dân Mỹ bị lãng quên này, tự lo liệu cuộc sống.

ĐÀO DUY HÒA
LEWISHAM, NSW

Nằm cách Los Angeles 3 giờ lái xe về phía Nam, giữa sa mạc California, Hoa Kỳ, một cộng đồng gồm cả phụ nữ và nam giới sống tách rời xã hội. Những người dân Mỹ bị lãng quên này, không có chỗ ở cố định, tự làm nhà ở của họ từ những thứ vụn vặt, tạp nham.

Chào mừng đến với thị trấn Slab! Nằm trên một căn cứ quân sự cũ bị bỏ hoang, thị

trấn nhỏ bé này không có địa chỉ nhà, không có nước sinh hoạt, không có điện, không có hệ thống thu gom rác thải. Về thư tín ư? Người đưa thư không bao giờ xuất hiện. Nước để tắm, sinh hoạt? Một suối nước nóng gần khu nhà ở cắm trại là nguồn cung cấp nước nóng cho việc tắm táp của cộng đồng. Điện thì sao? Ngọn lửa truyền thống được dùng để thắp sáng và nấu nướng. Tuy nhiên cũng có một số

nhà đã đầu tư vào các tấm năng lượng mặt trời. Về vệ sinh? Mỗi người phải chịu trách nhiệm vệ sinh trên phần đất mình sử dụng. Rác thải và phân người chất đầy chung quanh khu vực nhà ở tạm bợ này.

Một xã hội tự trị, tự sinh tồn

Trên mặt đất khô cằn, nằm ngổn ngang những xe kéo nhà lưu động cũ kỹ, xe tải nhẹ và những ngôi nhà làm

nơi trú ẩn tạm bợ. Ở đây, quyền sở hữu không tồn tại. Mọi thứ đều được tổ chức một cách không chính thức. Có một vài tiệm, quán, chẳng hạn như một hiệu sách, một cửa hàng tạp hóa, một nhà nghỉ rẻ tiền hay thậm chí một quán cà phê Internet. Tất cả đều được làm bằng những mảnh gỗ và tấm kim loại lượm lặt. Tất nhiên bạn có thể thanh toán bằng tiền mặt, nhưng việc đổi chác hàng hóa cũng được thực hiện ở đây.

Các bảng báo đặt rải rác đó đây, theo sáng kiến của người dân, đề ra một số quy định: chó phải được xích, xe phải đậu đúng chỗ chứ không được đậu xe ở bất cứ đâu, có bãi đậu xe và giới hạn tốc độ di chuyển. Ngược lại với những gì người ta có thể tưởng tượng, cộng

Nhà ở tạm bợ tại Slab

đồng cố gắng tự tổ chức để có đời sống tốt nhất có thể. Một số nhà ở được

thiết kế với không gian sống ngăn nắp, có trồng cây và trang trí.

Cư dân

Trong một phóng sự phát trên YouTube năm 2018, một nhà báo đã gặp được nhân vật tiêu biểu của Slab, anh là một cựu lập trình viên máy tính. Anh đi chân trần, đầu đội mũ kaki, mái tóc dài phủ khỏi vai, tay cầm một tấm ván trượt có gắn bánh xe. Miệng ngậm điều thuốc, anh cho biết: *"Tôi có cuộc sống bình yên trong cộng đồng này. Tôi thoát khỏi sự phán xét của pháp luật và tìm thấy những người có hoàn cảnh tương tự mình tại đây"*.

Dưới cái nắng sa mạc chói chang như thiêu đốt, khoảng 50 đến 200 người

Một góc khác của East Jesus

cố gắng sống sót qua mùa hè ở thị trấn Slab. Theo một số người dân, nhiệt độ có thể lên tới 50 độ C. Vào mùa Đông, thị trấn Slab dường như mở rộng ra, dân số có khi lên tới 2000 người. Nó liên tục thay đổi tùy theo sự đến và đi của những người bị gạt ra ngoài lề xã hội.

Nằm ngoài sự giám sát của chính phủ

Việc ước tính chính xác số lượng cư dân ở thị trấn Slab là rất khó vì nó nằm ngoài tầm kiểm soát của chính phủ Mỹ. Mặc dù cách đó 6 km có một căn cứ quân sự, nhưng cộng đồng sống với sự thờ ơ, không một chút quan tâm. Cảnh sát không tuần hành trong khu vực này và luật pháp của kẻ mạnh nhất thống trị ở đây. Các trường hợp sử dụng ma túy, phá phách và hành hung không bị luật pháp trừng phạt.

Một tác phẩm nghệ thuật với tấm bảng kêu gọi tài trợ,

Một số tác phẩm nghệ thuật trưng bày tại East Jesus

Một cụm nhà ở được thiết kế với không gian sống ngăn nắp, có cây trồng và trang trí,

Một video của YouTuber Ruhi Cenet, xuất bản vào tháng 9 năm 2023, David, một cư dân của thị trấn Slab, cho biết: "Họ ném chai xăng nhồi bụi nhùi vào nhà tôi và phóng lửa đốt". Và những người ở Slab nói: "Đừng gọi cảnh sát để thừa gởi bất cứ điều gì, bởi vì nếu bạn gọi cảnh sát, bạn có nhiều khả

năng phải vào tù hơn là thủ phạm”.

Tổ giác bằng nghệ thuật

Nghệ thuật chiếm một vị trí quan trọng tại thị trấn Slab. Xuất phát từ con số không, cư dân Slab đã thể hiện sự tháo vát, tài xoay xở của mình để cho ra đời những tác phẩm ấn tượng, trong đó có tác phẩm mang tên là *Núi cứu rỗi* (Salvation Mountain). Ngọn núi đầy màu sắc này là một công trình hoành tráng của Leonard Knight: trong gần 30 năm, ông đã bày tỏ đức tin của mình thông qua công trình nghệ thuật dành riêng cho Chúa này.

Ở phía Bắc thành phố, một phòng trưng bày nghệ thuật ngoài trời, có tên gọi là East Jesus,

tập hợp các tác phẩm của những người vô danh, được tạo ra từ vật liệu tái chế. Nhiều tác phẩm tố cáo những vấn đề xã hội mà những người đàn ông và phụ nữ sống bên lề xã hội này phải gánh chịu. Họ mạnh dạn nêu lên sự cô lập, nghèo đói, thiếu hiểu biết và ma túy. Khách đến viếng thăm Slab có thể tài trợ hay mua tác phẩm nghệ thuật nào mà họ thích.

Ở Mỹ, số người vô gia cư ngày càng tăng. Vào tháng 1 năm 2023, Bộ Phát triển Nhà và Đô thị Hoa Kỳ thống kê được 653,100 người vô gia cư, nhiều hơn 70,650 người so với năm trước. Và cơ quan y tế Mỹ ghi nhận 107,000 ca tử vong do dùng ma túy quá liều trong cùng năm.

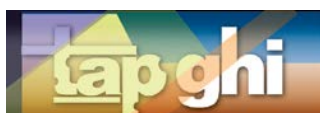
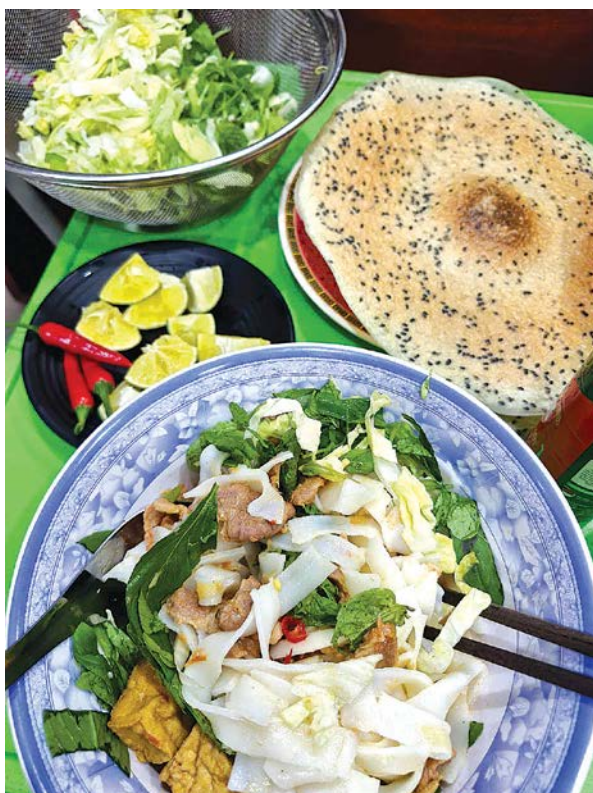
Bài và hình ĐDH

Núi cứu rỗi, tác phẩm nghệ thuật của Leonard Knight

Mỳ Quảng (chính hiệu) - do ông chú nấu (hình trái)

Mỳ quảng Phan Rí (hình phải)

Mỳ Quảng lạ lòng

NGUYỄN THANH BÌNH
SÀI GÒN, VN

Tôi ngần ngừ mãi, không biết nên viết tên món ăn này thành chữ “mỳ quảng” hay “mỳ Quảng” mới đúng. Không biết có nên viết hoa chữ q hay không? Không biết nên hiểu chữ “quảng” trong món ăn này chỉ là một tên gọi ngẫu nhiên thôi hay chữ đó luôn luôn được viết hoa để chỉ vùng đất địa danh chung “xứ Quảng”. Cái cảm giác của một kẻ từ nhỏ đến lớn chỉ biết mỗi một điều đình ninh duy nhất, khi lớn lên mới ngỡ ngàng nhận ra sự mới lạ khác biệt, để rồi bắt đầu ngắc ngứ ngại ngần khi nhắc đến món ăn có tên là “mỳ quảng” này.

Trong cuốn tản văn *Ngôi bên hiền nhìn nắng* (NXB Văn Học, xuất bản tháng 8/2024), cô bạn Nguyễn Thị Như Hiền, một người con đất Quảng Nam rất đã viết về món mỳ quảng này qua kinh nghiệm thực tế cô có được từ chuyến công tác ngắn ngày ở Phan Thiết. Đầu tiên là cảm giác rớt rít mừng rơn khi phát hiện tám bảng quán ăn đề chữ “Mỳ Quảng” trên đường từ sân ga về khách sạn, nhưng nhường ngay cho cảm giác hớn hở sau đó chính là sự chột dạ, hụt hẫng, buột miệng hỏi: “Phải đây là mỳ Quảng thiệt không?”. Khi mà tô “mỳ quảng” được Như Hiền tả thực như sau: “Tô mỳ nhiều nước, sổng

sánh màu điều. Cái đuôi vịt nằm bên trên, bên cạnh còn có một miếng giò heo, vài cục huyết, thêm vài hạt đậu phụng, hành lá...”. Câu chữ theo như Như Hiền thể hiện: “... cơ hồ muốn gặp bạn cũ mà thấy trước mặt mình một người lạ huơ lạ hoặc nên không giấu được sự thất vọng”.

Tôi đọc mà hiểu cái cảm giác “buông dưa sững sờ” của Như Hiền rõ mồn một, vì đó cũng gần như là cảm giác ngược lại của tôi khi đối diện với một tô mỳ Quảng chính hiệu!

Từ lúc được sinh cho đến suốt mười mấy năm học phổ thông, tôi gần như chỉ quanh quẩn ở vùng đất

Phan Rí - Phan Thiết quê mình, thì món mỳ quảng với tôi chính là món mà Hiền đã miêu tả trong bài tản văn ở trên. Và tôi cũng chỉ biết thế, cho đến khi được ông chú bên vợ là dân huyện Đại Lộc (Quảng Nam) nấu cho một tô mỳ Quảng thực thụ. Ngồi nhìn tô mỳ trước mặt mình hồi lâu, tôi thề thốt hỏi: “Này là mỳ Quảng à chú?”. Ông cười rộ: “Hỏi chi lạ rửa mi? Dân Quảng nấu mỳ Quảng thì đúng luôn rồi còn gì!”, làm tôi quê muốn chết.

Từ đó, tôi bắt đầu quan sát, tìm hiểu kỹ món mỳ Quảng của dân xứ Quảng và lúc nào cũng thầm có chút so sánh với món gọi là “mỳ quảng” ở quê mình. Chỉ là mãi vẫn không hiểu sao, biết bao lớp người từ xứ Quảng di dời vào phương Nam tìm kế sinh sống, giữ trọn hương vị món mỳ Quảng đặc trưng cho đến tít Sài

Gòn thậm chí xuống đến tận miền Tây, mà lại tránh ngang xứ Phan Rí - Phan Thiết chỗ tôi hay sao? Để dân ở chỗ tôi vui vẻ ăn món mì có sợi mỳ nhỏ nhỏ vàng vàng, nước dùng màu điều ngon ngọt ấy từ nhỏ đến lớn mà vẫn cứ hồn nhiên gọi tên là “mỳ quảng”! Hay là chữ quảng này không liên quan đến chữ Quảng - xứ Quảng kia?

Suốt thời gian học hành ở Sài Gòn, cũng như đi công tác tỉnh, tôi đã ăn nhiều quán có đề chữ “mỳ Quảng” và thậm nhận ra là đúng như vậy: Không có nơi nào nấu món mỳ quảng như ở xứ Phan Rí - Phan Thiết quê mình cả! Món ấy chỉ có ở xứ mình thôi!

Nghĩ lại mà hay thiệt chứ!

Ờ thì, ai đó ở đất Quảng Nam lưu luyến nhớ thương món mỳ Quảng kiểu Quảng Nam, luôn

có những hoài niệm bình yên và ký ức tươi đẹp gắn liền với món ăn này. Mỳ Quảng chính hiệu phải là sợi phở to dày, trắng, nước nhưn ít mà đậm đà, thấm đượm. Dĩa rau sống phải có bắp chuối xắt mỏng, không thể thiếu cây cải non hăng hăng nồng nồng nhẹ nhẹ, rồi bánh tráng nướng, miếng chanh tươi, trái ớt xiêm xanh... Thì, anh em đồng hương chúng tôi từ nhỏ đến lớn cũng hồn nhiên ăn mỳ quảng như cha mẹ ông bà mình đã từng ăn ở vùng đất Phan Rí - Phan Thiết này mà thôi, cũng thắc mắc gì đâu. Mỗi người ai nấy cũng đều tìm được những cảm xúc để nuôi dưỡng nâng niu, những ký ức để luyện nhớ, mến thương món ăn quê mình cả.

Hoài niệm cố hương, biết thương xứ mình, ăn một món quê là cứ như nuốt nhớ nuốt thương hết vào lòng, nhưng đằng sau đó

vẫn là những tình cảm ấm lòng với nơi chôn nhau cắt rốn. Không cần phân bua, không cần tranh cãi, không chê bai khích bác gì nhau...

Sau khi ăn chán chê mỳ Quảng chính hiệu đến từ đất Quảng, Tết rồi chúng tôi cũng vẫn bình thản về thăm nhà, thăm cha mẹ, và mừng Năm, mừng Sáu lại kéo nhau ra quán ăn món mỳ quảng đầu năm - chính là “món mỳ có sợi vàng, nhỏ, nước dùng màu điều...” ấy mà không hề có chút lấn cấn hay thắc mắc gì!

Thế mới biết, quê hương với mỗi người, là món ăn ở quê, là dòng sông con nước, là cục đất quê, không dễ gì quên được và cũng không có lý do gì để chối bỏ, cho dù có gặp được gì quý hơn, khác biệt hơn, sang trọng hơn, hay kể cả là hào nhoáng hơn.

NTB (THÁNG 02.2025)

Quán ở thị trấn Phan Rí Cửa
(ẢNH TỪ INTERNET)

ĐOÀN XUÂN THU
MELBOURNE

Anton Pavlovich Chekhov (1860–1904) là một trong những nhà văn vĩ đại nhất của nước Nga, được coi là bậc thầy của truyện ngắn hiện đại. Ông sinh ngày 29 tháng 1 năm 1860 tại Taganrog, một thành phố cảng nhỏ ở miền nam nước Nga, trong một gia đình nghèo khó. Cha ông là một người bán hàng tạp hóa, tính tình khắt khe với con cái, trong khi mẹ ông là một phụ nữ hiền hậu, có ảnh hưởng sâu sắc đến tính cách của Chekhov.

Tuổi thơ của Chekhov gắn liền với những năm tháng cơ cực, khi gia đình ông phá sản và phải chuyển

đến Moscow. Dù hoàn cảnh khó khăn, Chekhov vẫn cố gắng học tập và sau này theo học trường Y tại Đại học Moscow. Ông trở thành bác sĩ và luôn coi nghề y là một phần quan trọng trong cuộc đời mình, nhưng văn chương mới là đam mê lớn nhất.

Chekhov bắt đầu viết truyện ngắn từ những năm 1880 để kiếm sống và nhanh chóng khẳng định được tên tuổi. Các tác phẩm của ông thường tập trung vào cuộc sống hàng ngày của con người, khai thác tâm lý sâu sắc và chứa đựng những triết lý nhân sinh.

Bên cạnh việc viết truyện ngắn, Chekhov cũng là một nhà biên kịch xuất sắc với các vở kịch như Uncle Vanya (Chú Vanya), Three Sisters (Ba chị em) và The Cherry Orchard (Vườn anh đào). Những sáng tác này phản ánh sự chuyển biến xã hội và mối quan hệ giữa con người trong một thời đại đầy biến động ở nước Nga cuối thế kỷ XIX.

Không chỉ nổi tiếng ở Nga, Chekhov còn có tầm ảnh hưởng lớn đến nền văn học thế giới. Các nhà văn như Ernest Hemingway, William Faulkner, Raymond Carver đều chịu ảnh hưởng từ phong cách viết của ông.

Khác với nhiều nhà văn cùng thời, Chekhov không cố gắng đưa ra những kết

luận rõ ràng trong truyện của mình. Ông tin rằng nghệ thuật không phải để trả lời câu hỏi, mà là để đặt ra câu hỏi. Các câu chuyện của ông thường kết thúc mở, để lại dư âm, những suy gẫm trong lòng người đọc.

Các đặc điểm nổi bật trong văn chương của Chekhov là sự miêu tả cuộc sống một cách chân thực, không tô vẽ hay cường điệu. Thay vì những tình tiết gay cấn, ông tập trung vào những khoảnh khắc đời thường nhưng giàu cảm xúc. Chekhov luôn thể hiện sự thấu hiểu sâu sắc với nỗi khổ và tâm trạng của con người.

Một trong những tác phẩm tiêu biểu thể hiện rõ phong cách này chính là truyện ngắn Nỗi Đau (Grief), nói về sự hối tiếc muộn màng của một người chồng trong cách đối xử với vợ mình.

Grigory Petrov, một người thợ mộc ở một vùng quê nghèo khổ và thiếu thốn của nước Nga vào cuối thế kỷ XIX. Vợ Grigory Petrov lâm bệnh gần cả một năm trời. Họ đã dốc hết tiền bạc vào thuốc men nhưng dường như vô ích. Lúc này, bà đang trên bờ vực của cái chết. Grigory Petrov cố đưa vợ đến bệnh viện trong thị trấn với suy nghĩ còn nước còn tát, còn chút hy vọng nào không?

Trời tuyết rơi nhiều, đường

Nhà văn Anton Pavlovich Chekhov - BY_OSIP_BRAZ

trơn trượt, Grigory đặt vợ lên chiếc xe ngựa cũ kỹ. Con ngựa già nua lê từng bước rã rời, mệt nhọc. Cả hai không nói gì nhiều, chỉ có tiếng gió rít qua những hàng cây, tiếng bánh xe nặng nhọc lăn trên nền tuyết lạnh. (Hình ảnh tuyết rơi nhiều là hình ảnh của cuộc đời lạnh quá. Hình ảnh con ngựa già lê bước là hình ảnh Grigory mang vợ mình về chốn mãi chia xa!)

Trên đường đi, Grigory bắt đầu nói chuyện với vợ, nhưng thực ra Grigory đang tự nói với chính mình. Ông nhắc lại những năm tháng họ sống bên nhau, những khó khăn, gian khổ mà vợ ông đã phải chịu đựng. Suốt 40 năm qua, bà đã làm việc quần quật, gánh vác cả gia đình mà chưa bao giờ nhận được một lời yêu thương hay một cử chỉ dịu dàng từ chồng mình.

Chỉ đến lúc này, khi cái chết cận kề, Grigory mới nhận ra lỗi lầm của mình. Ông nói với bà bằng giọng nghẹn ngào: “Lẽ ra tôi nên đối xử với bà tốt hơn... Cuộc đời quá bất công với bà, và tôi cũng quá bất công. Tôi chưa bao giờ dành cho bà một lời tử tế, một nụ cười dịu dàng. Tôi thật tệ...” Bà vợ khẽ rên lên, hơi thở yếu dần.

“Cố lên bà nhé... Chúng ta sắp đến nơi rồi. Bà sẽ khỏe lại thôi...” Nhưng trong thâm tâm,

Grigory biết đó là điều không thể.

Cuối cùng, họ cũng đến thị trấn. Ông dừng xe, vội vã bước xuống. Lần đầu tiên trong đời, ông bế bà trên tay để đưa bà vào bệnh viện. Nhưng khi chạm vào bà, ông sững người. Bà đã lạnh ngắt. Bà đã chết. Bà trút hơi thở cuối cùng trên đường đi, trước khi kịp nghe những lời yêu thương muộn màng của chồng mình.

Chekhov không lên án, vì Grigory không phải là người xấu. Ông chỉ là một người nông dân

bình thường. Nhà quá nghèo, kiếm được miếng ăn trầy vì tróc vảy, sao mà không cơ cực? Grigory quá bận rộn với cuộc sống mà quên đi giá trị của tình yêu.

Câu chuyện đặt ra một câu hỏi nhức nhối: “Tại sao con người chỉ nhận ra giá trị của nhau khi đã quá muộn?”

Những lời hối tiếc của Grigory chẳng còn ý nghĩa khi người cần nghe chúng đã không còn nữa.

Chekhov không kết luận, không dạy đời phải làm thế này hay phải

Minh họa truyện ngắn Nỗi Đau (Grief)- NGUỒN X

làm thế nọ. Ông chỉ kể lại một tình huống mà ai cũng có thể thấy được chính mình trong đó, để rồi tự rút ra bài học cho bản thân.

Thông điệp của câu chuyện thật giản dị nhưng thấm thía. Chekhov nhắc nhở chúng ta rằng những điều tốt đẹp về sự yêu thương, chăm sóc cho nhau trong nghĩa vợ chồng không nên để quá muộn. Khi yêu thương một ai đó, hãy thể hiện ngay khi còn có thể, bởi thời gian không chờ đợi ai.

Câu chuyện của Chekhov không chỉ là một tác phẩm văn học xuất sắc mà còn là một bài học sâu sắc về cuộc sống. Nó khiến người đọc phải suy ngẫm về những giá trị quan trọng trong đời: “Đừng trì hoãn yêu thương. Một lời yêu hôm nay đáng giá hơn cả ngàn câu hối tiếc sau này.”

Người phương Tây có câu: "Whispered words—too late. Echoes in the empty room, love left unspoken."

Lời thì thầm quá muộn để nói ra chỉ vang vọng trong căn phòng trống, lời yêu thương chưa nói, giờ mới nói ai nghe?

ĐXT

DU FACE

LTS: Facebook là một mạng xã hội (social networking service) phổ biến rộng và có tầm ảnh hưởng rất lớn trên thế giới ngày nay. Ngoài khía cạnh giải trí, xả stress, giao lưu, lưu giữ nhật ký... Facebook còn được sử dụng như một phương tiện hiệu quả trong những cuộc cách mạng làm thay đổi tình hình thế giới. Hiện nay Facebook là một trong những lối thoát quan trọng để những trí thức, nhà báo, văn nghệ sĩ có khuynh hướng tự do đang sống tại Việt Nam cất lên tiếng nói của họ.

“FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ” chọn lọc và giới thiệu với quý độc giả những ý kiến (comment) dí dỏm, tếu táo của cư dân trang mạng này và giữ nguyên văn cách thể hiện của họ.

Chúng tôi xin phép các tác giả trên Facebook được trích lại và chân thành cảm ơn.

BBT Trẻ

Ngày hôm nay tôi và hôn thê cự lộn, nàng giận dỗi quăng chiếc nhẫn kỷ niệm ra ngoài cửa sổ rồi trốn trong phòng. Tôi vội đi mua bánh tráng trộn, lạp xưởng, trà sữa... tất cả thứ em thích, đến dưới sân nhà nàng để năn nỉ, xin lỗi. Sau nhiều lời trách móc, nàng chấp nhận tha lỗi cho tôi.

Sau đó, nàng tỏ ra hối hận và đi ra ngoài sân tìm nhẫn. Nhìn nàng lúi húi hơn 2 tiếng giữa trời nắng chang chang để tìm chiếc nhẫn khiến tôi cảm thấy thật là xót xa. Không thể đứng yên được nữa, tôi lại gần và đưa cho nàng chiếc nhẫn tôi lượm từ 2 tiếng trước đó (trong khi đứng năn nỉ nàng ở dưới đất)...

Thế là... chúng tôi lại cự lộn.

- NGUỒN: LAM PHAT

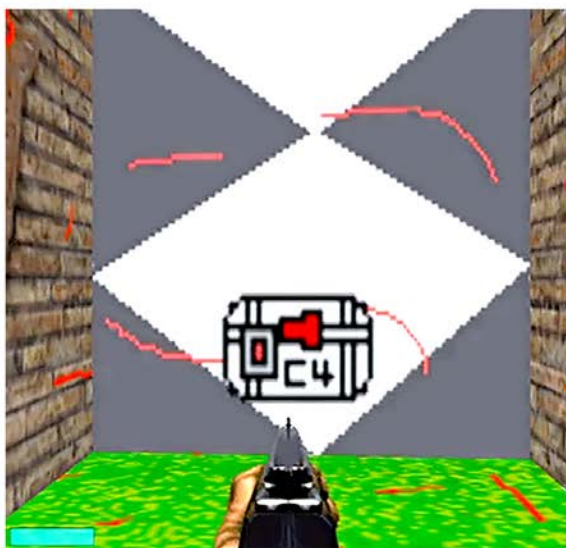
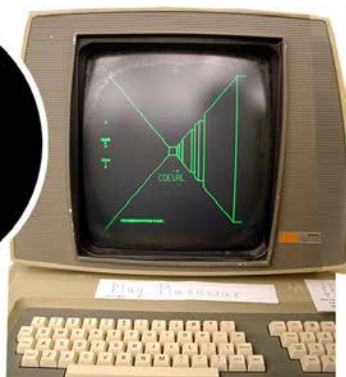
“Hãy cho tôi một điểm tựa, tôi sẽ nhấc bổng trái đất lên” là câu nói nổi tiếng của Archimedes (287-212 trước Công Nguyên). Ông là một nhà toán học, nhà vật lý, nhà phát minh huyền thoại người Hy Lạp. Hình của Archimedes được in ở mặt trước của Huy chương Fields, giải thưởng danh giá được coi là “Nobel Toán học” (vì giải Nobel không bao gồm lĩnh vực toán học), được Hiệp hội Toán học Quốc tế (IMU: International Mathematical Union) trao 4 năm một lần cho những nhà nghiên cứu nổi bật.

O-rê-ca (Eureka, nghĩa tiếng Việt là “tìm ra rồi”) là một giai thoại nổi tiếng về cách ra đời của “lực đẩy Archimedes” và của mục.. này.

Bang bang

Steve Colley

Hãy tưởng tượng bạn đang sống vào năm 1973, thời mà Internet còn chưa phải là thứ ai cũng biết, và điện thoại thì bự chà bá như cục gạch, máy tính thì bự như cái tủ lạnh. Thế mà Steve Colley, một anh chàng thực tập sinh tại NASA, đã khai sinh ra thứ mà ngày nay được nhân loại gọi là "game online" vào năm 1973.

Một ngày chán cảnh giấy bút, Steve Colley (một lập trình viên người Mỹ, lúc đó đang mày mò tại Trung tâm Nghiên cứu Ames của NASA) ngồi thử lập trình một mê cung 3D trên máy tính Imlac PDS-1, Steve Colley đặt tên cho trò chơi này là "Maze War".

Ý tưởng ban đầu là để người chơi lang thang trong mê cung bằng góc nhìn thứ nhất. Nhưng nhờ có hai đồng nghiệp kiêm đồng bọn là Howard Palmer và Greg Thompson tiếp sức, Steve Colley đã nâng cấp trò chơi này thành một "sân chơi mạng" qua ARPANET (Advanced Research Projects Agency Network) – tổ tiên của Internet. Thế là "Maze War" không chỉ dừng lại ở việc đi dạo mê cung mà còn cho phép nhiều người chơi bắn nhau tung búng trong thời gian thực.

Vào cái thời mà máy tính còn chậm như rùa bò, việc kết nối vài người chơi qua mạng để "đấu súng" đã là một kỳ tích nên từ một "phi vụ" nhằm "giết thời gian" của Steve Colley và đồng bọn mà "Maze War" thành một trò chơi gây ghiền, làm "mất thời gian" nhiều người. "Maze War" cũng trở thành ông tổ của đế chế game FPS (bắn súng góc nhìn thứ nhất) trị giá tỷ đô thời nay - mở đường cho cả một kỷ nguyên game multiplayer, nơi mà giờ đây bạn có thể "gào thét" với đồng đội qua micro thay vì ngồi im lặng trong mê cung như hồi đó.

Steve Colley sau này không thành "siêu sao" như mấy ông lớn trong ngành game sau này, nhưng có lẽ ông và những đồng bọn rất ít khi bị căng thẳng nhất, họ chính là những người đầu tiên hưởng đặc quyền có thể xả "stress" bằng cách bắn nhau đùng đùng (mà không cần súng thật) sau (hoặc trong) giờ làm.

Xe đạp nam có sườn ngang, ghi đông ngang, xe không có vè chắn bùn (NGUỒN: MANHHAIFLICKR)

Trăm năm xe đạp

Chiếc xe đạp theo chân người Pháp vào Việt Nam từ cuối thế kỷ 19, nhưng sức phổ biến của nó trong đời sống người dân Việt chỉ thật sự thể hiện sau đó vài thập niên. Và kéo dài đến tận ngày nay.

TRANG NGUYỄN

Vào những năm 1895 -1897, cho biết vua Thành Thái hay dùng xe để đi dạo Hoàng thành lúc rảnh rỗi (ẢNH: TƯ LIỆU)

Rất khó để nói chính xác ai là người Việt đầu tiên sử dụng xe đạp. Nhưng nếu nói về sở hữu, thì vua Thành Thái được xem là người đầu tiên có xe đạp riêng. Một tấm hình đăng trên báo L'Illustration vào những năm 1895 -1897, cho biết vua Thành Thái hay dùng xe để đi dạo Hoàng thành lúc rảnh rỗi.

Đọc sách cũ mới biết mãi đến 10 năm sau, tức năm 1917, các trạm bưu điện mới trang bị xe đạp cho nhân viên phát

thư. Thời bấy giờ chiếc xe trông rất hầm hố và không thấm mỷ chút nào. Sườn xe đạp làm bằng sắt đúc rất nặng, bánh làm bằng cao su đặc (thời đó chưa có ruột xe bơm hơi, cấu trúc sườn vỏ đúc liền khối như bánh xe kiếng ngựa kéo), không có vè chắn bùn. Xe đạp phát thư đầu tiên không phải ở Sài Gòn mà ở tỉnh Gò Công, bưu điện sở tại được cấp cho 4 chiếc xe đạp, lúc này chính quyền phải thuê một “chuyên gia” người Pháp từ Sài Gòn về hướng dẫn cách đạp xe.

Mãi đến đầu thập niên 1930, xe đạp của Pháp mới cải tiến toàn diện khi nhập vào Đông Dương bên cạnh số ít xe hơi xuất hiện trên đường phố. Sườn xe làm bằng nhôm và xe có hai loại dành cho nam và nữ giới. Xe đạp nam chỉ có một kiểu dáng sườn ngang (đòn dồng), ghi-đông ngang. Khung sườn xe nữ (xe đạp đầm) thanh thoát có hai gọng sườn hạ thấp để các cô dễ dàng bước chân qua ngồi lên yên xe. Thuở ấy hầu hết xe đạp được nhập từ Pháp từ hãng Peugeot hoặc một vài hãng khác. Nhưng xe hiệu Peugeot được dân chúng ưa chuộng nhất vì kiểu dáng thanh lịch.

Anh bạn tôi kể, chiếc xe đòn dồng của Pháp toàn

bằng nhôm của ông nội mua cho cha anh hồi gia đình từ quê lên Sài Gòn sinh sống. Nó gắn liền gần như cả cuộc đời với cha anh từ lúc đi học cho tới đi làm thư ký của một hãng buôn lớn. Thuở giữa thập niên 40, chiếc xe đạp nhôm đắt tiền gấp đôi một chiếc xe đạp Peugeot của Pháp nhập vào bán ở Sài Gòn. Thời ấy ngoài giao thông công cộng bằng xe điện; xe đạp, xe ngựa, xe hơi không nhiều cho nên nhà nào có xe đạp Pháp là thuộc loại khá giả trung lưu. Sau này giao thông đô thị có thêm xe taxi, xe lam, xe gắn máy

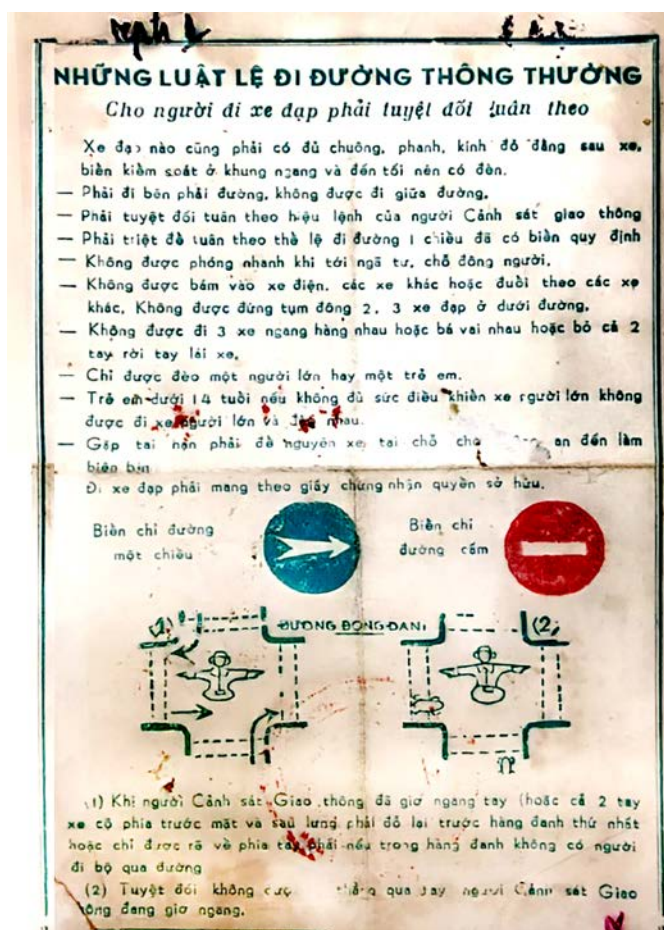
nhưng xe đạp vẫn là loại phương tiện cá nhân chiếm ưu thế.

Giá một chiếc xe đạp khi ấy vẫn đắt so với mức sống trung bình. Khoảng cuối thập niên 1940, một chiếc xe đạp Peugeot có giá 27 đồng, gần bằng cả tháng lương của một người lao động bình thường. Thế nên ngoài là phương tiện di chuyển, xe đạp còn là công cụ phân biệt giai cấp trong xã hội. Xe mua xong có cả giấy chứng nhận sở hữu.

Người bạn lớn tuổi khác kể thêm kỷ niệm xe đạp ở thời trung học với

những lần kè kè cô bạn cùng lớp tan trường. Gạ mãi lắm, nài nỉ mới dỗi cha mẹ đi học bằng xe lam vì đi xe đạp tà áo dài hay vướng vào bánh xe làm bẩn áo. Cứ sáng chàng trở tới điểm hẹn, nài nỉ vén tà áo thẹn thùng ngồi phía sau. Để thêm phần lãng mạn, chàng năn nỉ đòi đổi chiếc xe sườn ngang bằng nhôm của ông già chạy cho ra dáng đàn ông hơn là đi chiếc xe đạp đầm Peugeot cha mẹ mua cho hồi lên đệ tam. Chiều con nhưng vẫn nhắc nhở rằng đừng đua đòi với chúng bạn, lo học hành, năm nay thi cử không khéo “rớt tú tài anh đi trung sĩ” thì cha mẹ già trông cậy vào ai, chứ nào biết thằng con vào tuổi thêu dệt mộng tình.

Đó là thời gian sau vào thập niên 60, chứ thời cha tôi toàn xe đạp Pháp, anh bạn đình chính. Anh nói thêm, chỉ ở Sài Gòn mới có nhiều xe đạp, chứ quê nội ở Vĩnh Long xe đạp thời đó cũng không nhiều. Sau này nhiều đại lý nhập

Người đi xe đạp thời Pháp thuộc phải học luật lệ giao thông dành cho xe đạp (ẢNH: TƯ LIỆU)

xe hiệu Pacific, rồi các cơ xưởng Sài Gòn làm sườn xe dán mác ngoại quốc nhưng phụ tùng thì nhập vào chứ chưa sản xuất được, thậm chí là cái ghi-đông. Hồi thời cha anh, luật giao thông bắt buộc, xe đạp phải gắn đèn nên chiếc xe nào cũng đều có bộ phận dinamo cạ vào bánh xe phát ra dòng điện để đốt bóng đèn gắn dưới cổ xe. Do đó vỏ xe trước thường mòn một bên. Sau này, có đèn hay không đèn cứ chạy ban đêm chẳng cảnh sát nào phạt.

Nghe anh kể làm tôi nhớ hồi trước nhà có hai chiếc xe đạp, một chiếc hiệu Peugeot, chiếc kia

hiệu gì đó tôi không rõ. Chiếc Peugeot gắn liền với thời gian học cấp ba của tôi sau năm 1975, thời xe đạp trở lại lên ngôi huy hoàng trên đường phố Sài Gòn. Tôi cũng không rõ chiếc Peugeot trong nhà có phải là xe đạp do Pháp sản xuất hay xe giả dán mác decal bán đầy ở các tiệm sửa xe đạp xe gắn máy. Tuy nhiên cặp vỏ xe hiệu Michelin cũ chưa mòn làm tôi tin tưởng. Đã là xe Pháp thì phải trọn vẹn toàn bộ. Thiếu cái đèn, đi mua cái đèn và bộ dinamo gắn vào cho ra dáng xe nguyên thủy. Tốn tiền lòng kiếm mua cho được, cuối cùng

phải tháo bỏ vì xe không có chỗ gắn đèn, chế tối chế lui, đèn lúc sáng lúc không, bánh xe mòn một bên lại đạp nặng. Mấy năm sau, vỏ xe banh talon vá chằng vá chịt rách xài thêm thời gian ngắn rồi đem bán lạc xoong mua chiếc xe đạp cuộc sườn ngang của Tiếp Khắc hai đĩa năm lớp đi cho giống cua rơ.

Thằng bạn chơi xe cổ ở Sài Gòn tiếc rẻ, “phải chi giữ tới giờ, nếu đúng là xe thứ thiệt giá của nó không thua chiếc xe gắn máy xịn”. Ai mà biết nó xịn hay không, xe chỉ có mác Peugeot bằng giấy decal không thấy mác đồng ấn chứng “Made

in France”, lỗ xe dỏm thì giữ lại làm gì. Chiếc Peugeot này nó cũng “vật” tôi đủ lắm. Sên dẫn đĩa mòn, đạp nhanh là rớt sên vướng kẹt giữa cái chắn sên, tháo ra gắn lại, hai bàn tay lấm lem mỡ bò đen thui thấy ớn.

Ngày nay, chiếc xe đạp Peugeot có giá so với ngày xưa bởi vì nó là xe của những người có tinh thần hoài cổ. Không mấy ai có xe còn giữ nguyên trạng đầy đủ phụ tùng. Phần nhiều xe hư hỏng thay nhiều bộ phận cũng chẳng có giá là bao. Dân chơi xe mua vài ba chiếc tháo ra ráp lại thành một chiếc thì giá mác là điều đương nhiên.

Xe đạp nữ (xe dầm) có sườn thanh thoát, sườn ngang hạ xuống trụ sườn, ghi đong cánh én
(NGUỒN: MANHHAIFLICKR)

Trong thực tế, hiện nay một chiếc xe đạp hiệu Peugeot nhập từ Pháp giá đến 1,500 đô, chẳng rẻ chút nào! Kiểu dáng loại xe này hiện đại không thon thả như chiếc xe đạp Pháp ngày xưa nên dân chơi xe đạp vẫn ưu ái cho chiếc xe cũ mang dấu ấn văn hóa một thời, sau trăm năm người Pháp mang xe đạp vào Việt Nam, được xem là phương tiện giao thông đơn sơ nhưng hiện đại vào thời đó.

Mấy ông bạn nghe tôi nói nhà có chiếc xe đạp Peugeot thì bảo chắc hồi đó gia đình tôi khá giả lắm. Khá gì, dân lao động bình thường. Ba tôi đi lính, mà tiền lính là tính liền. Má tôi buôn bán gánh thêm chút ít lo cho cuộc sống. Ông bạn người Bắc kể chuyện xe đạp rằng: Ở Hà Nội gia đình nào có chiếc xe đạp Peugeot là một gia tài lớn. Xe có đăng bộ, mang bằng số lưu thông như xe gắn máy. Trước năm 1954, người Pháp nhập xe đạp, xe gắn máy vào Đông Dương buôn bán và số ít gia đình có thân nhân là Việt kiều Pháp gởi xe về cho gia đình sử dụng. Tuy vậy, số xe đạp và xe gắn máy không nhiều bằng trong Nam, nhất là Sài Gòn. Anh chàng Hà Nội nào có chiếc Peugeot cá vàng là một trong những tiêu chuẩn để chọn người

yêu của các cô gái Hà Nội thời cách nay nửa thế kỷ.

Như trên đã nói, thời sau 1975 là thời trở lại huy hoàng của xe đạp (vì khan hiếm xăng dầu, xe gắn máy, xe hơi nằm xếp xó). Các cơ xưởng mọc ra như nấm sản xuất xe đạp. Chợ Tân Thành ở Q.5 chuyên bán phụ tùng xe đạp xe gắn máy Hồng Kông sản xuất bên hông Chợ Lớn. Có khi dây sên đứt ra lộn trái, đánh bóng như mới, gắn vô xe chạy một hai năm là bỏ. Vào thời gian này, ai có chiếc “Phượng Hoàng” là oách lắm. Phải công nhận một điều, hàng hóa của Trung Quốc sản xuất chề gì thì chề, chứ xe đạp Phượng Hoàng đẹp và bền lắm.

Hình ảnh giao thông Sài Gòn giờ đã khác xưa, chỉ một số ít người lao động, học sinh còn sử dụng xe đạp. Tuy vậy, chiếc xe đạp luôn giàu hình ảnh của những nhà văn, nhà thơ, nhạc sĩ. Giới văn nghệ sĩ có thích đi xe đạp không lại là một chuyện khác hay chỉ nhìn em “chiều chiều em đạp xe, thả dốc dài bến Đá” (Tình ca Vũng Tàu – Hoàng Vân). Trăm năm qua xe đạp vẫn còn đó và tôi tin rằng nó mãi mãi tồn tại trong đời sống con người.

TN

Mời bạn đặt câu hỏi với mục

An Sinh Xã Hội (Social Security) là những vấn đề về:

- Trợ cấp hưu trí
- Trợ cấp người già
- Trợ cấp tàn tật

Do cô Angie Hồ Quang phụ trách. Nếu quý bạn có câu hỏi xin email đến Ban Biên Tập Trẻ tại:

bientap@trenews.net

Phúc Lợi Xã Hội [Texas Health and Human Services Commission (HHSC)] là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình với các dịch vụ về thực phẩm, chăm sóc sức khỏe, bao gồm các chương trình Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid, Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP).

Mục “Phúc Lợi Xã Hội” do cô Cindy Thu Hoàng là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang, phụ trách.

Nếu quý bạn có bất kỳ thắc mắc gì, xin gửi câu hỏi về:

bientap@trenews.net

Lễ Phục Sinh ở các nơi trên thế giới

Trong tiếng Anh lễ Phục Sinh được gọi là Easter Day. Như tên gọi phục sinh, ngày này với tín đồ Thiên Chúa giáo là ngày đánh dấu việc chúa Giêsu bị đóng đinh và sống lại.

Đây là ngày lễ quan trọng nhất trong năm của người theo đạo Thiên Chúa, Kitô giáo (Công giáo, Chính thống giáo, Tin Lành, Anh giáo). Thời xa xưa người ta gọi lễ hội mùa xuân (Frühlingsfest / spring festival) hay “Ostarum” người Đức gọi là “Ostara” và danh từ “Ostern/ Easter” nguồn gốc từ chữ “Ost/ East” hướng về phương đông mùa xuân mặt trời sắp lên.

Lễ Phục Sinh 2025 nhằm vào ngày Chủ Nhật 20/04/2025 Dương lịch.

Vào ngày Lễ Phục Sinh người ta thường tham dự Thánh lễ, trang trí nhà cửa đẹp và dành nhiều thời gian quây quần bên bạn bè và những người thân yêu...

1. Lễ Phục Sinh ở Tây Ban Nha

Nếu muốn biết về Lễ Phục Sinh ở các quốc gia thì bạn cần chú ý đến Tây Ban Nha. Bởi đây là một trong những quốc gia có dịp Lễ Phục Sinh được tổ chức hoành tráng nhất. Theo đó, Easter Day tại Tây Ban Nha còn được gọi là Semana Santa hay Tuần Thánh. Nó được tổ chức trong suốt 7 ngày trên bán đảo Iberia.

Về thời gian, lễ kỷ niệm bắt đầu trong tuần cuối cùng của Mùa Chay. Nó được đánh dấu bằng đám rước lớn, đầy công phu ở hầu hết các thị trấn và làng mạc. Trong lễ diễu hành, mọi người sẽ đi qua các đường phố trong trang

Lễ Phục Sinh ở Ý - STEFANOROMETOURS.COM

phục hóa trang. Họ sẽ mô tả lại các cảnh đặc biệt trong Kinh Thánh.

2. Lễ Phục Sinh ở Pháp

Điểm đến tiếp theo mà người quan tâm Lễ Phục Sinh ở các quốc gia cần biết là Pháp. Tương tự như Tây Ban Nha, Easter Day ở Pháp cũng bắt nguồn từ truyền thống của người Công Giáo. Ngày lễ ở nước này thường mang tính chất tôn giáo hơn so với các quốc gia khác.

Cụ thể, ở Pháp, chuông nhà thờ ngừng rung vào dịp Lễ Phục Sinh như một dấu hiệu thể hiện sự tôn trọng với cái chết của chúa Giêsu. Hơn nữa, họ sẽ giải thích với trẻ em về sự im lặng này rằng những chiếc chuông đã bay đến Roma để được Giáo Hoàng ban phước. Vào buổi sáng của ngày Chủ Nhật Phục Sinh, những chiếc chuông sẽ bay trở lại Pháp với đầy “sự ngọt ngào” cho trẻ nhỏ. Khi trở lại gác chuông, những chiếc chuông sẽ tiếp tục rung lên vui vẻ

3. Lễ Phục Sinh ở Đức

Thứ Sáu Tuần Thánh và Thứ Hai Phục Sinh đều là những

ngày nghỉ chính thức của Đức. Họ ăn mừng bằng cách đốt lửa trại vào hoàng hôn của ngày Thứ Bảy Tuần Thánh. Thậm chí, một số nơi còn biến việc đốt lửa trại thành các lễ hội nhỏ

4. Lễ Phục Sinh ở Ý

Nếu tìm hiểu về Lễ Phục Sinh ở các quốc gia, bạn sẽ thấy Giáo Hoàng là người chủ trì buổi lễ tại Ý. Buổi lễ sẽ được tổ chức long trọng vào Thứ Sáu Tuần Thánh tại thánh đường Thánh Peter. Trong Thánh Lễ, một cây thánh giá khổng lồ làm bằng những ngọn đuốc đang cháy sẽ được nâng lên bầu trời đêm.

Còn tại Florence, Chủ Nhật Phục Sinh được đánh dấu bằng Scoppio del Carro. Đây là một phong tục đã kéo dài hàng thế kỷ. Trong đó, một toa xe khổng lồ, được thiết kế công phu chứa đầy pháo hoa sẽ được đốt cháy bằng tên lửa hình chim bồ câu.

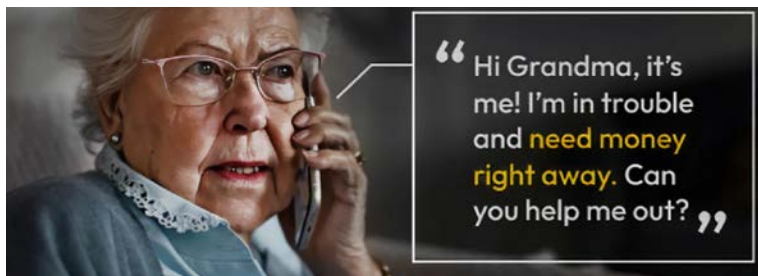
Trên khắp nước Ý, các đám rước tôn giáo liên tục được tổ chức trong 3 ngày. Mọi người sẽ mặc trang phục cổ xưa và diễu hành qua đường phố.

DH- THEO TIN INTERNET

Lừa đảo người già

BẢO SƠN

Trong khoảng thời gian từ 2020 tới nay, đã có trên 225,000 người già là nạn nhân bị lừa đảo với tổng số tiền mất lên tới trên 700 triệu đô la. Giữa tháng 2 vừa qua, 25 tên lừa đảo người Canada đã bị bắt với số tiền lừa được là 21 triệu đô la. Tình trạng người lớn tuổi bị lừa bịp ngày càng gia tăng, nhất là sau những phát minh mới về trí tuệ nhân tạo.

1. Tổ chức xuyên quốc gia. Những tổ chức lừa đảo này là những tổ chức chuyên nhắm vào người lớn tuổi, vì vậy được gọi là “grandparents scam”. Nạn nhân của nhóm người Canada nói trên trải rộng 40 tiểu bang của Hoa Kỳ và đã bị tòa án tiểu bang Vermont trừng trị với các bản án từ 20 tới 40 năm tù. Đó không phải là tổ chức duy nhất mà có rất nhiều tổ chức tương tự.

2. Cách thức tiến hành. Kẻ gian giả dạng là thân nhân, thường là con hay cháu, đang cần gấp tiền như để “bail” (tiền đóng để tại ngoại), đóng tiền bệnh viện...sau khi gây tai nạn xe cộ. Một số kẻ khác của nhóm sẽ đóng vai luật sư hay tòa án. Nạn nhân là người già sẽ bị thuyết phục để gửi tiền qua nhiều hình thức khác nhau: wire, chuyển khoản, Zelle, tiền ảo (cryptocurrency) hoặc chúng có thể cử người tới nhà lấy tiền mặt. Nạn nhân thường bị “hù” là đã có lệnh tòa phải giữ mọi thứ bí mật không được tiết lộ cho ai.

Lừa đảo qua điện thoại không phải là điều mới, nhưng với sự phát triển của trí tuệ nhân tạo, kẻ gian có thể tạo ra hình ảnh, tiếng nói giống y như thật và không thể bị phát hiện nếu không phải là chuyên viên computer.

3. Những điều lưu ý. Nếu nhận một cú điện thoại từ người thân, nên chú ý:

- Tai nạn. Kẻ giả danh thân nhân thường báo là bị tai nạn, bị cướp, bị thương hay bị bắt giữ ở một địa điểm nào đó.
- Thúc đẩy: kẻ gian nhấn mạnh là nếu không chuyển tiền ngay sẽ gánh hậu quả nặng nề hơn.
- Giữ liên lạc liên tục: chúng yêu cầu tiếp tục nói chuyện điện thoại trong lúc chờ chuyển tiền.

- Bí mật: chúng hướng dẫn cách chuyển tiền, thường là gift card, cryptocurrency, hoặc cử người tới lấy tiền mặt.

4. Những điều cần làm.

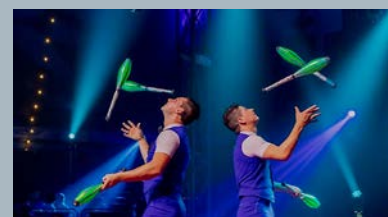
- Không đưa hình ảnh của mình lên trang mạng xã hội và giới hạn người có thể truy cập.
- Cắt ngay cuộc gọi và tự mình gọi lại số điện thoại của thân nhân hay con cháu bị tai nạn và cần tiền.
- Giữ bình tĩnh. Bối rối là cơ hội cho kẻ gian tấn công tiếp. Xác nhận những cơ quan mà kẻ gian đại diện bằng cách tự tra và gọi điện thoại đến cơ quan đó để xác nhận danh tính người gọi. Báo với thân nhân khác trong gia đình để cùng kiểm tra.

DALLAS Sự Kiện

FAR BEYOND

20/3 tới 30/3. Chương trình xiếc mới “Far Beyond” với nhiều màn trình diễn đặc sắc uốn dẻo, nhào lộn trên không, tung hứng...và nhiều tiết mục khác

Địa điểm: Red Tail Pavilion, 2801 E Spring Creek Pkwy, Plano TX 75074. **Giá vé:** \$17-\$60.

GATEWAY TO THE GLOBE: A MULTICULTURAL CELEBRATION

29/3. Lễ hội đa văn hóa với trưng bày về địa lý, truyền thống, văn hóa, ẩm thực của nhiều nước trên thế giới

Địa điểm: Farmers Branch Historical Park, 2540 Farmers Branch Ln, Farmers Branch TX 75234. **Giá vé:** miễn phí.

DISNEY ON ICE PRESENTS LET'S DANCE!

27/3 tới 30/3. Chương trình trượt băng vui với các nhân vật Mickey, Minnie, Donald và Goofy của Disney, có trượt băng nghệ thuật, nhào lộn, đóng thế và hiệu ứng đặc biệt

Địa điểm: American Airlines Center, 2500 Victory Ave, Dallas TX 75219. **Giá vé:** \$26

Những người không có tuổi hưu

Trông chờ cho đến tuổi bảy mươi lăm, họ chỉ trông đến bảy lăm để được hưởng 5 trăm ngàn đồng mỗi tháng, dầu món tiền từ chính sách mới chẳng thấm béo vào đâu...

Làm ruộng, nghề của những người già hiện tại bởi giới trẻ chẳng ai chọn xuống ruộng

UYÊN CA
QUẢNG NAM - VN

Nỗi lòng không hưu

Gần đây, người ta hay nói đến AI và những vấn đề có tính “đuối bất” giữa con người với trí tuệ nhân tạo để tránh nguy cơ thất nghiệp. Nhưng với những người không có tuổi hưu, hình như câu chuyện ấy đã xảy ra từ vài mươi năm trước, vì phần đông họ chỉ biết đọc, biết viết, biết ký tên và biết đếm tiền, cộng trừ số tiền chi tiêu hằng ngày là mừng rồi.

Tôi nhớ cách đây chừng 10 năm, gần nhà tôi có

một người tên Lương, ông này đứng với cái tên của mình, hiền hậu, chân chất... nhưng vì không biết chữ nên đời ông khổ. Ông nuôi một con heo làm vốn, tính khi heo đủ lớn sẽ bán con heo, mua bò. Thế rồi con heo lớn, người ta đến hỏi mua với giá khá là cao, vậy là ông Lương gặt đầu.

Bán heo xong thì hồi ôi, cả gia đình ông mất ăn mất ngủ, vì 2 triệu đồng mà người ta đưa cho ông là một đồng tiền lẻ, con gái ông đếm đi đếm lại chưa tới 7 trăm ngàn đồng. Vậy là kế hoạch nuôi bò dưỡng già, một

kiểu hưu trí của người nghèo của ông Lương bị phá sản. Ông Lương đau đớn đến đổ bệnh.

Bà Bướm, người bán trâu cau trên chợ đầu làng, năm nay bước sang tuổi 80, tâm sự với tôi chuyện của bà:

- Ban đầu bà nghĩ rằng thôi thì sang 80 nghỉ hưu cho nó phở. Nhưng có phở được, phải làm tiếp.

- Bà có được truy lĩnh tiền của 5 năm kể từ 75 tuổi không bà?

- Không có con ơi, nhà nước họ hạ độ tuổi thì người dân được nhờ, còn

mình trước đó chưa được hạ tuổi nên mình không được nhờ.

- Mỗi tháng bà nhận được bao nhiêu?

- Mỗi tháng 5 trăm ngàn đồng, đủ mua gạo, mắm, dầu ăn con à, có dư chút đỉnh để mua nửa ký thịt heo, những ngày khác, mình có sẵn gạo, mắm, dầu ăn rồi, chịu khó ra chợ ngồi bán buôn trầu cau để kiếm ít đồng mua thêm con cá, miếng thịt.

- Các con cháu nhà có nói gì khi bà ra bán ngoài chợ vậy không?

- Con bà cũng khổ nên bà mới ra ngồi đây, chứ tụi nó giàu có một chút thì mình nhờ. Bà còn sắm cho mấy đứa nhỏ cây viết, cuốn tập. Tụi con của bà cũng khổ, nó thất nghiệp liên miên, từ hồi dịch tới giờ!

Chỉ mong có vài đồng đắp đổi qua ngày, còn ngồi bán được là vui rồi

- Trung bình một tháng, bà chi tiêu chừng bao nhiêu?

- Chừng hơn triệu đồng (tương đương 0.35USD), có tháng thì gần 2 triệu

vì cưới hỏi, tang chay của xóm làng.

- Có bao giờ bà nghĩ đến chuyện bán đất để chi tiêu thêm không?

- Có mà không được, một

phần vì để cho tụi nhỏ ở, phần khác là đất trong diện quy hoạch chờ, chưa biết đến bao giờ nhà nước mới thu hồi đền bù...

Cảnh quê lên phố

Thời gian gần đây, hầu hết các vùng quê đều nỗ lực để lên thành phố, mà nói chính xác hơn là chính quyền địa phương nỗ lực. Bởi khi quê được xét lên thành phố, tức xã được xét lên phường, quận được xét lên thị xã thì cơ quan địa phương sẽ được rất nhiều mối lợi. Một phần lợi từ bên trên đổ xuống để xây dựng cơ sở hạ tầng, mỗi cơ sở hạ tầng là một cơ hội để chia chác, chằm mút. Phần khác, mỗi năm thu về một số tiền thuế khổng lồ từ người dân.

Người nông dân chân lấm tay bùn lâu nay vốn

Ngấp nghé 70 tuổi, người đàn ông này dựa vào một chiếc xe bán thức ăn nuôi 2 đứa con học đến tiến sĩ

dựa vào mảnh ruộng, con gà, con vịt, dùng cái bị đánh thuế phủ đầu, như trường hợp ông Đồng ở Điện Bàn tỉnh Quảng Nam, lâu nay đất của ông vốn là đất vườn để trồng rau củ quả các loại, đất nhiều đồi để lại, ông là người thừa kế. Năm 2010, ông có bán một thửa đất để người ta làm nhà, vậy là theo luật lúc đó, toàn bộ đất của ông muốn bán thì phải chuyển sang diện đất ở hoàn toàn. Và ông chuyển sang đất ở để bán. Sau đó tiếp tục canh tác. Khi xã lên phường, ông Đồng phải đóng mỗi năm gần 10 triệu đồng tiền thuế, con số quá lớn

Phụ hồ đầu có tuổi huu!

Bán thức ăn trước cổng trường, nghề của nhiều người quá tuổi lao động nặng, chọn

Ngày qua ngày, còn sức là còn cày

Đến vườn mua chuối, về ủ chín, mang ra đầu làng bán, công việc mấy chục năm qua của một người không có tuổi hưu.

đối với một người quanh năm suốt tháng đi làm thuê như ông.

Khi nghe ông than thở, cán bộ xã bảo ông như vậy là quá sướng vì đất của ông nếu bán sẽ có hàng chục tỉ. Nghiệt nổi, đất một khi lên diện đô thị thì bị quản lý quá chặt, và việc đầu tiên của việc này là đặt nó vào tình trạng đang quy hoạch. Một khi đất bị đặt vào diện quy hoạch thì có xây cái chuồng heo để nuôi cũng không được, hướng chi bán.

Tình trạng người già không có hưu như ông Đồng, bà Bướm nhiều vô kể. Và khi những góc quê được đôn lên thành đất thành phố, dường như những người không tuổi

hưu là chịu trận nặng nhất, họ trở nên khó khăn hơn với các khoản tiền thuế, từ thuế đền ơn đáp nghĩa, thuế môi trường... cho đến thuế đất. Dường như đụng đâu cũng thấy tốn, chỉ có cán bộ ở địa phương là giàu.

UC

Xấp xỉ 80, cái tuổi còn bươn bả kiếm cơm không hiếm gặp ở Việt Nam.

3 CÁCH ĐỂ TẠO MỘT VƯỜN RAU

1. Trồng trong chậu. Cách này thích hợp cho không gian nhỏ, ban công, thậm chí một cửa sổ có nhiều ánh nắng. Đây là môi trường trồng trọt không cần đất. Potting mix và compost là hai nguyên liệu chính dùng để trồng rau. NGUỒN: GARDENING KNOW HO

2. Xây bồn. Gạch, gỗ, kim loại là những nguyên liệu thường được dùng để làm viền quanh bồn trồng rau. Thông thường, bồn trồng rau có kích thước từ 4'x4' trở lên với chiều cao từ 6 inch đến vài feet. Cách làm vườn rau này tốn kém hơn nhưng thích hợp với những khu vườn không có đất tốt (đất ở những ngôi nhà mới xây), khu vực đất dễ bị ngập úng. NGUỒN: MIDWEST LIVING.

3. Trồng trực tiếp dưới đất. Là cách làm vườn truyền thống được tạo trực tiếp trên đất hiện có. Có thể tạo ra bằng cách đào luống; cách dễ hơn là phủ tấm nylon đen hoặc bìa carton trực tiếp lên mặt đất để diệt cỏ trước khi trồng. NGUỒN: FAMILY HANDYMAN.

Trồng rau

Bạn đang có ý định tự trồng rau củ sạch cho bữa ăn của gia đình? Hãy áp dụng những mẹo này để tạo một vườn rau cho năng suất cao, bất kể không gian trồng trọt của bạn lớn hay nhỏ.

Có 3 cách chính để tạo một vườn rau: trồng trong chậu (container garden), xây bồn (raised bed) và trồng trực tiếp dưới đất (in ground bed). Việc bắt đầu xây dựng một vườn rau có thể là công việc khó khăn hoặc tương đối dễ dàng. Tất cả phụ thuộc vào kế hoạch, ngân sách và cách thực hiện của bạn. NGUỒN: GOOD HOUSEKEEPING.

■ Vị trí đặt vườn.

Cần lưu ý đến các yếu tố như ánh nắng, gió, thoát nước trước khi xây vườn rau của bạn. Các yếu tố kể trên vô cùng quan trọng và sẽ quyết định trực tiếp đến năng suất rau trái trong tương lai. NGUỒN: THE GARDENER.

■ Chăm sóc vườn.

Thực tế là rau trái cần rất nhiều công chăm sóc. Chúng chỉ có thể phát triển tốt khi có sự giúp đỡ của người làm vườn. Hầu hết các giống rau trái đều cần phân bón, nước tưới thường xuyên, được bảo vệ khỏi gió, sâu bệnh và cỏ dại. Bạn không thể chỉ trồng một cây rau xuống đất rồi bỏ mặc cho nó tự phát triển. Rau trái cần được chăm sóc để cho thu hoạch. NGUỒN: A PIECE OF RAINBOW.

Thuyền-Tàu cánh ngầm - Máy bay

Công ty Regent Craft ở Rhode Island đã hoàn tất thử nghiệm loại tàu lượn điện cỡ lớn chở hành khách. Tàu có tên Regent Viceroy Seaglider chở 12 hành khách, hai nhân viên phi hành hoặc 3,500 pounds (1,600kg) hàng hóa, và có thể chạy xa 180 miles (300km) với tốc độ 180mph (300 km/giờ) ở độ cao khoảng 9-16 mét trên mặt nước.

Tàu có chiều dài 55 ft (16.75 mét), cánh dài 65 ft (19.8 mét) chứa 12 cánh quạt, có thể nổi bằng thân tàu, lướt trên sóng bằng cánh ngầm và bay trên mặt nước. Tàu có thể giúp chở khách du lịch giữa các đảo, vận chuyển hàng hóa và sử dụng trong cấp cứu nhờ tốc độ cao.

Công ty đã nhận được 90 triệu đô la từ các nhà đầu tư và thành công của họ giúp số đơn đặt hàng đã lên tới 9 tỉ đô la từ nhiều nước trên thế giới.

Đây là loại tàu mở đầu cho một loại phương tiện giao thông mới tích hợp điện, thuyền, máy bay, tàu cánh ngầm đầu tiên trên thế giới.

Xe điện cho thanh thiếu niên

Không ai có thể phủ nhận là các thành phố ngày càng ô nhiễm dữ dội vì đông dân cư và quá nhiều xe. Nhằm tới việc giảm ô nhiễm, hãng Toyota mới đây đã ra mắt loại xe điện mới FT-Me có kích thước nhỏ, chỉ dài 2.5 mét và nặng 425 kg. Tốc độ tối đa của xe là 28mph (45 km/giờ). Xe nhỏ và đơn giản tới mức các nước Âu Châu cho phép người từ 14 tuổi trở lên chạy xe không cần bằng lái. Xe chỉ chiếm 1/2 diện tích so với xe thường khi đậu trong parking lot.

Xe có thể chạy được 62 miles (100 km) cho mỗi lần sạc, và các tấm panel quang điện trên thân xe sẽ giúp xe chạy thêm được 18 mile nữa (30 km). Xe được điều khiển hoàn toàn bằng tay, vì vậy không có bàn đạp thắng chân và chỗ được 2 người cùng một khoang chứa hàng phía sau. Khách hàng mà Toyota nhắm tới là những người giao hàng, học sinh, dùng làm xe kết nối ở trạm ngừng của các tuyến đường công cộng như xe lửa. Toyota chưa tiết lộ hoàn toàn các chi tiết kỹ thuật và giá bán, nhưng theo dự đoán giá sẽ ở khoảng \$7,000 tới \$10,000.

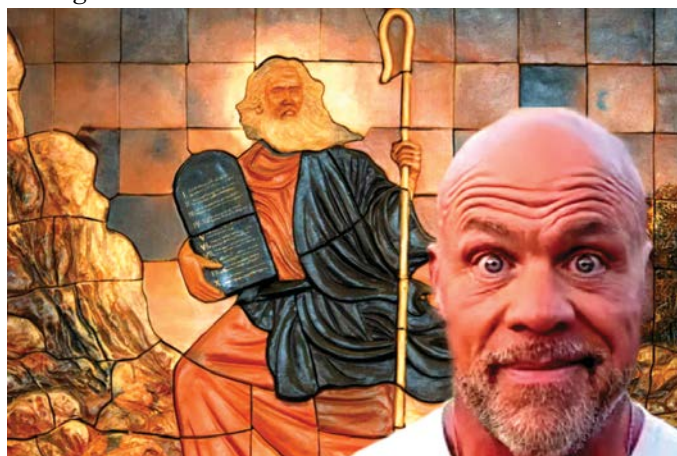
Những cái tên khó quên

Không biết ai đặt tên mà Việt Nam bây giờ xuất hiện nhiều tên cầu rất lạ tai. Tại Đức Linh Bình Thuận có cây cầu "Nín Thở", tại Nông Sơn, Quảng Nam thì có chiếc cầu "Cắm La", còn Lạc Dương, Lâm Đồng thì có cầu "Suối Vàng". Nếu tên các cây cầu này có vẻ hài hước hay xui xẻo quá thì tới Quan Hóa, Thanh Hóa có chiếc cầu "Hồi Xuân" hay cầu "Rất Yêu" tại Yên Bái. Nhưng đừng ghé Lệ Thủy, Quảng Bình có cầu "Tăng Ký" nếu bạn đang ăn kiêng.

Nên đọc trước khi ăn trộm

Một nhà thờ bên Anh vừa bị mất trộm bức tranh "có giá trị tâm linh với giáo dân", theo báo cáo của nhà thờ với cảnh sát. Bức tranh đó minh họa những điều răn trong đó có điều thứ tám là "không được trộm cắp". Không biết kẻ trộm muốn mang "điều răn" về nhà để đọc hay do không biết chữ mà lỡ ... cuộm luôn bức tranh. Biết đâu, khi đọc xong, thấy bị phạm tội mang lại trả và rồi rít xin lỗi không chừng!

Cây tình yêu

Một cây sồi 500 tuổi bên Đức có địa chỉ bưu điện chính thức để những người thất tình, muốn có tình yêu hay muốn tìm bạn tình gửi thư về ... Thuở xưa, có một cặp yêu nhau nhưng bị gia đình ngăn cản, họ lén lút gửi thư cho nhau tại gốc cây này. Vẫn có hàng ngàn người tin vào truyền thuyết này, gửi thư về gốc cây để nhân viên bưu điện mang đến dán vào cây. Có vẻ khi thất tình, con người ta suy sụp đến nỗi sẵn sàng bám víu vào mọi thứ, kể cả những thứ mong manh nhất ...

Nhà văn và người lính Cao Xuân Huy

NGUYỄN & BẠN HỮU

Tháng Ba ... Lại nhớ Cao Xuân Huy và Tháng Ba gây sủng.

Nhà văn Cao Xuân Huy sinh tháng 9 năm 1947, quê nội ở Bắc Ninh, quê ngoại ở Hà Nam. Sau hiệp định Geneve cắt đôi Việt Nam năm 1954, gia đình ông cũng bị chia hai. Cha ông ở kháng chiến về Hà Nội, chị ông ở lại Hà Nội với bố. Ông theo mẹ di cư vào Nam.

Tháng 2 năm 1968 Cao Xuân Huy gia nhập Thủy quân lục chiến Việt Nam Cộng Hòa. Sau năm 1975 đi cải tạo. Tháng 9/1979 ra tù, vượt biên năm 1982, đến năm 1984 định cư tại California Hoa Kỳ.

“Tháng Ba gây sủng” là cuốn hồi ký được viết năm 1985, ghi chép lại những diễn biến của mặt trận Thừa Thiên- Huế đến khi tác giả bị bắt làm tù binh. Cuốn sách đã được tái bản đến 10 lần và có mặt trên 58 thư viện lớn trên toàn thế giới. Trong trường thiên tiểu thuyết “Mùa biển động” của nhà văn Nguyễn Mộng Giác, ông cũng đã xin tác giả Cao Xuân Huy đưa y nguyên câu chuyện này vào tác phẩm.

Năm 2005, nhà văn Cao Xuân Huy làm chủ biên tạp chí Văn học kế tục sự nghiệp của nhà văn Nguyễn Mộng Giác đến tháng 4 năm 2008 Văn học phát hành số 236 thì đình bản vì lý do chủ biên bị ung thư mất, sức khỏe suy yếu trầm trọng nên không thể cáng đáng tờ báo.

Cao Xuân Huy

Ngày 12/11/2010 nhà văn Cao Xuân Huy từ trần sau một thời gian dài bệnh nặng, tác phẩm cuối cùng ông xuất bản là tập truyện ngắn “Vài mẩu chuyện”.

Gây sủng chứ không buông sủng

Cao Xuân Huy đã khẳng định như thế với phóng viên Đài RFA. “Thật sự khi cầm bút viết tôi chỉ vì một điều ám ức với lời một ông tướng cũ của mình khi ông tuyên bố “để mất nước (là) tội chung mọi người, lớn tội lớn, bé tội bé”. Tôi không đồng ý điều đó, chúng tôi đánh nhau đến viên đạn cuối cùng rồi bị bắt như vậy không phải là chúng tôi có tội. Tôi tức quá về điều đó, tôi viết ra,

mà viết nửa chừng rồi thôi, thế rồi vì ở chung nhà với Nguyễn Mộng Giác, ông lấy ông đem đăng, xong rồi hết thì ông thúc, cứ hết thì ông thúc, hết thì thúc, thì cứ thế mà viết thôi. Đó là cái khởi đầu của quyển sách.

“Còn về sinh hoạt văn chương, lúc đó tôi không có dính gì tới văn chương. Mãi về sau này, sau khi quyển sách ra xong rồi người ta gọi tôi là nhà văn, xong rồi lại ở chung với ông Giác, với lại Hoàng Khởi Phong, cùng với nhau làm tờ Văn Học. Thế rồi cuối cùng tôi làm tổng thư ký tờ báo Văn Học, rồi cuối cùng mấy năm sau này ông Giác giao luôn tờ Văn Học cho tôi và tôi làm chủ biên luôn. Đến bây giờ thì tờ tạp chí Văn Học đã tạm đóng cửa rồi vì lý do sức khỏe của tôi.”

Ông nhắc lại: “Sủng của chúng tôi có phải đã bị bẻ gãy không, khi mà vẫn có thể tiếp tế đạn cho chúng tôi để chúng tôi chiến đấu? Ai đã bẻ gãy sủng của chúng tôi?” Và Cao Xuân Huy nhắc lại, “gây sủng” - ở đây tôi muốn nói lên một điều đau lòng cho những thằng lính cầm súng, khẩu súng mà không có đạn thì giá trị không bằng một khúc củi mục... Tôi gọi “Tháng Ba gây sủng” là hồi ký vì tôi chịu hoàn toàn trách nhiệm về những điều tôi viết. Tất cả những địa danh, những tên người, tên đơn vị, tất cả những diễn tiến đều là thật, thật một trăm phần trăm. Tôi không lồng vào đấy bất cứ một hư cấu

nhỏ nào. Chắc chắn là tôi đã quên khá nhiều chi tiết. Và với cấp bậc và chức vụ thấp kém của tôi, chắc chắn là có rất nhiều dữ kiện tôi đã không được biết.”

Và Cao Xuân Huy đã kể lại một trận đánh được xem là bị buộc phải mở đường máu mà với số lượng binh sĩ hiện diện cùng với tình hình bị đất ở những giây phút cuối của cuộc chiến, ông và đồng đội hiểu rất rõ cái chết đang sát một bên lưng và sự chọn lựa nào cũng đều vô vọng.

Ông nói: «Còn nổi bi thảm nào hơn tình thế của chúng tôi trong lúc này. Có những người tìm cái sống trong cái chết, ít ra họ còn cái hy vọng tìm thấy cái sống, mặc dù rất nhỏ nhoi, hy vọng nhỏ đến đâu cũng vẫn là hy vọng. Một mảnh ván mục giữa biển cũng là hy vọng. Còn chúng tôi, miếng ván mục cũng không trông thấy. Chúng tôi không thất vọng, chúng tôi không tuyệt vọng, mà chúng tôi vô vọng. Chúng tôi, những thanh niên khỏe mạnh, yêu đời, rất ham sống, đang ngồi mơ được giẫm chân tại chỗ này, đánh nhau để rồi chết tại đây cho đỡ mệt chứ không muốn mở đường máu để chết dần chết mòn dọc đường, cuối cùng đến được một chỗ cũng để chết. Cái chết kiểu này quả tình không hứng thú tí nào hết.”

Mở được đường máu chưa phải là kết thúc. Bị kịch chỉ bắt đầu khi tác giả dẫn một toán lính tìm lối thoát vào Nam bằng đường biển. Con tàu duy nhất có thể đón ông và toán lính lại trở thành nơi chiến đấu, chiến đấu giữa những người lính với nhau để giữ mạng sống. Con tàu thì nhỏ chứa được khoảng ngàn người mà số người di tản đông tới hơn chục ngàn, tất nhiên phải xảy ra sự tranh giành, đấm đá để khỏi bị Việt Cộng bắt.

Cuốn sách được khép lại với cảnh những người lính thất thủ một đoàn dài khi trở thành tù nhân bị dẫn đi và bị bắn giết như thế nào. Trong đoạn văn này, từng giọt máu như đang rỉ ra theo gót chân của đoàn tù. Máu theo chân, máu đổ khắp nơi khi từng viên đạn bắn đi, từng người một ngã xuống, ngã xuống...người còn sống không biết bao giờ thì đến phiên mình, tất cả chờ đợi cái chết đến, chờ đợi trong hãi hùng, trong khủng khiếp: «Lúc này, ở bờ bên kia phá, chúng tôi được ném mùi cướp bóc thối phỉ và bây giờ trên con đường đất hai bên là ruộng, là lùm, là bụi này, chúng tôi được thưởng thức món giết người.

Đoàn tù chúng tôi đi thất thủ trên đường, đoành một tiếng, một xác người ngã xuống bờ ruộng, đoành một tiếng, một xác người nữa ngã xuống bờ ruộng. Một người đi ngay bên cạnh tôi bị bắn vào đầu, máu và óc văng dính cả vào người tôi. Trò bắn giết rất kỳ cục và khó hiểu! Những người bị bắn chết và những người không bị bắn

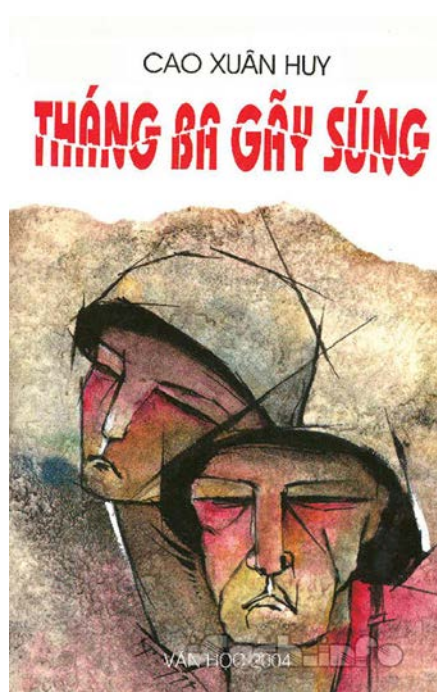
hay chưa bị bắn đều không hiểu tại sao bọn Việt cộng lại bắn người này mà không bắn người kia.

“Chúng tôi rất hoang mang, nhưng lúc này không có ai phản ứng gì. Mọi người vẫn cứ lầm lũi, thất thủ đi. Đói, khát, mệt mỏi và luộm thuộm lếch thếch, chúng tôi đi, hoang mang không hiểu bao giờ đến lượt mình bị bắn. Số người bị bắn mỗi lúc dĩ nhiên mỗi nhiều hơn. Tất cả lon lá đã được gỡ ra từ sáng khi chúng tôi mới nhận được quần áo mang từ bờ biển vào. Râu ria trên mặt biểu hiệu cho chức cấp -hiệu theo nghĩa Việt cộng- cũng không phải, vì nhiều người để râu, trong đó có cả tôi, không hay chưa bị bắn. Nhiều người râu ria nhẵn nhụi thì đã bị bắn.”

Và cuối cùng thì tác giả cùng nhiều đồng đội của ông cũng dừng chân tại một chỗ không ai mong muốn. Tuy nhiên cái chỗ được gọi là trại giam này lại là nơi quyết định sự sống còn của họ: “Chúng tôi bị đưa về căn cứ La Sơn nhốt tạm để sau đó hạ sĩ quan và binh sĩ bị đưa nhốt ở Khe Tre, Nam Đông. Đám sĩ quan chúng tôi bị đưa về cây số 23, gần ngay chỗ ban chỉ huy Tiểu đoàn 4 ít ngày trước, đối diện với làng Đồng Lâm. Khoảng giữa tháng Tư chúng tôi bị đưa về trại tù binh chính thức nằm phía Bắc Khe Sanh, sát biên giới Lào, ở ngay đầu nguồn sông Bến Hải.”

Họ đã được phân phối đi tới các trại tù khác nhau. Số phận những người lính này sau đó không ai biết ra sao, nhưng có một điều Cao Xuân Huy tin chắc rằng, ông và đồng đội của ông đã trả đầy đủ bốn phần đối với tổ quốc, và ông cùng đồng đội có quyền hãnh diện, ưỡn ngực và nói to rằng: họ là người lính chiến, đúng nghĩa là lính chiến trong bất cứ thời đại nào....

N& BH- THEO RFA

Pin lithium-ion

Pin lithium-ion cung cấp năng lượng cho các thiết bị hàng ngày của chúng ta, nhưng chúng suy giảm theo thời gian. Charge không đầy và charge nhanh tiện lợi nhưng tạo ra nhiệt, làm pin mau hư. Dù bạn có charge cẩn thận đến đâu, cuối cùng pin lithium-ion vẫn cần được thay thế. Ngoài ra, chúng có thể quá nóng và phát nổ trong một số tình huống.

Một bước đột phá có thể sắp diễn ra. Công ty khởi nghiệp Pure Lithium đang phát triển pin lithium metal, sử dụng lithium tinh khiết thay vì hợp chất lithium. Loại pin này có tuổi thọ dài hơn - trên 2,000 lần charge mà không bị hư hại đáng kể - đồng thời nhẹ hơn và lưu trữ nhiều năng lượng hơn. Tiến bộ này có thể cách mạng hóa việc lưu trữ năng lượng, nhưng công nghệ này vẫn còn trong giai đoạn phát triển.

Tuy có nhược điểm, pin lithium-ion rất quan trọng cho tiến trình chuyển đổi năng lượng tái tạo và tiếp tục được cải thiện dần. Dự báo nhu cầu toàn cầu sẽ tăng mạnh vào năm 2030, đặc biệt là đối với xe điện (EV). Chuỗi cung ứng hiện tại có thể sản xuất pin lithium-ion trên quy mô lớn mà các công nghệ thử nghiệm chưa thể sánh kịp.

Lịch sử của pin lithium-ion bắt đầu từ năm 1972 khi M. Stanley Whittingham lần đầu tiên phát triển chúng tại Exxon. Sau đó, Akira Yoshino và John Goodenough đã đưa công nghệ này vào thực tế, với Sony lần đầu tiên vào năm 1991 ra mắt pin lithium-ion charge lại được. Những pin này đã cách mạng hóa ngành công nghệ tiêu dùng và sau đó đóng vai trò quan trọng trong xe điện, giúp 3 nhà khoa học giành giải Nobel Hóa học năm 2019.

Pin lithium-ion hoạt động bằng cách truyền electron giữa cực dương (than chì) và cực âm (hợp chất lithium). Mật độ năng lượng cao và trọng lượng nhẹ khiến chúng trở thành lựa chọn lý tưởng cho thiết bị điện tử di động, nhưng số lần charge lại có giới hạn, khiến chúng bị suy giảm dần, gây bất lợi đặc biệt cho các thiết bị nhỏ như AirPods, vì trở nên vô dụng khi pin không còn hoạt động.

Thời lượng pin vẫn đang được cải thiện - không phải do đột phá hóa học mà nhờ phần mềm điều khiển pin tốt hơn. Các thiết bị hiện đại điều chỉnh tiến trình charge bằng cách sử dụng phương pháp charge nhỏ giọt, ngăn chặn tình trạng charge quá mức hoặc xả cạn kiệt. Người dùng có thể kéo dài tuổi thọ pin bằng cách giữ mức charge trong khoảng 20-80% và tránh nhiệt độ quá cao, nhưng sự suy giảm vẫn không thể tránh khỏi.

Hiện tại, pin lithium-ion vẫn chưa thể thay thế, và dù không hoàn hảo, chúng vẫn rất cần thiết. Những đột phá trong tương lai, như pin lithium metal, có thể cách mạng hóa ngành năng lượng, mở đường cho máy bay chạy bằng pin, xe điện có tuổi thọ cao hơn và các thiết bị điện tử tiên tiến. Tuy nhiên, thương mại hóa công nghệ pin mới cần thời gian - giống như cách pin lithium-ion mất 20 năm mới đạt được sự phổ biến rộng rãi. Từ nay đến lúc đó, dù với nhiều nhược điểm, pin lithium-ion vẫn là lựa chọn tốt nhất hiện có.

Lòng kén người ăn. Không thích thì nhả mặt, bịt mũi. Thích, thích mê tới. Nói đến lòng, người Việt có vẻ chiều cổ lòng heo và lòng gà vịt nhiều hơn các loại lòng khác. Sapa tuy có món thắng cố của người Mông, dùng lòng trâu, lòng ngựa mà nấu, nhưng không phổ biến xuống Kinh.

Lục phủ ngũ tạng

HAI QUÊ
PHÁP QUỐC

Người Việt nói đến đồ lòng thường thuê bao dài hạn món cháo lòng hoặc ăn ké hủ tiếu Hồ hay phá lấu của người Hoa. Ngoài ra, còn một số món khác cũng rất hấp dẫn nhưng ở nước ngoài khó có điều kiện nấu nướng hay thưởng thức vì thiếu nguyên liệu và... thời giờ, đó là dồi trường xào dưa, canh dưa chua nấu phèo, bao tử hầm tiêu xanh ... Có dịp đến Pháp chơi, mời bạn thử lòng dạ người ta cho biết. Dưới đây là 10 món đồ lòng đặc trưng Phú Lang Sa khiến dân Pháp rất đổ tị hào nhưng người xứ khác lại so

vai, lè lưỡi. Người Việt ăn uống tinh tế có, dĩ dục cũng có, chưa chắc chê bai lòng Pháp. Có khi lại thấy là lạ mà quen quen ... Biết đâu lại dùng mắm muối quê ta để tạo ra những phiên bản mới, thơm ngon và nổi tiếng hơn cả nguyên bản.

Sách bò hầm

1. Sách bò hầm kiểu Caen (Tripes à la mode de Caen)

Ra đời từ thời Trung Cổ, thế kỷ thứ XI, do một cha xứ nghĩ ra rò-xét. Hầm ít nhất 8 giờ đồng hồ trong nồi đất bịt kín. Dùng bao tử, lá sách, lá mía, khăn bông bò, chân bò, chân bê hầm với tỏi, hành, đinh hương, nguyệt quế, cà rốt, v.v. Về sau, nhiều nơi bắt chước, làm món lòng hầm này nhưng hương vị món sách bò hầm kiểu Caen vẫn nổi trội nhờ được nêm nếm bằng rượu táo và rượu mạnh Calvados, vốn là những đặc sản địa phương của vùng Normandie (Caen

thuộc Normandie).

2. Lá sách chiên giòn (Tablier de Sapeur)

Đặc sản Lyon. Tương truyền dưới trướng Napoléon đệ tam, có một vị thống chế xuất thân là lính cứu hỏa đã nghĩ ra món ăn này. Thời ấy, lính cứu hỏa mặc một cái tạp dề bằng da để bảo vệ quần áo khi đang làm nhiệm vụ. Vì vậy, món ăn được đặt tên là Cái Tạp Dề Của Chàng Lính Cứu Hỏa.

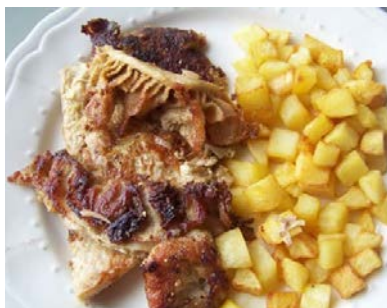
Lá sách được khử mùi bằng cách chần trước với rượu trắng, xong trút ra, để ráo nước, đem cắt miếng vừa ăn, nhúng bột, chiên giòn, chấm với sốt hành lá. Món này thường được dọn đầu bữa ăn để khai vị.

3. Tiết canh (Sanquette)

Ở nhà quê, người ta cắt cổ gà lấy huyết đánh tiết canh. Cảnh tượng

Chân cừu hầm đồ lòng

Lá sách chiên giòn

này không xa lạ gì với người mình. Hai Quê thuở bé từng chứng kiến cảnh con gà bị ngoại cắt cổ, chất máu cạn kiệt rồi vẫn đứng dậy chạy xiêu vẹo với cái đầu lắc lư. Người Pháp hạ thủ ngỗng, ngan, gà, vịt, dê, cừu, thỏ... không kém phần kinh dị. Hai chân sau con vật bị kẹp chặt, đập đầu xong, còn bị dao nhọn móc mắt rồi cắt

tiết, lột lông. Tả nghe tàn bạo và người thành thị sẽ lắc đầu, chẳng bao giờ biết đến món tiết canh này. Thế nhưng, nó được nông dân tán thưởng, cho đó là món ăn bổ nhất trên đời. Hơn thế, Sanquette còn có mặt trong cuốn «Grand Livre de Cuisine Bistrot», tác giả không ai khác hơn là đầu bếp trứ danh Alain Ducasse.

4. Dồi huyết (Boudin noir)

Dồi huyết của người Việt làm từ máu heo. Tây cũng thế, và có khi máu gà vịt, dê, cừu, ngựa cũng được trưng dụng. Món dồi này không chỉ người Pháp ưa thích. Ý, Thụy Sĩ, Bỉ, Anh, Tây Ban Nha, Nga, Romania... đều không chối từ. Dân Tây đen ở các đảo Antilles, Creole thích bồi thêm nhiều tỏi và ớt bột vào. Tây ăn dồi huyết thường ưa kèm thêm hành tây và táo

Dồi huyết

chua áp chảo để mượn vị hăng và chua cân bằng vị béo. Dồi quăn khúc dài ngoẵng hoặc vừa xinh độ lóng tay là loại thường thấy. Cũng có loại dồi dạng đặc sệt đựng trong hũ gia keo, dùng trét lên bánh mì nướng làm đồ nhậu.

5. Chân cừu hầm đồ lòng (Pieds Paquets)

Đặc sản Marseille. Chân cừu non hầm cùng lòng cừu nhồi mỡ heo muối, tỏi, hành, ngò tây, cà chua và rượu trắng. Chân cừu phải được chần, làm lông thật sạch và đem thui trước khi hầm để khi ăn hưởng được cái giòn sần sật của da. Có nơi phảng-tê-zi, thêm vỏ cam, đinh hương, ớt và cả sô-cô-la đen. Xưa phải hầm những mấy ngày mới đem xuống thưởng thức. Nay thời buổi gấp gáp, vài giờ trong nồi áp suất là được rồi. Thường được

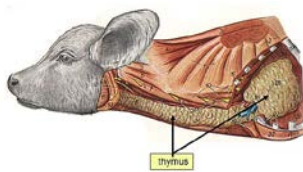

Cảnh cắt tiết ngỗng của nông dân Pháp

dọn với khoai tây hấp.

6. Tuyển ức bê (Ris de veau)

Trong các thứ lục phủ ngũ tạng, tuyển ức bê khá xa lạ với người Việt. Trong cơm nước thường nhật của người Pháp, món này cũng không phổ biến. Phần thịt nằm sau cổ họng, giáp ngực gia súc như bê, bò, cừu, ngựa vừa khó mua, vừa đắt đỏ này được xếp loại món ngon thượng lưu. Các đầu bếp giỏi ở Pháp thường thích đem áp chảo, tạo lớp vỏ giòn cho món ăn.

7. Đầu bê (Tête de veau)

Người Việt ngoài bánh chưng, thịt mỡ dưa hành, thường ăn giò thủ vào dịp Tết. Dân Tây cũng vậy, ngoài các món truyền thống như gà trống thiện nhồi, gan ngỗng, hàu sống, cá hồi xông khói, v.v. đầu bê thường dọn trên bàn tiệc Giáng sinh truyền thống. Các bạn láng giềng khác như Đức, Ý, Bỉ, Thụy Sĩ

cũng rất khoái khẩu với món này. Hương vị khác nhau, chủ yếu do nước sốt, nhưng cách chế biến thường là đem đầu bê đi luộc sơ xong rút xương, nhồi với óc, nấm, các loại hạt và gia vị xong bó lại, đem ninh cho mềm. Tuy nhiên, ở Pháp, món này còn có một điều thú vị khác, ấy là dân Tây thứ thiết hàng năm thường bày đầu bê ra «cúng giỗ» vua Louis XVI, người bị chặt đầu trong cuộc Cách

Andouille / Andouillette

Đầu bê

Mạng Pháp vào 21 tháng Giêng, ngày hành quyết.

8. Andouille / Andouillette

Chính người Pháp cũng hay lẫn lộn giữa Andouille và Andouillette. Thực ra, cả hai đều là dồi, nhồi bằng lòng và thịt heo hay thịt bê. Chỉ khác nhau ở chỗ Andouille thường được xông khói. Andouillette thì phần nhân nhồi nhuyễn hơn.

Nói thêm cho vui, không hiểu sao từ Andouille lại được người Pháp dùng như một tiếng lóng để mắng ai đó là «đồ ngốc».

9. Bánh hòn (Tourte de rognons blancs)

Vỏ bánh giòn phao, nhân gồm hòn dái (thường là của cừu) xào nấm, hành hoặc rau dền non. Không những ngon miệng mà còn bổ dưỡng vì chứa nhiều sinh tố và khoáng chất, lại ít mỡ. Có vẻ như món này đã được nhái từ *Steak and kidney pie* của người Anh, nhưng cá tính hơn bởi thay vì dùng thịt bò và quả cắt làm nhân bánh như anh hàng xóm thì dân Pháp sử dụng bộ phận không sang trọng bằng nhưng chẳng kém phần ngon.

10. Trứng cừ (Couilles de mouton).

Cừu đẻ con, trứng ở đâu ra! Có chứ. Đó là tên gọi lịch sự cho một bộ phận không nói ra ai cũng hiểu là cái gì, nằm chỗ nào, chỉ có cừu đực mới có. Món trứng cừu là đặc sản vùng Limousin và Périgord Vert (trung Pháp). Thường có mặt dịp lễ hội *Frairie des petits ventres* ở thành phố Limoges. Người Pháp khô hời, đặt cho món này một cái tên bớt huych toẹt và mỹ miều hơn là *Amourettes de mouton* (Cục cứng của con cừu).

Bánh hòn

Trứng cừ

HQ

Khẩu súng săn

NGUYỄN MẠNH TUÂN phóng tác

Lúc Ak ló đầu khỏi đống mền da thú, cậu bé đã thấy ông Luk, cha cậu, bắt đầu đóng đàn chó vào cỗ xe trượt tuyết. Lũ chó vừa được ăn no, còn mãi rồn rỏi nhau, làm cuộn lên lớp bụi tuyết nồn nà như nắm bông gòn. Gió bắc lạnh buốt, Ak có cảm giác tê cứng nơi vành tai và chóp mũi. Cậu bé hà hơi vào

chiếc bao tay da chồn, xoa khắp mặt: đó là một cử chỉ quen thuộc của Ak mỗi lần trời lạnh; thực ra làm như vậy, cậu bé cũng chẳng thấy ấm áp thêm chút nào.

Có tiếng ông Luk réo lên:

- Lẹ đi!... Săn hải cẩu mà dặng trể đâu được!

Ak lóng ngóng chạy lại bên cỗ

xe, giúi xuống dưới tấm chăn da gấu một vật dài, bao kín trong mảnh da chó sói. Cậu bé tính không cho ông Luk hay, nhưng cặp mắt xếch, lấp lánh dưới đôi mày rậm của ông già Et-ki-mô, khám phá ra ngay; giọng ông cụ có vẻ riều cột:

- Con đem theo cái gì đó?

Ak hơi lúng túng về cái vụng về

của mình:

- Đâu có, cha!... Có gì đâu!

Ông Luk lẳng lẳng luồn tay dưới tấm mền, lôi gói da thú, cỡi sợi dây buộc... Ông hầm hừ một cách không hài lòng khi thấy hiện ra trước mắt khẩu súng săn mới tinh, hai nòng sáng loáng, ánh lên màu biêng biếc của nước thép tốt. Dưới khẩu súng còn cả trăm viên đạn nỏm đồng, thứ đạn cỡ lớn để hạ hải cẩu với nai sừng dê.

Ông già lắc đầu:

- Khí giới của người da trắng à?... Mày mua tận đâu đây?

Ak lí nhí trong miệng:

- Con đổi cho họ từ lâu rồi!... Đổi 5 bộ da cáo trắng đó... Súng tốt mà!

Cậu biết cha không bằng lòng: bao giờ cũng vậy, ông già đã quen với những thứ gì tổ tiên sử dụng trong việc săn bắn từ trước tới nay; đối với ông những ngọn lao xương cá voi còn tốt hơn súng kia!

Ông cụ nhỏ nước miếng xuống đất, liệng khẩu súng vào xe, trừng mắt:

- Thế là con mua đắt rồi!... Thứ súng này đem đi săn hải cẩu đâu có được!... Con không bắn trúng sọ con vật cho chết ngay trên tuyết, nó nhaoi xuống nước là mất toi viên đạn... Đạn tốt đến đâu cũng chỉ bay trên không, làm gì có sợi dây để neo con mồi như mũi lao của dân Et-ki-mô chúng ta...

Đoạn ông trở vào mặt Ak:

- Nhớ đó... Đi săn một mình, mày dùng thứ gì tao không cần biết, nhưng đi theo tao đừng có đụng tới súng, nghe không!... Thôi, lên xe... Mau!

Ak leo lên ngồi cạnh cha, mặt buồn thiu! Cậu bé thở dài: biết bao giờ cậu mới có dịp cho ông Luk biết sức mạnh của súng đạn đây!

Ông già vừa quất chó vừa giật nắm dây da; lũ chó chồm lên, vừa sủa inh ỏi vừa lôi cỗ xe trượt nhanh trong đám bụi tuyết.

Mặt đất lúc này khô cứng vì lớp băng phủ ngoài. Trời quang tạnh... Phía đằng xa, vành mặt trời mờ nhạt nhô lên cao, lạnh lẽo như vùng trắng vờ sáng, chẳng làm ấm áp thêm chút nào. Trên mỗi sợi lông thú của vành mũ bao quanh mặt hai cha con, vụn đá lấp lánh như hạt kim cương; chốc chốc Ak lại đập cho rớt xuống, nhưng chỉ đi một quãng, hơi thở tỏa ra như làn sương đã đọng lại như cũ.

Lâu lắm hai cha con mới thấy hiện ra trước mắt dãy nước xanh đậm, nổi bật trên nền tuyết trắng xóa. Họ đã tới đất săn. Khoảng vùng biển ngổn ngang những tảng băng, những khối nước đá lênh bênh chính là chỗ đàn hải cẩu hụp lặn, kiếm mồi... Trong khi đó dân Et-ki-mô cũng tìm săn thứ hải thú đặc biệt trời dành cho họ: có hải cẩu là có thịt tươi, thịt khô, có mỡ, có da... Tóm lại, nguồn sống của dân tộc miền băng giá là đàn thú biển béo nắn này.

Ông Luk ghìm lũ chó lại... Cỗ xe lướt một đoạn ngắn rồi xoay ngang, chúm mũi dưới tuyết. Kể ra đường tới bờ biển còn xa, nhưng các tay thiện xạ chẳng bao giờ dám tới sát hơn: họ cần sao cho đàn hải cẩu không nghi ngờ chút nào mới dễ hạ.

Cái giống thú trông khờ khạo vậy mà đa nghi: một tiếng động

lạ, một làn hơi khác thường đủ để con đàn đàn báo động... Rồi cả lũ truồn xuống hố nước mất tăm.

Trong lúc Ak lúi húi giàng chân lũ chó cho chúng khỏi loảng quảng hay cắn lộn, ông Luk lôi trong xe ra hai mũi lao nhọn bằng xương cá voi, mũi có ngạnh, chui quần sợi dây dài. Ông liệng một chiếc về phía Ak:

- Chiếc này vừa tay con đây... Khéo nhé!

Ak nắm thanh lao thon, dài, nhẵn bóng, lên nước như thứ ngà lâu năm; trong thâm tâm cậu bé vẫn nghĩ tới khẩu súng săn mới tinh nằm dưới lớp nệm:

- Giá mình được dùng súng thì hay quá!... Chắc chỉ một phát đủ hạ con hải cẩu mập nhất đàn... Hoài của!

Cậu bé không kịp nghĩ gì thêm: ông già phía trước đã lừ mắt ra hiệu rảo bước. Hai cha con không dám đứng thẳng, họ khom mình, im lặng như đôi bóng, tiến ra phía bờ biển, dè dặt thận trọng như bước trên lớp trứng mỏng.

Tít đằng xa, cách bờ nước chừng dăm thước, một đàn mười con hải cẩu duỗi dài, sưởi nắng, đáng điệu thoải mái, nhàn nhã như đàn bò nằm nhai lại trên cánh đồng cỏ non.

Thỉnh thoảng, một con ngẩng đầu, nhìn tứ phía với ánh mắt nghi ngại... Không thấy gì lạ, con vật lại vươn mình ghéch cổ lên lưng con nằm cạnh, lim dim tiếp tục giấc ngủ dở dang.

Ông Luk không dám thở mạnh, mắt dăm dăm dán vào đàn thú; bàn tay ghì thanh lao dài khế lắt lự, ra dấu cho Ak bước chậm lại... Chẳng cần hé môi trao đổi một lời nào, hai cha con đã biết

phải làm gì rồi: họ lẳng lặng bò một đoạn rồi nằm sấp xuống, trườn bằng khuỷu tay với đầu ngón chân... Phải tỉnh mắt lắm mới nhận ra họ đang cử động: cả hai nhích từng vài phân một, êm ả như đôi cây hương rình mồi.

Tới một mô tuyết chắn ngang, che khuất đàn hải cẩu, ông Luk lướt đi thật nhanh, đôi tay mang bao da dày cộm, ghì từng mô đá, mẫu bằng nhẹ nhàng, khéo léo, êm như ru.

Ak hành động theo cha, bắt chước từng dáng điệu, từng cử chỉ... Mỗi lần cậu bé vụng về gây một tiếng động nhẹ, ông Luk lại lừ mắt, xoay ngang thanh lao, dừng lại một lát.

Cả hai chỉ cách đàn hải cẩu khoảng chục thước: đã đến lúc ra tay rồi đây!... Ông Luk quấn một đầu dây vào cổ tay trái, tay kia nắm chắc cây lao... Ông quay lại Ak, khẽ hất hàm rồi nhồm dậy thực mau, chồm vào đàn hải cẩu đang lim dim đón nắng... Ak chỉ cách cha nửa bước, cậu bé chọn con mồi nằm phía ngoài cùng, cách xa biển nhất, trong lúc ông Luk nhắm con đầu đàn, to béo hơn cả. Tính ông vẫn vậy, bao giờ cũng ưa những con hải cẩu đầy năm, khó săn hơn, nhưng thịt cũng đậm vị hơn lũ hải cẩu choai, nhiều mỡ, ít nạc.

Trong nháy mắt cả đàn hải cẩu trở nên nhanh nhẹn một cách bất ngờ; 7, 8 con đến kịp bờ biển... Nhưng con đầu đàn đã bị mũi lao của ông già ghim vào phía sau gáy... Nó hộc lên, lặn lộn giằng giựt với sợi dây da, kéo ngã ông Luk xuống tuyết... Ak phóng lao thật nhanh, nhưng chỉ làm trầy da con mồi, thúc cho nó chạy mau thêm. Khi cậu

bé thu được cán lao về, con vật đã biến mất dạng dưới làn nước xanh ngắt.

Chẳng còn cách nào khác, Ak đành hậm hực chạy lại phía cha... Ông già đâm chết con hải cẩu to lớn bằng lưỡi dao sắc đeo bên mình. Ông không nói gì tới cái vụng về của Ak, chỉ lẳng lẽ ra hiệu cho con khiêng xác hải cẩu đặt lên xe: Ông lau sạch vết máu trên lưỡi dao, gài vào bao, ngừng nhìn trời:

- Phải lâu lắm đàn thú mới lại dám nhô lên... Ta không đợi được đâu... Về thôi!

Trong lúc lũ chó cắn đầu kéo thẳng chùm dây da, lôi cỗ xe khỏi đồng tuyết, Ak ngán ngẩm nghĩ đến nhát lao của mình... Cậu bé thở dài:

- Giá bắn súng, chắc con vật chết rồi... Khó khăn gì đâu... Chỉ việc nhắm thực kỹ vào sau tai thế nào đạn cũng trúng mà!... Hoài của!

Ông Luk bập một hơi thuốc dài... Thứ thuốc lá nâu đậm mua của người da trắng, nhồi trong chiếc tẩu bằng đất, ông chỉ dùng tới trong những dịp hài lòng... như bữa nay, chẳng hạn. Ông thủng thẳng bảo Ak:

- Mũi lao nặng... Khi phóng ra phải nghiêng mình về phía trái mới có đà... Con nhớ nhé!

Cậu bé nghe câu nói của cha một cách hồ hững vì đàn chó phía trước tự nhiên dạt sang một bên làm cỗ xe chúi mũi xuống, thiếu chút nữa thì lật. Hai cha con vội vã nhảy xuống... Và lúc đó họ mới chợt hiểu tại sao đàn chó hốt hoảng như vậy: tít đằng xa, trên nền tuyết trắng xóa phía ven rừng thông, lác đác vài chấm đen... Rồi thoảng theo gió, có tiếng tru kéo dài nghe rộn

người. Ông Luk mím môi, nhìn con:

- Sói!... Chó sói con à!... Phải chạy mau mới thoát!

Đám dây da rối vào nhau như mớ canh hẹ, gỡ cho xong phải mất nhiều thì giờ lắm, ông già rút mũi dao bên mình, chặt bớt đi hai sợi:

- Mất đôi chó... Nhưng may ra thoát được lũ sói!

Tiếng roi da vun vút quật vào lưng con đầu đàn; lũ chó cắn đầu chạy, cỗ xe lướt nhanh trong cánh đồng tuyết. Ak nghe gió ào ạt bên tai, nhưng không thấy lạnh chút nào, tâm trí cậu bé còn hướng về đàn sói đói mồi đang chạy theo sau.

Ak có cảm tưởng mỗi lúc đàn sói một gần hơn. Điều đó đúng, cỗ xe của hai cha con lúc này đã chở nặng vì có thêm con hải cẩu nằm vắt ngang, lại mất đi một đôi chó, nên chạy nhanh sao được!

Tiếng sói tru lạnh lạnh, rồi có tiếng thở hồng hộc, và những con nhanh chân nhất đã bắt đầu tản thành vòng, bao lấy cỗ xe. Ông già vẫn không hé răng, nhưng trông nét mặt đậm chiêu của cha, Ak biết hai cha con đang trong tình thế nguy ngập. Bỗng ông quyết định:

- Liệng con hải cẩu cho chúng nó vậy!... Có thể mới xong!

Liệng con hải cẩu đi?... Tức là bắt cả gia đình nhịn đói thêm nhiều bữa nữa ư?... Không!... Không đời nào Ak chịu như vậy... Cậu bé không nói một lời, chỉ lẳng lặng thò tay xuống dưới tấm nệm, lôi khẩu súng săn ra: tới lúc đó cậu mới sực nhớ đến thứ khí giới hữu hiệu này.

Ak nhắm con sói gần nhất...

Tiếng nổ giòn tan, tiếng con vật rú thảm thiết nằm lăn trên tuyết... Đàn sói ngơ ngác một giây... Mấy con đói nhất chồm vào con sói bị thương... Trong giây lát, con vật khốn khổ đó đã bị đồng loại xé nát, nhai tới mẩu xương cuối cùng... Ak bắn tiếp hai phát nữa, hạ thêm một con, làm bị thương mấy con khác.

Cậu bé như say mùi thuốc súng, thích thú với tiếng nổ giòn, khô khan, có mãnh lực hạ sát thú dữ từ đằng xa, nên nhả đạn liên hồi ... Mỗi lần như vậy, đàn sói lại vọt đi vài con...

Trong khi đó, đàn chó hốt hoảng vì kẻ thù phía sau, vì tiếng súng giòn giã bên tai, nên phóng nhanh như bay.

Chẳng bao lâu, đàn sói thưa hẳn đi. Chúng bắt đầu chậm

lại, nghe ngóng giấy lát rồi bất ngờ rẽ sang hướng khác, đột ngột như khi chúng kéo tới.

Khi lớp tuyết trắng xóa không còn bóng vĩa con sói nào, hai cha con mới yên trí thoát nạn. Ak buông khẩu súng nóng bỏng xuống sàn, còn ông Luk ghì xe lại cho đàn chó nghỉ ngơi đôi chút...

Đêm ấy, căn nhà ấm cúng hẳn lên, khói tỏa ra từ bếp lửa thơm phức mùi thịt hải cẩu vừa nướng. Ak thuật lại cho mọi người nghe chuyện xảy ra ngoài đồng tuyết, lũ trẻ con trở mắt nghe, vẻ lo sợ hiện trên nét mặt; vài người lớn xuyết xoa... Tiếng ông Luk vẫn trầm trầm như mọi bữa, nhưng ai cũng thấy ông vui vẻ hơn:

- Ấy, đã có lần như vậy, đàn sói ăn trọn hai xe, hai đàn chó, với

4 người trai tráng của bộ lạc đấy!

Ông cầm khẩu súng của Ak giờ lên:

- Nhờ có nó mà cha con tôi thoát chết đấy... Thực là thú khí giới tốt để giết chó sói... Và lại, cũng nhờ Ak bắn giỏi nữa. Nhưng... đấy rồi mọi người coi, súng của người da trắng, dùng để săn hải cẩu thì còn kém ngọn lao của chúng ta xa!... Phải không Ak?

Cậu bé nghĩ tới nhất lao của mình, nhưng không dám cãi. Cậu nghĩ rằng người lớn đôi khi cũng có lý của họ, chừng nào cậu bắt được hải cẩu bằng súng, chắc khi đó họ mới tin.

NMT (THEO RIVERMONT)

Trần Vũ đánh máy lại tháng 1 -2025 từ bản in của Nxb Sóng Mới trước 75

trẻ

NHẬN IN SÁCH

NHẬN
IN ẤN | THIẾT KẾ | MINH HỌA

CÁC LOẠI SÁCH
VỚI SỐ LƯỢNG THEO YÊU CẦU

TỪ 50 CUỐN TRỞ LÊN
BÌA CỨNG HAY MỀM

MUỐN BIẾT CHI TIẾT, XIN ĐIỆN THOẠI

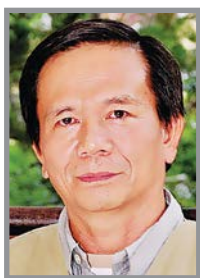
972.675.4383

Email: info@trenews.net

Hoa anh đào bên dòng Potomac

Tháng 3 hoa đào nở

TRẦN HOÀNG VY
KATY, TX

1 “Mùa xuân sang có hoa anh đào. Màu hoa tôi trót yêu từ lâu” là ca từ mở đầu cho ca khúc “Mùa hoa anh đào” của nhạc sĩ Thanh Sơn, nhắc đến một loài hoa thường nở về mùa xuân trên đất nước Việt Nam yêu dấu, và cũng nói đến hoa đào, mùa xuân, khi “Tết đến Xuân về”, nhà

thơ Vũ Đình Liên cũng có những câu thơ đi vào lòng người: “Mỗi năm hoa đào nở/ Lại thấy ông đồ già/ Bày mực tàu, giấy đỏ/ Trên phố đông người qua...”. Hoa anh đào, hay hoa đào nở trên đất Việt, luôn được mặc định đi kèm với mùa xuân, mà mùa xuân nở rộ hoa đào thì tầm khoảng cuối Chạp, đầu Giêng, tức từ tháng Một, đến tháng Hai dương lịch. Song với đất nước “Cờ hoa”

tức Hiệp Chung Quốc Hoa Kỳ, thì cuối tháng Ba, đầu tháng Tư mới là lúc hoa đào ở khắp vùng Washington, D.C (Hoa Thịnh Đốn) mới bắt đầu bung nở, thu hút và quyến rũ, mời gọi mọi người dân “yêu hoa” trong cả nước và cả trên thế giới tìm đến du lịch và ngắm hoa đào trong tiết trời ấm nóng của “ngoài Giêng”, theo cách gọi của người dân gốc Việt...

2

Theo cách ví von của một số tờ báo thì hoa anh đào là “*Những ngôi sao của mùa xuân Washington, DC!*”, bởi đây là thời điểm của lễ hội hoa anh đào, và cũng là thời khắc rực rỡ nhất của hoa đào kéo dài từ lúc hé nụ đến khi hoa mãn khai trong khoảng thời gian 14 ngày của cuối tháng Ba. Suốt vùng của thủ đô Hoa Thịnh Đốn, du khách có thể ghé thăm những “rừng” hoa anh đào với những hình ảnh lung linh tuyệt vời nhất là ở Tidal Basin, gần với đài tưởng niệm Jefferson, đài tưởng niệm Franklin Delano

Roosevelt và đài tưởng niệm Martin Luther King... dọc theo công viên East Potomac, kéo dài đến tận Hains Point. Bên cạnh là những khu vực trồng cây hoa anh đào theo những cụm nhỏ hơn là Trung tâm Quốc gia, phía tây bắc của đài tưởng niệm Lincoln, và xung quanh đài tưởng niệm Washington cùng với một số nơi khác. Cả một không gian khoáng đạt của bầu trời cao trong xanh, cùng những chùm, những cụm hoa anh đào màu hồng phấn, hồng nhạt và cả màu trắng cùng rung rinh trước nắng, trước gió, đua nhau khoe hương sắc.

Lễ hội hoa anh đào (Cherry Blossom Festival), được bắt đầu tổ chức từ năm 1935, là dịp ghi dấu tình hữu nghị Hoa Kỳ- Nhật Bản và cũng để ôn lại kỷ niệm và cũng là nguồn gốc của cây hoa anh đào, là món quà đặc biệt của Thị trưởng Thủ đô Tokyo gửi tặng 3,000 cây hoa anh đào, loài hoa mang tính biểu tượng của đất nước mặt trời mọc vào năm 1912, và sau đó, loài hoa này đã được nhân giống và gieo trồng ở nhiều nơi trên nước Mỹ...

Hơn 100 năm qua, kể từ khi những cây hoa anh đào của Nhật Bản được gieo trồng trên đất nước cờ hoa và cũng

Hoa anh đào ở Tidal Basin Washington DC

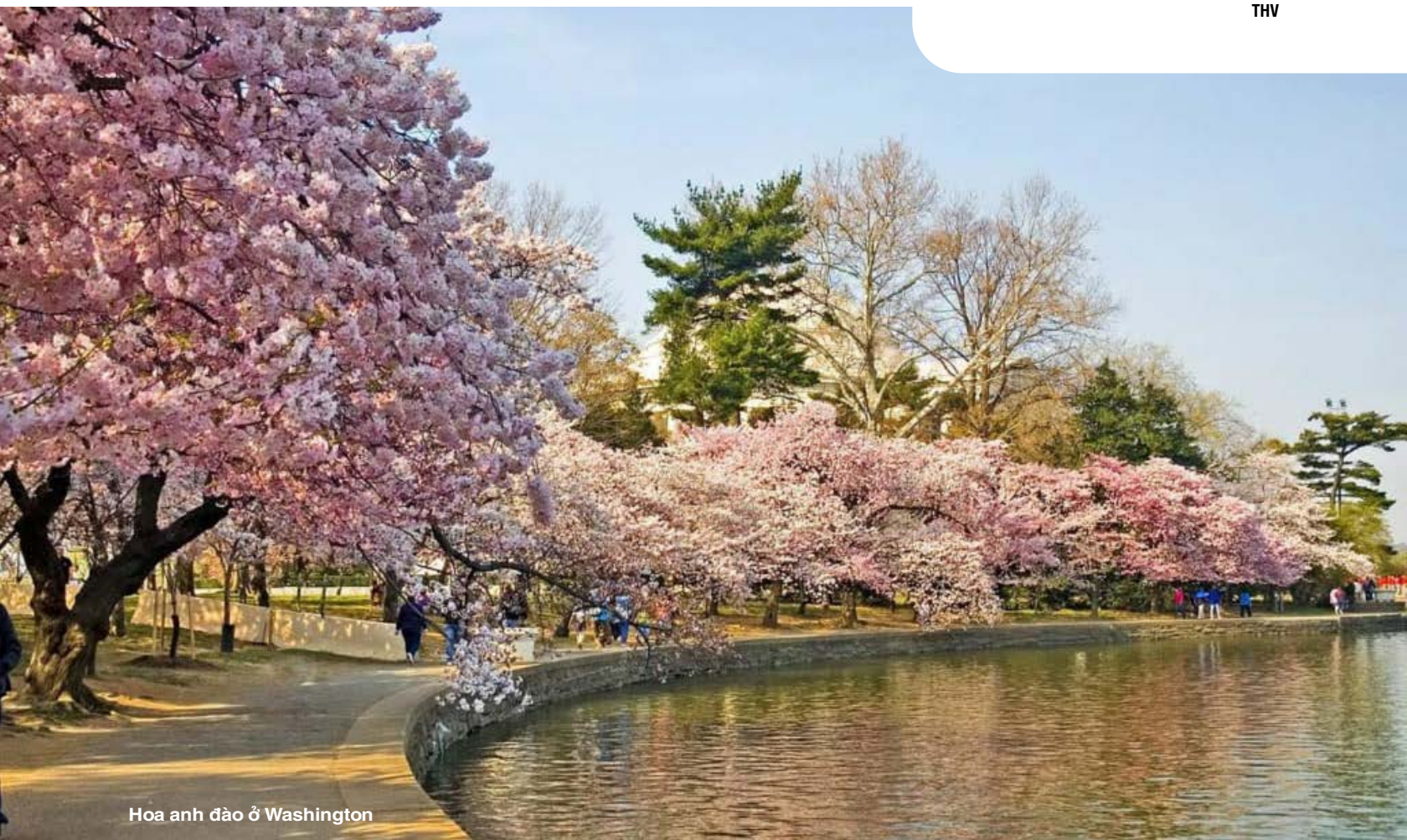
đúng 90 năm, từ khi ngày hội hoa anh đào được tổ chức, và cứ đến giữa cuối tháng Ba, đầu tháng Tư, nhiều thế hệ người Mỹ lại nô nức tìm đến Washington, DC, bên hồ Tidal Basin và dọc theo dòng sông Potomac xanh trong, thơ mộng, thỏa sức ngắm nhìn những nụ hoa anh đào, từ chúm chím đến mãn khai trong cái nắng ấm, hiền hòa của tiết trời mùa xuân, cùng hòa mình trong rừng cờ hoa của dòng người đi diễu hành, chào mừng lễ hội, nghe hôn phơi phới bay bổng cùng những cánh

diều đủ màu sắc lung liêng chao liệng, biết bao nam thanh nữ tú, cùng hò hẹn yêu nhau và cả tổ chức hôn nhân dưới những tán hoa anh đào rạng rỡ, ửng hồng như khuôn mặt của những người yêu nhau. Loài quốc hoa của xứ sở “Mặt trời mọc” đã nghiêm nhiên trở thành mùa hoa của lễ hội và tình yêu trên đất nước, xứ sở của “Nữ thần Tự do” và được những người yêu hoa khắp nơi trên thế giới, ngưỡng mộ và ngóng trông về...

3

Hoa đào ngày nay, dường như đã có mặt khắp nơi, trên các tiểu bang của nước Mỹ, với nhiều màu sắc bắt mắt, rực rỡ hơn, và hoa nở cũng không nhất thiết là vào cuối tháng Ba, đầu tháng Tư, vì tùy theo sự chăm sóc và nhất là ảnh hưởng rất lớn của khí hậu, thời tiết... nơi hoa sinh sống mà hoa có thể nở từ đầu tháng Giêng và lai rai cho đến giữa tháng Tư. Song điều mặc định, “mùa xuân sang có hoa anh đào” và riêng đối với Washington, DC, thủ đô Hoa Thịnh Đốn, thì vẫn luôn vào tháng 3, như một lời ước hẹn đã định sẵn.

THV

Hoa anh đào ở Washington

LỜI GIỚI THIỆU: Cindy Thu Hoàng là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang, hiện đang làm việc tại Texas Health and Human Services Commission (HHSC) là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình với các dịch vụ về thực phẩm, chăm sóc sức khỏe, an toàn và thảm họa bao gồm các chương trình Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid, Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP). Cô tham gia nhiều hội đoàn và có chương trình về Phúc Lợi Xã Hội trên radio và TV tại Dallas. Cô mong muốn được giúp đỡ đồng hương qua việc giải đáp các thắc mắc trong lãnh vực phúc lợi xã hội của tiểu bang.

Mọi thắc mắc xin gửi câu hỏi về: bientap@trenews.net

CINDY THU HOÀNG
DALLAS

HỎI: Thưa chị tháng vừa qua tôi xin chương trình Phúc Lợi Xã Hội bị từ chối vì mức thu nhập của lương tôi quá cao, tôi nghe nói là chương trình đã thay đổi mức thu nhập, vậy xin chị cho tôi biết hiện giờ mức thu nhập như thế nào, thành thật cảm ơn chị nhiều.

TRẢ LỜI

Xin thưa với ông, theo Bộ Y Tế của tiểu bang Texas thông báo, mức thu nhập của các chương trình bảo hiểm, foodstamp, Medicare Saving Program đều đã tăng lên.

Điều kiện về mức thu nhập của chương trình foodstamp năm 2025 như sau:

GIA ĐÌNH: Thu nhập chưa đóng thuế.

- 1) \$2071
- 2) \$2811
- 3) \$3551
- 4) \$4290
- 5) \$5030
- 6) \$5770
- 7) \$6510
- 8) \$7249
- 9) \$7989
- 10) \$8729

Điều kiện về mức thu nhập của chương trình bảo hiểm:

NGƯỜI MANG THAI (pregnancy women):

- Gia đình: 1) \$2583
2) \$3490
3) \$4398
4) \$5305
5) \$6213
6) \$7120
7) \$8028
8) \$8935
9) \$9843
10) \$10750
11) \$11658
12) \$12565
13) \$13475
14) \$14380
15) \$15288

BẢO HIỂM CHO BÉ TỪ 1-5 TUỔI:

- Gia đình: 1) \$1818
2) \$2538
3) \$3198
4) \$3858
5) \$4518
6) \$5178
7) \$5838
8) \$6498
9) \$7158
10) \$7818
11) \$8478
12) \$9178
13) \$9798
14) \$10458
15) \$11118

BẢO HIỂM CHO BÉ TỪ 6-19 TUỔI:

- Gia đình: 1) \$1735
2) \$2345
3) \$2954
4) \$3564
5) \$4173
6) \$4783
7) \$5393
8) \$6002
9) \$6612
10) \$7221
11) \$7831
12) \$8440
13) \$9050
14) \$9660
15) \$10269

Bảo hiểm cho người lớn có con nhỏ nhận bảo hiểm:

Gia đình:

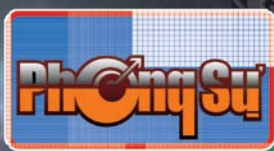
Mẹ hoặc Cha (one parent). Cha và Mẹ (2 parents).

1) \$103	\$0
2) \$196.	\$161
3) \$230.	\$251
4) \$277.	\$285
5) \$310.	\$332
6) \$356.	\$367
7) \$389.	\$412
8) \$441.	\$447
9) \$487.	\$500

Tất cả những chương trình chính phủ theo thu nhập chưa trừ thuế.

Transitional Medicaid:

- Gia đình: 1) \$2413
2) \$3261
3) \$4109
4) \$4957
5) \$5805
6) \$6653
7) \$7501
8) \$8349
9) \$9197
10) \$10044
11) \$10882
12) \$11740
13) \$12588
14) \$13436
15) \$14284

Ngã tư Chợ Cồn nửa đêm về sáng

Những con đường... thức trắng đêm

LÊ KUNG DIỄM
(BÀI VÀ HÌNH)
ĐÀ NẴNG, VN

Đà Nẵng bây giờ nhịp sống về đêm thế nào? Có còn “đêm trắng” sôi động, tụ tập ăn uống như những ngày tháng cũ? Những ngã ba, ngã tư trong ký ức

Trước năm 1975, ngã tư Khải Định (sau này là Ông Ích Khiêm)-Hùng Vương, gần Chợ Cồn, từng được mệnh danh là ngã tư Quốc tế! Bởi ngày cũng như đêm, hai bên đường san sát hàng quán, cửa tiệm tạp hóa...luôn nhộn nhịp. Nhiều nhất là các quán bán thịt bò tái, bún bò Huế, mì Quảng, phở Bắc, mì hoành thánh, các xe bán bánh mì, tiệm bán bia rượu, quán cà phê... Thực khách đủ mọi tầng lớp,

từ công nhân lao động như lái xích lô, chạy xe thô đến trí thức, công chức, cảnh sát quốc gia, lính Cộng Hòa (có cả Mỹ, Đại Hàn...).

Cuối những năm 90 của thế kỷ trước, tình hình bán buôn cũng lúc thăng lúc trầm theo thời thế. Tuy vậy, những người buôn bán chọn các góc ngã ba, ngã tư đường xem ra vẫn sống được nhờ vị trí đắc địa. Đường Hùng Vương là một trong 2 con đường huyết mạch (với đường Điện Biên Phủ) dẫn vào

trung tâm thành phố, tính từ Ngã ba Huế xuống. Nó gánh thêm những con đường khác, tạo thành những ngã ba, ngã tư... tên tuổi.

Vào nửa đêm, mua bánh mì nóng giòn, bún bò, kêu mỗi nhậu lai rai ở đâu khoái khẩu? Xin mời đến ngã tư Hùng Vương-Ông Ích Khiêm, quen gọi là ngã tư Chợ Cồn. Ăn cháo gà, cháo vịt cho nhẹ bụng, mát ruột kia? Xin đến ngã tư Hùng Vương-Ngô Gia Tự hoặc ngã ba Hùng Vương- Nguyễn

Thị Minh Khai. Vậy còn muốn uống sữa đậu nành, ăn bánh bao, cháo hột vịt muối, bún bò? Cứ đến ngã tư Hùng Vương - Phan Châu Trinh... Còn như muốn ăn mì hoành thánh, phở thì đến ngã ba Phạm Hồng Thái - Phan Châu Trinh. Còn nhiều ngã ba, ngã tư khác sau 23 giờ không còn im lìm say ngủ dưới ánh đèn đường mà... thức trắng cùng với nhiều hàng quán ăn uống giá bình dân phục vụ cho những khách hàng cũng bình dân. Đó là công nhân vệ sinh môi trường, lái xe ôm, xe xích lô, taxi, sinh viên cả những cô vũ nữ rồi vũ trường muộn cần... ấm bụng.

Những con đường... thị trường

Năm, sáu giờ chiều, đó là lúc các cửa tiệm, trụ sở công ty, trường học, ngân hàng... trên các đường Hùng Vương, Lý Thái Tổ, Hàm Nghi, Trần Cao Vân, Nguyễn Tri Phương, Điện Biên Phủ... đóng cửa. Các hoạt động nhộn nhịp, ồn ã của ban ngày lắng xuống cũng là lúc vỉa hè đông loạt bị... chiếm dụng. Người ta hối hả bày ra bàn ghế, dựng dù, căng bạt diều vào các chỗ trống... gọn tròn. Đây là lò thịt heo nướng lu, đó là quán ăn vặt. Còn kia, quán nhậu lai rai. Ai ngồi đây chắc có vài người yêu...

Những hàng quán rất... biến hoá linh hoạt. Cứ chạng vạng dọn ra, nửa đêm hoặc gần sáng, khoảng 3 hoặc chậm nhất 4 giờ, là dọn dẹp, trả lại mặt bằng sạch sẽ. Buôn bán vào thời điểm này không phải chịu áp lực cạnh tranh gay gắt cũng như phải ghi danh kinh doanh... Bà Th. ở phường Vĩnh Trung (cũ) trước kia theo phụ mẹ bán bánh mì ở ngã tư Chợ Cồn, nay nổi nghề, kể: “*Trước kia ít lò bánh mì, người bán*

không nhiều. Ở ngã tư ni, ngoài quán bánh mì ông Tý được tiếng ngon, nay chuyển về đường Hùng Vương, chỉ có xe bánh mì của tôi. Còn chừ thì nhiều quán lắm. Buôn bán ế ẩm, nhất là sau dịch cô-vít, nhiều khi ngồi đũa muối rục hết tay”. Quán bún bò Ph.M. trên đường Lý Thái Tổ bắt đầu bán từ 21 giờ cho đến 4 giờ sáng. Quán chuyên phục vụ cho lái xe taxi, xe ôm, công nhân vệ sinh, môi trường...

Nhìn cái tủ kiếng treo lủng lẳng cả chục con gà với vịt vàng óng mỡ, nung núc thịt rất bắt mắt khiến cái bụng cũng... lung lay. Tôi hỏi bà Y đang coi quán, thay con gái, bán cháo gà, vịt, xôi, miến, gỏi vì sao đoạn đường này nay còn có 2, 3 quán? “*Có chi mô chú, sau dịch bệnh, có mấy quán...rất dài liệt sĩ luôn!*”, một nam nhân viên quán chen ngang.

Gần 1 giờ sáng. 3 thanh niên còn rất trẻ chạy xe ôm công nghệ, một

Lò mổ thịt, lò bún hoạt động đến gần sáng

Nhiều khách hàng rất trẻ trong các quán cà phê, quán nhậu đêm trên đường Văn Cao, Ông Ích Khiêm.

Grab, hai Xanh SM, đậu xe trên vỉa hè ngã tư Nguyễn Hoàng - Nguyễn Văn Linh... Họ chăm chú xem điện thoại và trông đợi được “nổ” (nổ máy xe) mới hy vọng có tiền ăn, trả tiền thuê phòng trọ... Các quán nhậu về đêm trên đường Hùng Vương, Ông Ích Khiêm, Văn Cao, Nguyễn Văn Linh khá đông khách trẻ. Ở đó, từng nhóm nam, nữ không ai quá 30 tuổi, ngồi cùng ly chuyện trò rôm rả. Hai hình ảnh đầy tương phản. Gần 2 giờ sáng, nhưng các quán cà phê trên đường

Lê Lợi, quán bi-a (bida) trên đường Pasteur hay Vũ trường Easy D trên đường Hùng Vương vẫn còn khách lác đác ra vô...

Những quán vỉa hè ở các ngã ba, ngã tư về đêm, ăn uống rất tự nhiên, thoải mái, thậm chí khách đến quán mặc đồ ngủ, quần đùi, áo ba lỗ, ngồi bỏ cả 2 chân lên ghế cũng chẳng sao. Dừng xe máy dưới lòng đường cũng không ngại. Và nhất là không bị làm phiền...bởi người ăn xin hoặc mời mua vé số!

Hơn 12 giờ đêm, hôm đầu tháng 3/2025, tôi đi

trên đường Hùng Vương, ngang qua một quán nhậu đối diện cổng Chợ Cồn, bỗng nghe tiếng hét “Không, không” của một giọng nam. Dừng xe lại, được bồi thêm “Tôi không còn yêu em nữa...a!” khiến giật cả mình. Chắc chàng ta có nỗi niềm riêng không chôn giấu được bèn mượn hơi men bộc lộ... lập trường là không còn yêu em nữa vì “tình đời còn lắm bon chen”! Ban ngày đổ anh chàng dám...ca...hét to như thế! Chỉ có đêm mới là người bạn sẽ chia u buồn đáng tin cậy!

Hơn 03 giờ sáng, lò mổ thịt trên đường Trần Cao Vân, lò bún trên đường Lê Độ vẫn còn hoạt động. Thịt heo, thịt bò được xe tải nhỏ chở đi phân phối cho các chợ lớn, nhỏ; bún được xe máy chở tới các quán bán bún chả cá, bún bò v.v. Vài quán bún chả cá, bán hủ tiếu, mì xối, bánh trắng trộn Sài Gòn, quanh bùng binh đường Điện Biên Phủ - Lê Độ - Nguyễn Tri Phương, Lý Thái Tổ, Hùng Vương chưa vơi bớt khách. Chỉ có mấy xe bán chả viên chiên mắm ngã tư đường Hàm

Nghi - Hùng Vương, Hoàng Hoa Thám, Điện Biên Phủ đang rục rịch kéo xe về.

Không chịu... bó toàn thân!

Hai con đường nối dài từ Lý Thái Tổ thẳng xuống Hùng Vương đang là một công trường ngổn ngang vật liệu xây dựng... Từ ngày 22/8/2024 đến nay, các nhà thầu trưng dụng máy móc, huy động nhân công... cùng thực hiện dự án sửa đổi hệ thống thoát nước, lát gạch vỉa hè; Hạ ngầm cáp thông tin, đường điện đèn tín hiệu giao thông, điện chiếu sáng...Tuyến đường huyết mạch của trung tâm thành phố này có Chợ Cồn, Siêu thị Go!, cửa tiệm, hàng quán hai bên buôn bán khá sôi động nay trở nên trầm lắng. Một số quán bán bún bò, bún cá, xôi chiên, ăn quà vặt... đóng cửa 3, 4 tháng dài. Chắc

họ cũng lo đi tìm các vỉa hè ngã ba, ngã tư đâu đó tiếp tục... lần chiếm bán buôn chứ chẳng lẽ cam chịu... bó toàn thân?

Trước cổng Chợ Cồn, đường Hùng Vương, từ chiều, có vài người dùng xẻng xúc cát, đá qua một bên lấy mặt bằng dọn quán. Trên đường Lý Thái Tổ có chỗ treo bảng xin dừng đỗ cát sạn, đậu xe vì quán bán đêm... Sợ nghỉ bán lâu sẽ mất khách nên không ít hàng quán vỉa hè ở đây tạm chuyển dời sang chỗ khác. Quán nào trụ lại thì tự kê, lót vỉa hè loang lổ, gập ghềnh cho bằng phẳng để đặt ghế bàn. “Quán tạm nghỉ khi đào đường làm cống qua hết Tết. Rồi chờ đến lát gạch vỉa hè. Đợi cho xong công trình thì lâu quá nên mở lại quán thôi. Kệ, mình chịu khó dọn dẹp, che chắn. Chứ nghỉ lâu không có tiền

lại mất khách thì khổ”, chủ quán bún Ph.M nói.

Một nam chủ quán bán thịt heo, vịt nướng lu ở vỉa hè đường Hùng Vương, bộc bạch: “Chùng một giờ lo dọn dẹp quán, trả lại vỉa hè cho... ban ngày. Về nhà tắm rửa rồi chợ mất chừng 2, 3 tiếng chi đó là choàng dậy, uống ly cà phê... Xong, lo đi chợ, chuẩn bị cho bán buổi tối. Tất bật, lu bu cả ngày đến suốt đêm. Hoàn cảnh lắm mới buôn bán lấy đêm làm ngày kiểu này đó bác!”. Cô chủ nhỏ quán nhậu bình dân, môi xương, má, hàm trên đường Lý Thái Tổ, cười hi hi: “Mưa nắng không lo, chỉ sợ công trình làm đường kéo rê với đào lên lấp xuống... chóng mặt. Còn mùa đá banh hay ngày lễ thì bán sượng lắm chú ơi! Không đủ ghế ngồi, khách ngồi tràn cả

xuống lòng đường luôn. Bọn con chỉ mong có đá banh đều đều”.

Ngã tư Chợ Cồn, hơn 2 giờ sáng, 07/3/2024 chỉ còn lác đác vài xe bán sữa đậu nành, bánh mì, cà phê muối, trà sữa với xôi chiên, gà xé...

Nửa đêm về sáng, Đà Nẵng vẫn giữ “nhịp sống thị trường” lúc sôi động khi trầm lắng... hiên hòa mang nét đáng riêng. Đi đâu xa cũng nhớ những ngã ba, ngã tư đường... không ngủ. Ở đó rất nhiều hàng quán bình dân, thức ăn, nước uống phong phú. Nếu tình cờ ngang qua dù bụng không đói cũng bất chợt thấy...thèm ăn! Hên chi du khách muôn phương đến đây luôn khen thức ăn ở Đà Nẵng rất ngon, bổ, rẻ. Tất nhiên là mong được... an toàn thực phẩm!

Bài & ảnh LKD

Các quán vỉa hè phục vụ khách xem đá banh

TRIỀU MINH

Đột quỵ (stroke) có thể gây hậu quả nghiêm trọng, nhưng hơn một nửa trường hợp hoàn toàn có thể phòng ngừa được, theo Hiệp hội Tim mạch và Hiệp hội Đột quỵ Mỹ. Việc duy trì lối sống lành mạnh, tập luyện thể dục, và thường xuyên kiểm tra sức khỏe là những bước quan trọng giúp giảm nguy cơ đột quỵ.

Phòng ngừa đột quỵ

Đi khám bác sĩ thường xuyên

Việc khám hàng năm là cơ hội để kiểm tra những yếu tố nguy cơ gây đột quỵ như huyết áp cao (high blood pressure), hút thuốc lá, mỡ máu cao (high cholesterol), và lượng đường trong máu (blood glucose). Ngoài ra, bác sĩ cũng sẽ đánh giá lối sống và mức độ vận động.

Nữ giới cần chú ý đến những yếu tố nguy cơ như tiền sử kinh nguyệt bất thường, bệnh lạc nội mạc tử cung (endometriosis), huyết áp cao và tiểu đường khi mang thai.

Tập luyện thể dục

Hiệp hội Tim mạch Mỹ khuyên mỗi người nên tập thể dục ít nhất 150 phút mỗi tuần với cường độ trung bình như đi bộ, hoặc 75 phút với cường độ cao như chạy bộ. Việc vận động định kỳ giúp giảm nguy cơ đột quỵ đến 18%.

Chế độ ăn tốt cho tim

Chế độ ăn kiểu Địa Trung Hải (Mediterranean diet) giàu ngũ cốc nguyên hạt, rau củ, và dầu ô-liu được chứng minh giúp giảm 37% nguy cơ đột quỵ. Cần hạn chế thức ăn chế biến kỹ như nước ngọt, đồ hộp, và thịt nguội.

Kiểm soát việc uống rượu và cà phê

Uống nhiều rượu tăng nguy cơ đột quỵ, ngay cả khi uống mức độ vừa phải. Ngoài ra, uống hơn 4 ly cà phê mỗi ngày có thể làm tăng nguy cơ đột quỵ lên đến 37%.

Ngủ đủ giấc

Ngủ quá ít hoặc quá nhiều đều có thể làm tăng nguy cơ đột quỵ. Ngủ dưới 5 giờ hoặc trên 9 giờ mỗi đêm làm tăng nguy cơ đột quỵ gấp đôi. Ngoài ra, chứng ngưng thở khi ngủ (sleep apnea) nếu không được điều trị có thể làm tăng nguy cơ đột quỵ gấp 4 lần.

Kiểm soát các bệnh lý tiềm ẩn

Những bệnh như huyết áp cao, mỡ máu cao và đường huyết cao là những “kẻ giết người thầm lặng” vì chúng không có triệu chứng rõ ràng nhưng lại gây nguy cơ đột quỵ cao. Ngoài ra, những bệnh tự miễn dịch (autoimmune) như lupus, viêm khớp dạng thấp (rheumatoid arthritis), và viêm ruột (inflammatory bowel disease) cũng là yếu tố nguy cơ.

Huyền thoại người bất tử

Có một nhà hiền triết đã nói:

“Cuộc đời có rất nhiều bất công, nhưng có hai thứ mà Thượng Đế chia đều cho tất cả mọi người. Đó là thời gian trong một ngày và cái chết trong một đời”.

Nếu không có cái chết, người bất tử sẽ sống ra sao?

GIÓ VIVU
VANCOUVER, CANADA

Thần thoại Hy Lạp

Aurora là nữ thần của bình minh, em gái của thần Mặt Trời và Mặt Trăng. Mỗi sớm mai thức dậy, Aurora tỏa chiếu những tia sáng tươi vui, thơm mát xuống trái đất để xóa dần bóng đêm u tối, lạnh lẽo và báo hiệu thần mặt trời sắp xuất hiện. Mọi người đều yêu quý, ngưỡng

mộ, luôn chào đón vị nữ thần trẻ trung, xinh đẹp và cầu mong cho một ngày mới đến thật an lành, hạnh phúc.

Rong chơi nơi cõi trần, nữ thần khả ái Aurora đã đem lòng yêu thương Tithonus, vị hoàng tử đẹp trai, thông minh, khỏe mạnh và dũng cảm, con vua Laomedon ở kinh thành Troy. Vì quá yêu mê say đắm Tithonus

là người trần, nữ thần Aurora đã lên thiên đình cầu xin thần vương ban cho Tithonus được bất tử. Thần vương đã nhận lời thỉnh cầu và ban cho Tithonus đặc ân như một vị thần để được mãi mãi sống bên Aurora.

Trên thiên đình, Aurora và Tithonus sống vui vẻ, hạnh phúc bên nhau trong cung điện dát vàng, cẩm ngọc và sinh hạ hai người con là thần Gió và thần của các vì sao. Thời gian trôi qua, mặc dù Aurora đã cho Tithonus ăn cao lương mỹ vị, uống thuốc trường sinh bất lão hay rượu táo bất

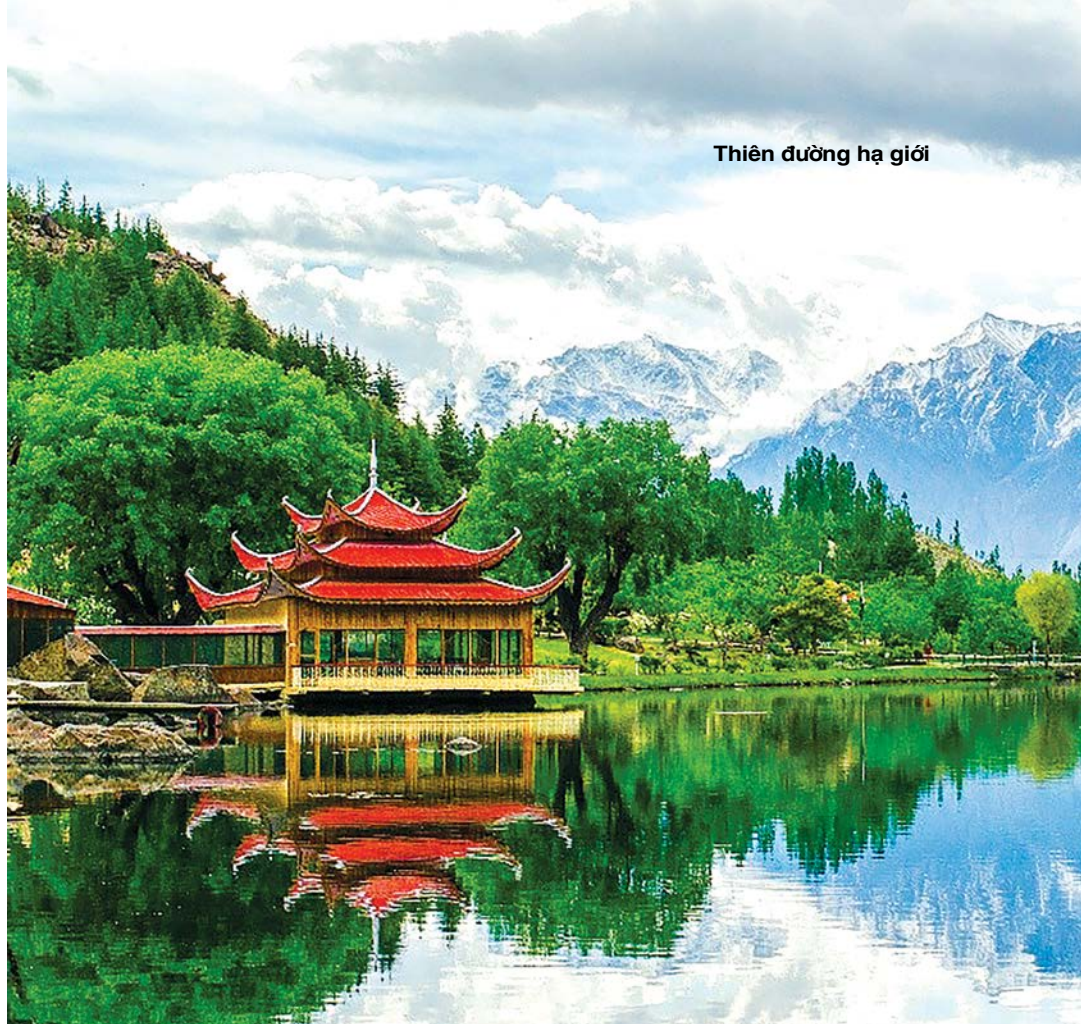
tử Ambrosia của thiên đình, Tithonus vẫn trở nên già nua, yếu đuối và bệnh tật. Aurora cảm thấy chán nản, buồn bã, nàng mới nhận ra rằng khi xưa yêu thương Tithonus và cầu xin cho chàng một cuộc sống vĩnh cửu, nhưng đã quên không xin cho chàng được trẻ mãi không già.

Tithonus có thể mãi mãi sống bên Aurora nhưng chàng càng ngày càng già yếu, già đến nỗi không còn làm được gì ngay cả tự chăm sóc mình. Tithonus biết không thể nào thoát khỏi số phận của một người phạm trần, nên van nài nữ thần Aurora xin thần vương lấy lại đặc ân “bất tử”, chàng khao khát được chết đi như những người trần gian.

Tình yêu của Aurora cũng phai nhạt dần khi Tithonus không còn trai trẻ, đẹp đẽ, phong độ mà trở thành một ông lão còm cõi, xấu xí và buồn rầu. Aurora còn nhớ tình xưa nghĩa cũ nên dành cho Tithonus một căn phòng tiện nghi, tràn đầy nắng sáng để dễ dàng chăm sóc, nhưng chàng không ngừng la hét, khóc than. Cuối cùng Aurora đành phải biến Tithonus thành một con ve sầu. Tithonus được đưa về trần gian, sống trên đỉnh tháp cao của thành Troy, trong lồng ve sầu. Chàng cất tiếng hát nỉ non, bi thương như một tình khúc buồn của thần Apollo, để nhắc nhở Aurora nhớ về người chồng thuở xa xưa ...

Tiếng khóc than từ một thân thể cằn cõi, già nua, yếu đuối... Tithonus đau khổ, mãi mãi bị hành hạ, giày vò trong tâm hồn. Trong khi Aurora vẫn tiếp tục cuộc hành trình, muôn đời là một nữ thần của ánh bình minh thơm mát, vui tươi và rạng rỡ.

Thiên đường hạ giới

Shangrila - Thiên đường hạ giới.

Shangrila là một thành phố cổ nằm sâu trong dãy Hy Mã Lạp Sơn ở Tây Tạng. Shangrila, có nghĩa là “mặt trời và mặt trăng”, hay còn được gọi là “thiên đường”. Shangrila nằm trên vùng núi cao, xung quanh là những ngọn đồi xanh thẳm, hồ nước trong veo, núi tuyết phủ trắng, không khí trong lành, cảnh vật thanh tịnh, đẹp như chốn bồng lai tiên cảnh.

Theo truyền thuyết từ ngàn năm trước, vào thời khởi đầu của nền văn minh nhân loại, có một nhóm người bí ẩn sinh sống tại vùng Shangrila và được cho là những người bất tử. Họ được biết đến như những - Rishis - gọi là thánh nhân hay hiền triết. Họ sống giản dị, khiêm tốn, an vui, hòa hợp với thiên nhiên. Và chỉ có những người có tâm tu luyện, thiên định siêu

phàm mới tìm thấy và đến được vùng đất thiêng liêng Shangrila.

Shangrila là một thiên đường huyền bí, chỉ mở cánh cổng cho những con người thánh thiện, hoàn hảo, không có nghiệp chướng. Những người sống ở vương quốc này không bao giờ nghĩ đến cái chết. Họ tu luyện tâm linh trở nên nhẹ nhàng thanh thản, thoát ra khỏi quy luật của sinh, lão, bệnh, tử để được trường sinh bất tử.

Rất nhiều người kể cả những nhà thám hiểm đã tìm cách khám phá ra những bí ẩn của Shangrila nhưng họ đã không bao giờ quay trở lại. Ngàn năm trôi qua, huyền thoại về những người bất tử sống ở vương quốc tâm linh Shangrila luôn được truyền tụng vì có nhiều bí ẩn, rất hấp dẫn mà chưa một ai tìm ra được.

Núi Thiên Thai.
MOONMAUSOLEUM.COM

Lưu Nguyễn nhập Thiên thai

Ngon núi Thiên Thai tọa lạc ở tỉnh Chiết Giang thuộc Trung quốc. Truyền thuyết kể lại rằng - có hai chàng nho sĩ Lưu Thân và Nguyễn Triệu - nhân ngày Tết Đoan Ngọ rủ nhau vào núi Thiên Thai hái thuốc. Cả hai đi lạc vào một vùng đào nguyên, hoa cỏ xinh tươi, thơm mát, suối reo róc rách, chim muông ca hát, cảnh đẹp thơ mộng hữu tình. Bất ngờ có hai nàng tiên nữ là Giáng Hoa và Giáng Kiều hiện ra, Lưu Nguyễn say đắm vẻ đẹp của hai nàng tiên, hồn lạc vào chốn bồng lai tiên cảnh quên hết mọi thứ nơi trần gian.

Lưu Nguyễn là hai người trần kết duyên cùng hai tiên nữ, sống nơi tiên giới. Nhưng nửa năm hương lửa đang nồng, hai chàng bỗng nhiên nhớ nhà và muốn về thăm. Hai nàng tiên đành gạt nước mắt chia tay tiễn biệt...

*Lá đào rơi rắc lối thiên thai
Suối tiễn oanh đưa những ngậm
ngùi*

*Nửa năm tiên cảnh
Một bước trần ai
Ước cũ duyên thừa có thể thôi
Đá mòn, rêu nhạt, nước chảy, hoa
trôi
Cái hạc bay lên vút tận trời
Trời đất từ nay xa cách mãi
Cửa động
Đầu non
Đường lối cũ
Nghìn năm thơ thần bóng trăng
chơi ...*

(Tống biệt - Thơ của Tản Đà)

Lưu Nguyễn từ biệt hai nàng tiên rồi về lại quê nhà, nhưng buồn ơi... cảnh lạ, người lạ, không còn ai nhận ra hai chàng nữa. Gặp một cụ già tuổi đã bách niên kể lại - khoảng 400 năm trước nghe nói có cụ tổ là Nguyễn Triệu theo bạn là Lưu Thân vào núi hái thuốc rồi không thấy trở về. Hiểu ra, Lưu Nguyễn mới biết thời gian trôi qua một ngày ở trên tiên giới bằng một năm ở chốn trần gian. Không còn ai thân thích hay quen biết, Lưu Nguyễn trở lại núi Thiên Thai, tìm động tiên rồi không thấy trở ra...

Ngày nay, người ta chỉ còn nghe văng vẳng đâu đây “Tiếng sáo thiên thai” ... và mơ màng nhớ đến chuyện tình yêu của nàng tiên nữ và người trần gian,,,

*Êm êm, ôi tiếng sáo tơ tình
Xinh như bóng xiêm đình
Trên không uốn thân mình*

...
*Tiên nga buông lơ tóc bên nguồn
Hiu hiu lũ cây tùng
Ru ru tiếng trên cồn*

...
*Đường lên, lên thiên thai
Lọt vài cung nhạc gió
Thoảng về mơ mộng quá...*

(Trích thơ của Thế Lữ)

GVV

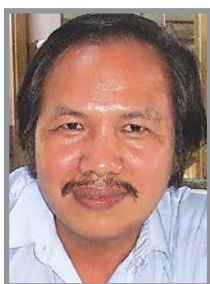

Hôn nhân của

Người dân tộc J'rai

người J'rai

Dân tộc thiểu số J'rai có trên 520 ngàn người, sống rải rác khắp vùng Tây Nguyên Việt Nam, đông nhất ở tỉnh Gia Lai (khoảng 460 ngàn người) cùng các tỉnh như Kon Tum, Đắk Lắk và một số ít khác ở Phú Yên, Bình Định... Cộng đồng người J'rai luôn tồn tại một số luật tục hôn nhân khá đặc biệt.

NGUYỄN SINH (bài và hình)
SÀI GÒN - VN

Nam nữ được “sống thử”

Chúng tôi tìm đến xã La Puch, huyện Chư Prông (Gia Rai) bởi nghe được một thông tin hấp dẫn về chuyện hôn nhân gia đình ở đây khi già làng đang tiến hành xét xử một vụ án phức tạp. Cô Drang đâm đơn khởi kiện anh Rơ Min rằng:

“Nó “ngã mít” với tôi lâu rồi, vậy mà bây giờ nó nhất quyết không chịu cưới. Anh Rơ Min cãi: Con Drang tánh tình lung tung lắm, quen một lúc nhiều người khác nhau chứ đâu chỉ một mình tôi...”. Thế là già làng phải bỏ công điều tra. Cuối cùng biết được đúng là cô Drang hiện đã có một con trai nhỏ, mà “tác giả” của thằng bé ấy là anh Siu

Thin. Nguyên do cách đây khoảng 2 năm, sau khi “ngã mít” với Drang, Siu Thin cũng không chịu cưới và sau đó bồi thường cho Drang một con bò cái.. Già làng bèn xoay qua hỏi ý kiến mọi người rồi cuối cùng bảo Rơ Min: “Mày nói con Drang sau vụ thằng Siu Thin còn “ngã mít” với nhiều người khác mà không có bằng chứng gì đưa ra, vậy coi như

không có. Còn mày đã biết chuyện mà vẫn cứ “ngã mít” với nó, rồi còn hứa làm đám cưới thì bụng dạ mày không thật. Tội của mày lẽ ra phải phạt nặng hơn bình thường, nhưng cái tính con Drang đã vậy nên mày chỉ phải nộp phạt một con bò, còn nếu không đồng ý thì mày phải chịu làm chồng của nó!”.

Nghe đi nghe lại hai chữ “ngã mít” mấy lần, chúng tôi mới hiểu đó là ám chỉ “hai người đã quan hệ tình dục với nhau”. Nếu như chuyện “sống thử” ở miền xuôi giữa các đôi nam nữ tối nay vẫn là vấn đề đang còn bàn cãi, thì ở miền ngược, trai gái người dân tộc J’rai trước khi cưới hỏi đều đã có cái

Tượng nữ thần Kroah thường đặt tại các nhà mồ

Phụ nữ J'rai

quyền tự do được “ngã mít” với nhau không khác gì những người sống bên trời Tây!.

Ngoại tình là ... trọng tội

Cũng trong xã hội người dân tộc J’rai, chế độ hôn nhân được hình thành từ lâu đời. Luật tục người J’rai hoàn toàn cấm đoán ngoại tình, coi một người đã “hái hoa xong mà còn muốn đi hái thêm các bông hoa khác” sẽ không thể chu đáo chăm sóc được nhà cửa, gia đình, con cái, rồi dẫn đến chuyện xã hội rối ren, mất trật tự. Cũng không đợi tới sau ngày cưới, khi người con trai – con gái đã nhìn nhau, cái bụng đã ưng, chịu trao nhau một chiếc vòng đồng (hoặc bạc), thông báo với cha mẹ rồi mà sau đó đổi lòng yêu thương người khác cũng bị phạt rất nặng gồm 5 con bò, 1 con heo, 100 kg gạo và ghè rượu 100 lít để bồi thường.

Cũng theo quan niệm của người J’rai, những người đàn bà chữa hoang và những người ngoại tình (kể cả đàn ông) chính là những kẻ đã bị linh hồn nữ thần Kroah nhập vào. Theo truyền thuyết, nữ thần Kroah là con gái của Yă Pôm (thần đàn bà) tính rất ham ăn, lười biếng, lại chuyên đi rù quên, quyến rũ đàn ông. Khi chết, hồn ma Kroah thường đi xúi giục mọi

Lễ cưới người dân tộc J'rai

người ngoại tình, phải bỏ chồng, vợ... Tượng nữ thần Kroăh hiện nay thường được đặt bên trong các khu nhà mồ, ám chỉ rằng để những điều xấu xa sẽ bị chôn theo cùng bà ta. Chị Ksor Hơ Đút, cựu cán bộ Hội phụ nữ xã Ia Hdreh (huyện Krông Pa) kể cho chúng tôi nghe câu chuyện cách đây khoảng chục năm về trước tại xã này có một vụ án hôn nhân gia đình xảy ra buộc phải cày đến chính quyền. Đó là chuyện bà Rơ Lay là một phụ nữ chết chồng và ông Rơ Mah vốn đã chết vợ, hai người này có quan hệ thân thiết “trên mức bình thường” với nhau. Tòa án xét thấy họ không vi phạm chế độ hôn nhân một vợ

một chồng, cũng không phải ngoại tình nên tha về, nhưng cả làng nhất quyết không chịu. Chuyện trở nên nghiêm trọng bởi cả hai người chưa ai làm lễ bỏ mả Pothi (mãn tang) cho vợ, chồng vì như vậy đúng ra phải chờ cho đủ 3 năm trên nguyên tắc thế nên mọi người cứ xem như họ là người vẫn còn vợ, còn chồng. Vậy là họ hàng bên ông chồng lần bà vợ đã chết kia đã đòi hỏi bà Rơ Lay và ông Rơ Mah phải nộp phạt cả thảy... 30 con bò.

Cũng có vụ việc không có tòa án tham gia là không xong. Chẳng hạn như câu chuyện ở xã La Bon (huyện Đức Tô), có ông chồng phạm tội giết vợ. Nguyên nhân vì bà vợ đang mang bầu đến

tháng thứ 8, khi ông chồng đòi hỏi được “ngã mít” thì bị bà này quyết liệt chống cự, nên sẵn

Tượng nam nữ giao hoan tự do “sống thử”

nhìn thấy con dao giắt sẵn trên mái nhà ông chồng liền tức giận rút ra đâm. Tòa xử án tù chung thân, còn lệ làng bắt ông này phải nộp phạt 40 con bò!

Còn hơn cả ngoại tình, hình phạt nặng nề nhất trong Toloi Phian (luật tục) của người J'rai còn có tội loạn luân. Dân làng tin rằng kẻ nào làm chuyện đồi bại như vậy với người trong gia đình hay dòng họ của mình sẽ gây ra tai hoạ khủng khiếp cho cả làng như hạn hán, mất mùa, dịch bệnh. Ngoài chuyện nộp phạt tài sản, người bị phạt còn buộc phải hành động giống như súc vật (bò truồng, nhảy cóc, leo trèo, sữa rống...), trước sự chứng kiến của thần linh và cộng đồng. Mỗi một điều luật trong Toloi Phian đều có nói rõ lý do vì sao bị phạt. Và Toloi Phian như một bản trường ca luôn được gìn giữ và áp dụng nghiêm ngặt trong đời sống người J'rai. Vì thế nên ở đây, chuyện ngoại tình hoặc có con ngoài giá thú bị xem là chuyện động trời. Lại có một chuyện phổ biến khác là những người con gái muốn lấy chồng cũng không nhất thiết phải chờ đến đúng 18, 20 tuổi mà chỉ cần biết đi làm cái rẫy, biết đan cái gùi đã có thể tự do yêu đương hoặc về làm vợ người ta được rồi...

Bài và hình NS

Chảo chống dính rất được ưa chuộng, và điều này dễ hiểu, vì loại chảo tốt sẽ làm nóng đều và ngăn thực phẩm bị dính, giúp việc rửa chảo trở nên dễ dàng.

Nhưng chảo chống dính không phù hợp cho mọi món ăn. (Chẳng hạn, bạn không nên dùng chảo chống dính để áp chảo (searing) hoặc làm vàng thịt (meat browning). Sau đây là hướng dẫn về loại chảo tốt nhất để dùng cho từng món ăn và loại chảo được ưa chuộng trong mỗi danh mục.

Chọn đúng chảo khi nấu ăn

Chảo chống dính (Nonstick)

PHÙ HỢP NHẤT ĐỂ: Chiên trứng, làm pancake (bánh kếp) - những món dễ dính trên các loại chảo khác. Bạn có thể dùng ít bơ hoặc dầu hơn khi nấu trên chảo chống dính mà món ăn vẫn trượt ra khỏi chảo dễ dàng.

MẸO: Lớp phủ chống dính dễ bị hư. Đừng sử dụng bình xịt dầu ăn (vì nó để lại cặn dính), và không bao giờ xả nước lạnh lên chảo nóng vì sẽ làm cong chảo.

LOẠI ƯA CHUỘNG:

Caraway Ceramic-Coated Non-Stick

\$95

Chảo gang (Cast iron)

PHÙ HỢP NHẤT CHO: Các món nướng trong lò như thịt quay, cornbread (bánh bắp), pizza để dày, bánh trứng và nhiều món khác. Chảo gang cũng rất tốt để chiên ngập dầu vì nó giữ nhiệt ổn định.

MẸO: Chảo gang tráng men, như chảo Tramontina, dễ làm sạch hơn so với chảo gang không tráng men và không cần seasoned (tôi dầu) thường xuyên.

LOẠI ƯA CHUỘNG: **Tramontina Enameled Cast-Iron Series** **\$60**

Chảo thép carbon (Carbon steel)

PHÙ HỢP NHẤT CHO: Các món nấu nhanh ở nhiệt độ cao, như cá. Giống như thép không gỉ, chảo này cũng rất tốt để searing steak (áp chảo bíp tết).

MẸO: Chảo thép carbon bền nhưng cần được tôi dầu thường xuyên. Khi sử dụng và tôi dầu liên tục, bề mặt chảo sẽ phát triển một lớp bóng mịn, giúp chống dính tự nhiên như chảo chống dính.

LOẠI ƯA CHUỘNG:

Matfer Bourgeat Black Carbon

\$84

Chảo Wok

PHÙ HỢP NHẤT CHO: Các món xào. Một chiếc chảo wok đáy phẳng với thành cao, như chảo Babish, giúp bạn dễ dàng đảo thịt và rau ở lửa lớn mà không bị tràn ra ngoài.

MẸO: Chảo wok có thể làm từ chống dính hoặc gang, nhưng thép carbon được chuộng nhất vì nó nhẹ và dẫn nhiệt tốt hơn so với các phiên bản chống dính.

LOẠI ƯA CHUỘNG:

Babish 14" Carbon Steel Wok

\$50

Chảo thép không gỉ/sét

PHÙ HỢP NHẤT ĐỂ: Áp chảo hoặc làm vàng thịt. Bề mặt sáng bóng giúp bạn dễ dàng quan sát khi thịt chuyển màu. Chảo này có thể dùng trong lò nướng, rất lý tưởng cho các món bắt đầu trên bếp rồi hoàn tất trong lò, như sườn heo.

MẸO: Chảo thép không gỉ có thể khó làm sạch. Chảo Oxo trong hình dễ rửa bằng tay và an toàn với máy rửa chén.

LOẠI ƯA CHUỘNG:

Oxo Stainless Steel

Mira Series **\$80**

vài chuyện vui vui...

ELITA ANH NGUYET (JACKSONVILLE - FL)
Ba và ông xã em câu được 2 con snook, làm gỏi ngon quá trời luôn anh Don:), em định tặng anh một con, tại nghe anh nói anh “mê” cá này, nhưng anh tặng em tôm khô nha. Tôm khô bên em không ngon như biển LA, cũng giống như anh đâu kiếm được snook đâu nè!

- Ha ha. Nghĩ tới là quý rồi. Anh có thể tặng em tôm khô mà không cần trao đổi con “snook” đâu! (ghi chú của Don: snook là loại cá sống ở vùng biển lợ, có nhiều ở Parismira Ranch, Costa Rica. hay vùng Fort Myers, Florida hoặc Gatun Spillway Canal Zone, Panama. Cá này thịt chắc, không tanh, có thể chế biến nhiều món ngon. Luật Florida chỉ cho mỗi người được bắt 1 con trong ngày).

DIEM MY NGUYEN (ST PAUL - MN) Lâu nay em đặt tôm khô anh, lúc nào cũng nhận được rất sớm. Nhưng mấy tuần trước, giao trễ đến 3 ngày lận. Có phải càng ngày càng đông khách rồi anh Don đâm ra “chảnh chợ” không vậy?

- Càng đông khách, càng phải chu đáo và quý mến khách hơn chứ! Có nghĩa là mình đang được khách “mến chuộng”, đánh mất sự tín nhiệm đó là tự đào thải mình.

Anh Don luôn tâm niệm điều này. Anh có xem lại lịch đặt hàng của em, vào đúng ngày tiểu bang anh bị đợt lạnh kỷ lục, hôm đó -10° C (không phải độ F nha). Trời mưa nên đường bị đóng băng (icy road) và toàn bộ các xe pick-up hàng ngưng hoạt động, nếu họ có nhận hàng cũng đành chịu thua vì các hãng bay cargo cũng cancel hết. Thành thật xin lỗi em và tất cả khách hàng đặt hàng trong đợt lạnh đột biến trong năm này.

DUNG NGUYEN (CUMMING - GA) Nhờ cháu mà bây giờ cả xóm, rồi mấy bạn trong hăng Delta ai cũng “ghiền” Tôm khô của chú Don! Chú Don biết cháu vui nhất là gì không, ai ăn ngon cũng khen cháu chứ chẳng ai nói đến chú Don hết á. Thím Hài (khó tính nhất trong mấy bà Thím) còn nói: “Muốn nấu cho ngon - món bún riêu - thì hỏi mua tôm khô con Dung nè, tao xài đủ loại tôm, chỉ có chỗ con Dung đặt là được nhất...”

Bây giờ bỗng dưng cháu có biệt danh là “Dung tôm khô”. Hu hu...

- Biệt hiệu đó cũng đẹp mà cháu, nhất là nó mang lại cho người khác niềm vui và hạnh phúc! Chúc mừng cháu :)

Tôm Khô USA! Tôm Khô sạch!!!

MADE IN LA, USA

Quý khách có thể đặt mua tại :
WWW.TOMKHOSACH.COM

Xin gọi anh Don để đặt mua, gởi về tận nhà hoặc tiệm trên toàn tiểu bang Hoa Kỳ:

318-235-4564

CÓ 3 LOẠI: NHỎ (S), VỪA (M) VÀ LỚN (L)

NGOÀI RA CÓ MỘT SỐ LƯỢNG RẤT ÍT LOẠI TÔM RẤT NHỎ (GIÁ RẺ HƠN) VÀ JUMPO

**SỨC KHỎE
LÀ VANG!**

TÔM KHÔ SẠCH

TÔM BIỂN LOUISIANA - USA

KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN | KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU

**10 LBS
TẶNG 1**

MADE IN USA

**FREE
SHIPPING**
5 lbs trở lên

ORDER

XIN GỌI ANH : ĐƠN

235.4564

BẠN CÓ THỂ ĐẶT MUA TẠI TRANG WEBISTE

WWW.TOMKHOUS.COM

5

năm tù và 10 triệu đô la phải trả lại cho chính phủ là mức án dành cho một người khai thuế tại Grand Prairie, Texas sau khi nhận tội đã khai thuế gian dối cho các thân chủ và bỏ túi riêng tiền hồi thuế.

1982

là năm hệ thống chợ Đại Hàn H-Mart mở một chợ nhỏ tại New York và phát triển thành hệ thống chợ Á Châu lớn nhất nước Mỹ hiện nay với khoảng hơn 100 khu chợ bề thế tại Mỹ, Canada và Anh.

2

hành lý được gửi miễn phí khi bay với hãng Southwest Airlines sẽ bị hủy bỏ và hành khách phải trả lệ phí gửi hành lý kể từ ngày 28 tháng Năm tới. Các hãng hàng không đã thu được mức thu rất lớn qua các lệ phí khi đi máy bay, chỉ riêng lệ phí hành lý lên đến hơn 33 tỉ trong năm qua.

1,400

chi nhánh, hệ thống lẩu Haidilao là hệ thống lẩu lớn nhất tại Trung Quốc và đã mở chi nhánh tại Mỹ. Haidilao vừa đăng xin lỗi khi một clip phim quay cảnh hai thanh niên tiểu vào nước lẩu tại Thượng Hải bị tung lên mạng.

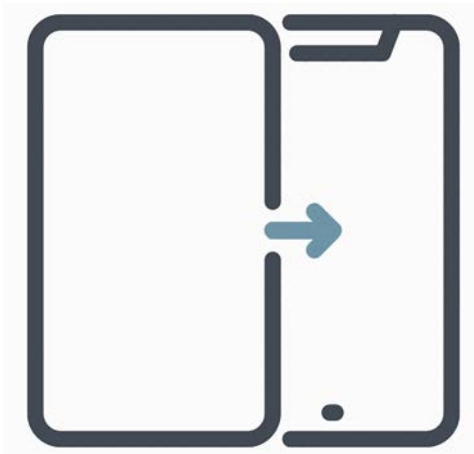
10

ngàn đô la một tấn là dự đoán giá đồng sẽ đạt trong thời gian tới và đã tăng 12% trong năm nay, theo Citigroup. Các vật liệu kim loại thô như đồng, nhôm, thép... tăng giá sẽ làm tăng giá mạnh các vật liệu xây dựng và máy móc gia dụng.

42

tháng, tức 3 năm rưỡi là thời hạn trung bình người tiêu dùng đổi điện thoại mới. Với tình trạng kinh tế hiện nay, các nhà cung cấp dịch vụ điện thoại dự đoán thời gian sử dụng điện thoại sẽ gia tăng khi một cái iPhone hiện nay có giá trên một ngàn đô la.

21

tuổi, Pax Thien Jolie-Pitt, con nuôi gốc Việt của đôi tài tử đã ly dị là Angelina Jolie và Brad Pitt bị xem là một tay lái thích tốc độ, đã vài lần bị tai nạn xe và phải nhập viện, băng bột trong năm qua.

5,459

người Việt Nam có tài sản trên 10 triệu đô la, mức thấp nhất trong các quốc gia Đông Nam Á, theo khảo sát từ The Wealth Report 2025. Cả thế giới có 2.34 triệu người có tài sản trên 10 triệu và tại Mỹ là 905,400 người, chiếm khoảng 40% tổng số này.

372

triệu người ghi tên theo dõi kênh youtube của mình, kênh Mrbeast là một trong những kênh youtube có đông người theo nhất hiện nay với hàng tỉ lượt xem. Mrbeast, tên thật là Jimmy Donaldson, 26 tuổi, có cả nhóm vài trăm nhân viên thực hiện những clip youtube cho kênh này.

Xin Đừng Quên Tôi

“Tù Nhân Lương Tâm” (POC: Prisoner of Conscience), thuật ngữ được Peter Benenson đưa ra vào những năm 1960 để cập đến bất kỳ cá nhân nào bị giam cầm vì niềm tin chính trị, tôn giáo hoặc vì lương tâm, nguồn gốc dân tộc, giới tính, màu da, ngôn ngữ, nguồn gốc quốc gia hoặc xã hội...

Cộng sản Việt Nam đang có hàng trăm tù nhân như thế, họ có thể bị bỏ tù vì bất cứ lý do nào, thậm chí chưa kịp có tên trong định nghĩa của Peter Benenson, như dạy học sinh hát một bài nhạc thể hiện lòng yêu nước trong trường hợp thầy giáo Nguyễn Năng Tĩnh...

Y Ty Ksor

Sinh năm 1989

Bị bắt: không rõ

Án tù: 14 năm.

Siu Bler

Sinh năm 1962

Bị bắt: không rõ

Án tù: 17 năm.

Y Kur Bdap

Sinh năm 1971

Bị bắt: không rõ

Án tù: 17 năm.

"Biết bố mày là ai không?"

Bộ Công an CSVN đang rầm rộ tổ chức “đại nhạc kịch” tôn vinh Đại tá Tô Quyền - bố của Tổng Bí thư CSVN Tô Lâm. Vở “Ký ức để lại” quy tụ 500 diễn viên, 120 công an, chó nghiệp vụ, kỵ binh, khí tài quân sự, kể lại hành trình từ tuổi thơ Xuân Cầu đến chiến trường Tây Ninh của ông Tô Quyền. Truyền thông né nhắc “ông là bố Tô Lâm”, nhưng ai cũng ngầm hiểu “bố mày là ai”! Chương trình diễn ra vào 20h10 ngày 12-4-2025 tại Quảng trường Đài tưởng niệm anh hùng, liệt sĩ tỉnh Tây Ninh và được truyền hình trực tiếp trên VTV1, tiếp sóng trên các kênh truyền hình lớn trong nước....

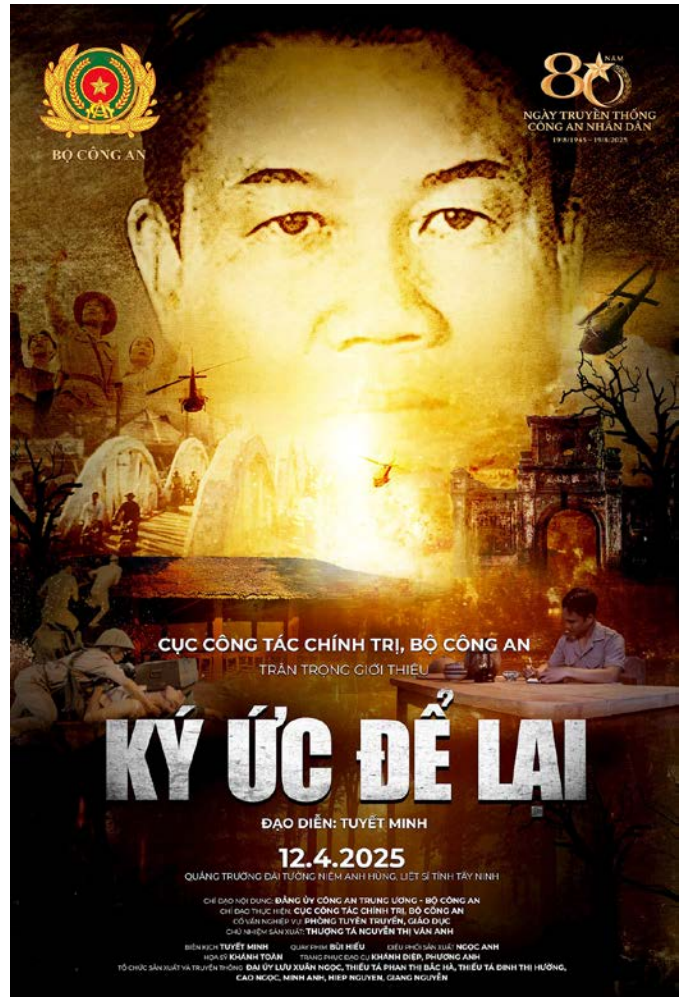
Ông Tô Quyền, cựu cán bộ an ninh, từng giữ chức Cục trưởng Cảnh sát giao thông CSVN, nay được nâng tầm anh hùng, sánh ngang nhân vật lịch sử dịp 50 năm thống nhất. Trước khi Tô Lâm lên đỉnh cao quyền lực tại Việt Nam, bố ông hiếm ai nhắc.

Không tờ báo trong nước nào nói rõ chi phí tổ chức chương trình này bao nhiêu, lấy từ đâu...

Bình luận Nguyễn Minh Nhứt: Thái thượng hoàng... Ờ không, Tiên đế

Bình luận Hoàng Minh Điệp: Ai nghĩ ra ý tưởng và dàn dựng kèo này cũng ghê gớm phết, xong kèo này chắc lại tăng level đây.

Bình luận Ngọc Sơn: Chương trình này xứng đáng được giải "bô vàng" của năm.

(ẢNH: HANOIMOI.VN)

(ẢNH: DANTRI)

14/03/2025 20:10 GMT+7

Cục CSGT đề xuất khôi phục đèn tín hiệu đếm giây

Trần Cường

Đánh giá tác giả

Thời gian tới, Cục CSGT sẽ tham mưu, đề xuất UBND các tỉnh, thành phố sửa chữa, khắc phục hệ thống đèn tín hiệu giao thông, khôi phục hoặc mở rộng **hệ thống đồng hồ đếm ngược tín hiệu đèn**.

(ẢNH: BÁO TRONG NƯỚC)

Bó cái tay...

Sau thời gian dài dân chúng gào thét phản đối vì Cục Cảnh sát giao thông - Bộ Công an CSVN đòi “khai tử” hết tất cả các đồng hồ đếm ngược của bộ tín hiệu đèn giao thông, khiến tai nạn giao thông tăng cao như phim hành động, phạt vạ những ai phản đối... Thì dùng một cái, cũng Cục Cảnh sát giao thông - Bộ Công an CSVN tuyên bố đang dự định sửa chữa, khôi phục hệ thống đồng hồ đếm ngược - “trợ thủ đắc lực” của bộ tín hiệu đèn giao thông. Lý do? Tai nạn và vi phạm giao thông giảm mạnh khi có “anh bạn đếm số” này, theo thống kê mà ai cũng thấy... trừ lúc quyết định bỏ nó.

Chắc không chỉ dân lành, các anh tài xế của các quan chức lớn cũng đã ngao ngán với cảnh đèn xanh-đỏ bất ngờ, biến giao lộ, bùng binh thành “sàn đấu sinh tử”. Ngoài những cây cột đèn tín hiệu bị bỏ hệ thống đồng hồ đếm ngược thì việc hàng triệu cây cột đèn ở Việt Nam có hệ thống đếm ngược nhưng đếm từ lum cũng là một điều khiến người dân khóc ròng, nhưng không có “Cục” nào nhắc tới sau hàng ngàn cuộc họp.

Bình luận Dũng Võ Văn: Nhiều khi đưa trẻ lên 3 chạy chuông bước đi điều hành đất nước còn ít chuyện khôi hài xảy ra như hiện tại!

Bình luận Nguyễn Bình: Ủa đèn đếm ngược đang yên đang lành tự đứng đi thay bỏ, nay lại phục hồi là sao?

Bình luận Jenny Berglund: Lại tiền.

Tin bài hàng đầu :

Báo Thanh Niên

Cục CSGT đề xuất khôi phục đèn tín hiệu đếm giây

2 ngày trước

Báo Pháp Luật TP. Hồ Chí Minh

Cục CSGT đề xuất khôi phục, mở rộng hệ thống đồng hồ đếm ngược tín hiệu đèn

2 ngày trước

Báo điện tử VTC News

Cục CSGT đề xuất mở rộng hệ thống đồng hồ đếm ngược đèn tín hiệu

2 ngày trước

Báo Dân trí

Cục CSGT đề xuất mở rộng hệ thống đồng hồ đếm ngược tín hiệu đèn giao thông

3 ngày trước

Dân oan cao cấp

Bà Huỳnh Kim Liên (93 tuổi, ở Cà Mau) là một bà "mẹ Việt Nam Anh Hùng" thuộc gia đình có nhiều đời truyền thống cách mạng. Bà Liên từng là cô giao liên Ba Chỉ, vợ một nhà cách mạng thời chống Mỹ, gia đình bà từng nuôi giấu Tiểu đoàn 307 của quân đội Bắc Việt hồi trước 1975.

Vậy mà giờ bà Liên và con cháu thành "dân oan" khi mảnh đất tổ tiên bị chiếm - cũng chính là mảnh đất mà bà và gia đình nuôi giấu các cán bộ Bắc Cộng cách mạng qua hai cuộc kháng chiến chống Mỹ và chống Pháp. Nơi đây được cha bà là ông Huỳnh Văn Chất khai phá năm 1930, tới năm 1973 ông Chất mất nên để lại cho bà.

Năm 2001, bà Liên đi xin cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, nhưng Ủy ban huyện Thới Bình-Cà Mau không chịu. Nghịch lý thay, giấy chứng nhận quyền sử dụng miếng đất này lại cấp cho ông Huỳnh Văn Chiến - kẻ xa lạ, dựa trên chữ ký giả mạo của hàng xóm là ông Lê Văn Việt. Chính ông Việt cũng bất bình cho biết chữ ký đó là giả - ông chưa từng ký văn bản nào cho ông Chiến.

Dù tỉnh Cà Mau kết luận "sai sót", thu hồi giấy năm 2022, ông Chiến vẫn ngang nhiên ở lại miếng đất của bà Liên, thậm chí dời mộ tổ tiên bà Liên đi chỗ khác. Bà Liên đi kêu oan tới mức đi hết nổi, vẫn chưa đòi được đất. Nhiều người đặt câu hỏi: ông Chiến là cha đồng chí nào?

Châm biếm thay, đây chẳng phải lần đầu lão

thành cách mạng hay Mẹ Việt Nam Anh hùng trở thành dân oan. Chính quyền thường "làm ngơ", đôi khi còn là thủ phạm. Hèn là không phải đất dân thường, nếu là dân thường đi đòi đất, vừa là dân oan vừa ngồi tù oan!

Bình luận Hoang dang: *Đúng là nuôi ong tay áo, nuôi giặc trong nhà*

Bình luận Duc Tran Ngoc: *Ta nói... Tất cả người bỏ công, bỏ của nuôi tụi nó ngày xưa, bây giờ chắc tiếc lắm he?*

Bình luận Đại Hiệp: *Cái gương Cát Hanh Long còn đó...*

Luật cho dân, ưu ái cho quan

Say rượu, lái xe đi sai làn, đâm xe vào đám tang, làm 5 người bị thương nặng... nhưng ông

Hiện trường vụ án (ẢNH: NGUOIDUATIN.VN)

Vũ Đình Hưng (sinh 1972, cán bộ huyện Bình Giang - Hải Dương) được "giơ cao đánh khẽ" tới mức khó hiểu. Ông Hưng chỉ bị phạt 18 triệu VND - rẻ hơn cả chai rượu xịn ông Hưng uống trước khi lên xe, chẳng tù tội, chẳng bồi thường, giữ nguyên ghế cán bộ. Nếu là dân đen, giờ chắc vừa ngồi bóc lịch vừa bán nhà đền tiền,

Một vụ tai nạn, 5 người nằm viện, nhưng "spotlight" lại dành cho "đặc quyền cán bộ".

Bình luận Kuma Huy: *Luật chỉ áp dụng cho... Người*

Bình luận Tuan Le Thanh: *Xã hội ngày nay công bằng ở chỗ có công vào đảng thì sẽ san bằng hết tội, chỉ khổ cho dân mà thôi.*

Bình luận Đỗ Hùng Cường: *Say mà lái "chuẩn" đến mức biến đám ma thành hiện trường phim hành động vậy mà ông Hưng?*

Một tay che trời

Theo cáo trạng, ông Bùi Viết Minh Quân (thẩm phán kiêm Phó Chánh án Tòa án huyện Ia Pa - tỉnh Gia Lai) được cấp trên giao thụ lý vụ án dân sự "Tranh chấp hợp đồng mua bán tài sản" mà ông Nguyễn Duy Sâm (sinh 1964, trú xã Ia Trôk, huyện Ia Pa) là nguyên đơn. Ông Sâm hện ông Quân ra quán nhậu, thương lượng số tiền để thẩm phán Quân can thiệp vào vụ án, giúp phần lợi về phe ông Sâm.

Ngày 16-12-2022, ông Sâm gọi điện và mang túi tiền có 70 triệu VND kèm "mật thư" có nội dung "Đồng ý 200 triệu, tạm đưa trước 70 triệu, ngoài Tết tính tiếp..." cho ông Quân. Ông Quân đọc xong nội dung và gặt đầu "bán" công lý.

Quân hí hửng ra tay "định hướng" vụ án này, như bao vụ án khác ông đã làm. Nhưng đời không như mơ, Ủy ban Thẩm phán tỉnh Gia Lai lần này không chịu "hợp tác", và đến phiên sơ thẩm ngày 17-11-2023, ông Sâm trắng tay. Cay cú, ông Sâm vừa đòi tiền ông Quân, vừa làm đơn tố cáo chính "đồng minh" của mình.

Tại phiên tòa ngày 14-3-2025, ông Quân trở trên bào chữa rằng 70 triệu VND chỉ là "tiền cảm ơn", không ngờ ông Sâm "chia tay đòi quà". Kết quả: ông Quân lĩnh 15 tháng tù tội nhận hối lộ, ông Sâm nhận 6 tháng tù tội đưa hối lộ, còn 70 triệu VND thì về ngân khố nhà nước. Hình ảnh hai ông được truyền thông trong nước bảo vệ rất kỹ, không thấy báo nào đăng mặt.

Bình luận Hang Nguyen: Những kẻ cạy quyền ăn hối lộ đổi trắng thay đen đáng chết ngàn lần. Chính họ gây ra oan sai cho dân lành, làm rối loạn trật tự kỷ cương, gây họa cho quốc gia. Nhưng họ không chết, kẻ chết là dân nghèo, không tiền hối lộ.

Bình luận Hoàng Gia: Nhiều khi tòa với báo cũng ăn hối lộ nên hai kẻ bị cáo đều được giấu mặt!

Quang cảnh phiên sơ thẩm (ẢNH: CAND.COM.VN)

Tiến hóa lùì

Trên... tivi, từ ngày 1-1-2023, Việt Nam chính thức khai tử sổ hộ khẩu giấy theo Luật Cư trú 2020, chuyển sang quản lý điện tử qua Cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư và số định danh cá nhân. Nghe thì hiện đại, nhưng thực tế, cái sổ giấy vẫn chưa được hóa kiếp. Khi tới các cơ quan hành chính ở Việt Nam người dân vẫn được hỏi về sổ hộ khẩu, kèm theo đó là các thủ tục mới để "hành dân". Khi làm mọi việc liên quan tới giấy tờ cá nhân thì người dân buộc phải có "giấy xác nhận cư trú". Và quy trình đi xin "giấy xác nhận cư trú" đang là "cơn ác mộng" với ít nhất 7 bước "hành dân" đúng nghĩa:

1. Lên web tải mẫu.
2. Chạy ra tiệm in (vì không phải ai cũng có máy in).
3. Viết tay thông tin như thời bao cấp.
4. Chụp ảnh tờ giấy vừa ghi.
5. Lên web khai lại từ đầu, upload ảnh tờ giấy - công nghệ mà như đùa!
6. Đợi duyệt, sai một dấu chấm là quay lại bước 1.
7. May mắn thì 5-7 ngày sau, phi xe ra phường nhận tờ A4 "quý như vàng". Không may thì quay lại bước 1. Có thể phải "bôi trơn" một ít, tùy độ "ăn dầy" hay "ăn mỏng" của cán bộ sở tại.

Bình luận Xuân Thành: Tôi là nạn nhân. Sau khi bỏ quản lý bằng Hộ khẩu thì Chúng ta lại phải đi xin cái giấy này thay thế cho Hộ khẩu. Làm online xong đợi ngày lên Công An phường lấy, có khi lấy được có khi không. Mất thời gian hơn là lấy Hộ khẩu photo rồi sao y bản chính. Thủ tục hành chính nó không giảm đi mà chỉ chuyển sang một đồng thủ tục khác.

Bình luận Trần Ngọc Nhi: Giờ đi làm giấy tờ gì, thấy đã quá khó khăn rồi, ít bữa mà có thay đổi tỉnh/huyện/xã gì nữa chỉ tội người dân, mình đi làm căn cước công dân cả năm nay còn chưa làm được và nhiều người giống mình, tiền thì bị kẹt trong tài khoản ngân hàng không sử dụng được.

TRẦN MỘNG TÚ

ngày xưa ngày xưa

SAINT EXUPERY
NGUỒN ANGELFIRE

Ngày xưa ngày xưa
có ông vua muốn mở mang bờ cõi
Ông dùng quyền lực mình
đi xâm chiếm cả những vùng đất thật xa

Trên con đường ông đi
người và gia cầm chạy xao xác
những con gà không mang nổi quả trứng
của mình
vừa đi vừa đánh rớt
trứng vỡ tan trên mặt đất
chẳng còn sót lại bao nhiêu
nên bây giờ
anh có tới thăm em
đừng mang hoa mang bánh
mang cho em một con gà
để em nuôi lấy trứng

Ngày xưa ngày xưa
có Ông vua muốn mở mang bờ cõi
Ông dùng quyền lực mình
cất tiếng đòi mua
đòi chiếm
những đất nước yếu thế hơn mình
Bây giờ không phải đàn gà mất trứng
mà là những con người sẽ mất một quê hương

Căn nhà anh còn phòng nào cho người đến trọ
và anh có mở lòng ra ôm những vết thương.

TMT
THÁNG 2/16/2025

TPB ĐỖ VĂN TÌNH

Sinh năm 1955

Số quân 217.815. Binh I.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc ông Đỗ Văn Tình.

ĐỊA CHỈ: Thôn Phú Cường, Xã Lộc Thủy, Huyện Phú Lộc, Tỉnh Thừa Thiên Huế.

ĐIỆN THOẠI: 034 899 0201

TPB NGUYỄN QUANG VINH

Sinh năm 1940

Số quân 60/207.781. Trung Sĩ.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc về ông Nguyễn Quang Vinh.

ĐỊA CHỈ: Tổ 12, thôn Đại Cánh, xã Tiên Hà, huyện Tiên Phước, tỉnh Quảng Nam.

ĐIỆN THOẠI: 038 983 4458

Xin cảm ơn quý ân nhân

BẢN VIẾT TẮT CÁC CHỮ DÙNG TRONG QUÂN ĐỘI

Trong hồ sơ thương binh đăng trên báo Trẻ, chúng tôi thường viết tắt các danh từ thường được dùng trong Quân Đội, chúng tôi xin có bản chú thích như sau:

- TPB: Thương Phế Binh	- ND: Nhảy Dù	- CK: Chi Khu
- SQ: Số quân	- TQLC: Thủy Quân Lục Chiến	- TR.Đ: Trung Đội
- QP: Quả phụ	- PB: Pháo binh...	- ĐĐ: Đại Đội
- ĐPQ: Địa Phương Quân	- TĐT: Trung Đội Trưởng	- TĐ: Tiểu Đoàn
- NQ: Nghĩa Quân	Tiểu Đoàn Trưởng	- SĐ: Sư Đoàn
- CLQ: Chủ Lực quân	- ĐĐT: Đại Đội Trưởng	- SĐ23BB: Sư Đoàn 23 Bộ Binh
- BDQ: Biệt Động Quân	- TK: Tiểu Khu	- QYV: Quân Y Viện.
		- V.I, II, III...CT: Vùng I... Chiến thuật.

Quy định về số quân

NQ: Số quân của Nghĩa Quân chỉ có 6 số, không có hai số đầu.

ĐPQ: Số quân Địa Phương Quân, lấy năm sinh làm hai số đầu.

CLQ: Số quân của Chủ lực Quân, lấy năm sinh +20= hai số đầu (Ví dụ sinh năm 1940, số quân là 60/000).

khi cần....

các loại dịch vụ

share phòng

bán nhà

sang tiệm

v.v.....

địa chỉ bạn có thể tin cậy

<https://baotreravot.com>

khen

Trong bữa tiệc, Tuấn thấy Tú đi loạng choạng bèn hỏi:

- Xin hỏi?
- Không. Bà Lan bạt tai tao!
- Ghẹo nham nhở hả?
- Đâu có. Tao khen con gái bả!
- Tán tỉnh lăng nhăng?
- Đâu có! Bả khoe bức hình con gái bả, tao khen, con gái chị xinh quá, không giống chị tí nào!

HỮA HOÀNG MINH (Nhà Bè - sáng tác)

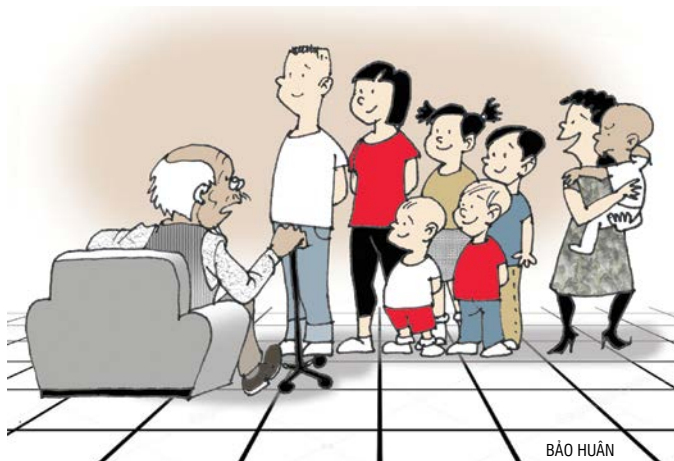
BẢO HUÂN

an ủi

Người chồng đã yếu, biết mình không qua khỏi, vẫy vợ đến, thều thào:

- Trước khi anh ra đi, anh muốn biết một bí mật trong nhà mình
- Dạ được, anh cứ nói.
- Bấy đứa con của mình, đứa nào cũng giống nhau như tạc. Chỉ có đứa Út là không giống đứa nào hết. Em nói thật cho biết, nó là con ai?
- Con anh.

THAANH TINH (dịch)

BẢO HUÂN

xui và hên

Một phụ nữ vào một tiệm thuốc tây hỏi mua thạch tín. Dược sĩ hỏi:

- Chị mua làm gì?
- Đầu độc chồng tôi!
- Không được đâu. Mà sao vậy?
- Anh ta ngoại tình!

Cô ta lục lọi bóp, lôi ra một bức ảnh, trong ảnh là người chồng ôm xà nạo với một người phụ nữ, người Dược sĩ nhận ra là vợ mình. Ông ta nhú mày:

- Lần này tôi ngoại lệ bán cho chị thôi đấy nhé!

SONY HOANG MINH (sưu tầm - email)

BẢO HUÂN